

Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering

Ds 2021:6

Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering

Ds 2021:6

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2021

ISBN 978-91-525-0030-9

ISSN 0284-6012

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	5
1 Författningsförslag.....	7
1.1 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675).....	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare.....	10
1.3 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringsförordningen (2016:689).....	13
2 Ärendet	15
3 Insolvensdirektivet och dess genomförande	17
3.1 Insolvensdirektivets syfte och innehåll	17
3.2 Genomförandet av insolvensdirektivet.....	19
4 En beskrivning av reglerna om skuldsanering för företagare	23
4.1 Allmänt om skuldsanering	23
4.2 Särskilt om skuldsanering för företagare.....	24
5 Förutsättningar att beviljas F-skuldsanering	29
5.1 Insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning.....	29
5.2 Vissa förtydliganden av skuldsaneringsreglerna.....	33

6	Innehållet i en F-skuldsanering	45
6.1	Skulder som får undantas från F-skuldsanering	45
6.2	Betalningsplanens längd	48
6.3	Rättsverkningarna av F-skuldsanering	51
7	Näringsförbud enbart på grund av insolvens	53
8	Skuldsanering för evighetsgäldenärer	57
9	Vissa bestämmelser om verktyg för tidig varning samt om effektivitet och statistik.....	61
9.1	Inledning och avgränsning	61
9.2	Verktyg för tidig varning	62
9.3	Effektivare insolvensförfaranden.....	65
9.3.1	Rättsliga och administrativa myndigheter	65
9.3.2	Förvaltare i konkursförfaranden	69
9.3.3	Elektronisk kommunikation	73
9.4	Statistikinhämtning	75
10	Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling.....	77
10.1	Säkerställande av att utbetalningar kan genomföras	77
10.2	Hantering av medel som inte kan betalas ut	82
11	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	87
12	Ekonomiska och andra konsekvenser	89
13	Författningskommentar	93
13.1	Förslaget till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)	93
13.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare	96

Bilaga 1 Insolvensdirektivet 101

Promemorians huvudsakliga innehåll

Den 20 juni 2019 antogs i EU ett nytt direktiv på insolvensrättens område. I promemorian behandlas genomförandet av insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer och om effektivare insolvensförfaranden. I promemorian lämnas förslag till några förtydliganden i de svenska skuldsaneringsreglerna för att säkerställa att svensk rätt lever upp till direktivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer. I övrigt bedöms de svenska reglerna stå i överensstämmelse med direktivet.

I promemorian behandlas även vissa frågor kopplade till Kronofogdemyndighetens roll som betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten. Dessa frågor saknar samband med genomförandet av det nya direktivet. Det föreslås att en borgenär som anmäler sin fordran i ett skuldsaneringsärende samtidigt ska lämna uppgift om borgenärens namn och person- eller organisationsnummer. Vidare föreslås att inbetalda medel i ett skuldsaneringsärende som huvudregel ska betalas ut till borgenärerna genom insättning på bankkonto och att Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att hantera inbetalda medel som när betalningsplanen i en skuldsanering har löpt ut inte har kunnat betalas ut till en borgenär.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2022.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs i fråga om skuldsaneringslagen (2016:675)
dels att 7, 19 och 41 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 41 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå under* överskådlig tid (*kvalificerad insolvens*).

Skuldsanering får beviljas om gäldenären *är insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte* kan antas *ha förmåga att betala sina skulder inom* överskådlig tid.

19 §

När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer,

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och 3. ange till vilket konto som betalning ska ske.	3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och 4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

41 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en under rättelse skickas till borgenären.

41 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 40 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 41 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller

återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.
 2. Bestämmelsen i 19 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
 3. Den nya 41 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

dels att 6, 8, 21 och 43 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 43 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller

3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Första stycket 1 hindrar inte att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet beviljas F-skuldsanering om hans eller hennes skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att han eller hon uppfyller kraven i 8 §.

8 §

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären *inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga* med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas *bestå under* överskådlig tid (*kvalificerad insolvens*).

F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är *insolvent och så skuldsatt att han eller hon* med hänsyn till samtliga omständigheter *inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom* överskådlig tid.

En bedömning av om gäldenären *är kvalificerat insolvent* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

En bedömning av om gäldenären *uppfyller kraven i första stycket* ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

21 §

När ett inledande beslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

2. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

3. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

1. *uppgi sitt namn och person- eller organisationsnummer,*

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

43 §

Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en under rättelse skickas till borgenären.

43 a §

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 42 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om F-skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 43 § andra stycket.

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.
 2. Bestämmelsen i 21 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
 3. Den nya 43 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

1.3 Förslag till lag om ändring i skuldsaneringsförordningen (2016:689)

Härigenom föreskrivs i fråga om skuldsaneringsförordningen (2016:689) att det ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

En underrättelse enligt 41 § tredje stycket skuldsaneringslagen (2016:675) eller 43 § tredje stycket lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare ska göras av Kronofogdemyndigheten.

Underrättelsen ska innehålla en upplysning om att borgenärens rätt till inbetalda medel kan komma att falla bort om borgenären inte lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären.

Underrättelsen får innehålla även andra uppgifter och upplysningar.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2022.

2 Ärendet

Europaparlamentet och rådet antog den 20 juni 2019 direktivet (EU) 2019/1023 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (insolvensdirektivet). Åtgärder för att införliva direktivet ska vara genomförda senast den 17 juli 2022. Direktivet finns som *bilaga 1*.

Under förhandlingsarbetet har synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till direktiv inhämtats från berörda myndigheter och organisationer. Synpunkterna finns tillgängliga i ärendet (Ju2016/08869). Kommissionen har efter antagandet hållit två genomförandemöten.

Direktivet innehåller regler om dels företagsrekonstruktion, dels skuldavskrivning för entreprenörer. Det innehåller vidare regler om att göra dessa och andra insolvensförfaranden effektivare. Regeringen gav den 19 september 2019 en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur direktivets regler som rör företagsrekonstruktion ska genomföras i Sverige (dir. 2019:60). Rekonstruktionsutredningen (Ju 2019:07) ska redovisa sitt uppdrag senast den 26 februari 2021. I denna promemoria behandlas direktivets övriga delar och då särskilt bestämmelserna om skuldavskrivning. Därutöver behandlas vissa frågor som gäller Kronofogdemyndighetens uppdrag som betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten. Dessa frågor har sitt ursprung i en framställan från Kronofogdemyndigheten (Ju2020/01942) och saknar samband med genomförandet av direktivet.

3 Insolvensdirektivet och dess genomförande

3.1 Insolvensdirektivets syfte och innehåll

Insolvensdirektivets övergripande syfte är att komma till rätta med hinder mot den fria rörligheten för kapital, minska antalet konkurser av i grunden fungerande företag och förbättra utsikterna för företagare att få en andra chans. Förslaget är en del av arbetet med kapitalmarknadsunionen och är en av de prioriterade åtgärderna i kommissionens inre marknadsstrategi. Direktivet innehåller olika insolvensrättsliga regler. Det är inte fullständiga regelsystem, utan i stället grundläggande krav för mer centrala delar av olika förfaranden, ofta i form av minimikrav.

Direktivet är indelat i sex avdelningar.

I avdelning I finns artiklar om syfte och tillämpningsområde, definitioner samt verktyg för tidig varning för att upptäcka tecken på insolvens hos en gäldenär.

Artikel 1 innehåller bestämmelser om direktivets syfte och tillämpningsområde. I artikeln regleras också vad som inte omfattas av direktivet.

Artikel 2 innehåller definitioner av centrala begrepp i direktivet, såsom vem som ska anses vara entreprenör och vad som avses med begreppen fullständig skuldavskrivning och betalningsplan.

Artikel 3 innehåller bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett eller flera verktyg för tidig varning för att upptäcka insolvens hos en gäldenär. I artikeln anges ett antal exempel på sådana verktyg. Vidare anges att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer samt arbetstagarrepresentanter har tillgång till information om verktyg för tidig varning och till förfaranden och åtgärder som rör rekonstruktion och skuldavskrivning.

I avdelning II finns artiklar om ett ramverk för förebyggande rekonstruktion (artiklarna 4–19). Genomförandet av denna del av direktivet ingår i Rekonstruktionsutredningens uppdrag (dir. 2019:60) och behandlas inte i denna promemoria.

I avdelning III finns artiklar om skuldavskrivning för insolventa entreprenörer och om näringsförbud.

Artikel 20 anger att medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning. Artikelns innehåller vidare bl.a. vissa grundläggande bestämmelser om formerna för skuldavskrivning.

Artikel 21 innehåller bestämmelser om skuldavskrivningsperioden. Enligt artikeln får den period efter vilken insolventa entreprenörers skulder kan avskrivas fullständigt inte överstiga tre år. I artikeln regleras också bl.a. hur starttiden för perioden för skuldavskrivning ska beräknas.

Artikel 22 innehåller bestämmelser om näringsförbud. Näringsförbud som meddelats enbart på grund av att en entreprenör är insolvent ska enligt artikeln upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång.

Artikel 23 reglerar medlemsstaternas möjligheter att göra avvikelser från direktivets regler om skuldavskrivning och näringsförbud.

Artikel 24 innehåller bestämmelser om förening av skuldavskrivningsförfaranden avseende företagsskulder och personliga skulder.

I avdelning IV finns artiklar om effektivare insolvensförfaranden.

Artikel 25 innehåller bestämmelser om utbildning av personal i domstolar och andra myndigheter som handlägger förfaranden om rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Enligt artikeln ska medlemsstaterna säkerställa att anställda som befattar sig med sådana förfaranden har lämplig utbildning och sakkunskap och att förfarandena hanteras skyndsamt.

Artikel 26 och 27 behandlar krav på utbildning och sakkunskap för förvaltare i förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning samt tillsyn över och ersättning till sådana förvaltare.

Artikel 28 innehåller bestämmelser om rätten att kommunicera vissa handlingar elektroniskt.

I avdelning V finns artiklar om statistik.

Artikel 29 och 30 innehåller bestämmelser om insamling av uppgifter och om kommittéförfarande.

I avdelning VI finns slutbestämmelser.

3.2 Genomförandet av insolvensdirektivet

Bedömning: Direktivets regler om skuldavskrivning för entreprenörer motsvaras av det svenska skuldsaneringsinstitutet för företagare. Det bör säkerställas att skuldsaneringsreglerna lever upp till direktivets bestämmelser och syften. Det finns inte anledning att nu gå längre än vad direktivet kräver.

Skälen för bedömningen

Allmänna överväganden vid införlivandet av direktivet

De delar av insolvensdirektivet som analyseras i denna promemoria handlar om skuldavskrivning för entreprenörer (avdelning III och del av avdelning I). Vidare analyseras hur direktivets bestämmelser om effektivare insolvensförfaranden (avdelning IV) förhåller sig till den svenska ordningen med skuldsanering och konkurs. Även direktivets bestämmelser om statistik (avdelning V) berörs.

På EU-nivå finns sedan tidigare på insolvensrättens område Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden som reglerar frågor om behörighet, lagval, erkännande och verkställighet (2015 års insolvensförordning). Direktivet är den första rättsakten på EU-nivå med regler om materiell insolvensrätt. Det är avsett att gälla parallellt med insolvensförordningen.

Direktivet syftar till att hederliga överskuldssatta entreprenörer ska kunna få skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod så att de får en andra chans. Det är viktigt med effektiva och rättssäkra insolvensrättsliga regler som bidrar till förutsebara förhållanden för företag och investerare som verkar över gränserna. Det är vidare angeläget att lagstiftningen uppmuntrar företagande och möjliggör ansvarsfullt risktagande, samtidigt som den motverkar snedvriden konkurrens och illojala beteenden. Direktivet fyller därvid en viktig

funktion genom att det innehåller regler för hur samhället kan hjälpa seriösa företagare som misslyckats att starta om på nytt.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men överläter åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Det innebär att en medlemsstat vid genomförandet av ett direktiv inte behöver använda sig av samma terminologi och systematik som direktivet. Genomförandet måste dock innebära att det avsedda resultatet uppnås. Medlemsstaterna ska också verka för en enhetlig tolkning och tillämpning av EU-rätten.

Ett EU-direktiv måste alltså överföras till nationell rätt. Införandet av ett direktiv kräver emellertid inte nödvändigtvis att bestämmelserna i direktivet återges i uttryckliga och specifika författningsbestämmelser. Det avgörande är att det i nationell rätt läggs fast en rättslig ram som garanterar att direktivet tillämpas fullt ut på ett tillräckligt klart och precist sätt. Enskilda ska ha möjlighet att identifiera sina rättigheter enligt direktivet och göra dessa rättigheter gällande. Finns det nationella regler som redan uppfyller direktivets målsättning behövs inga särskilda åtgärder.

Skuldavskrivning enligt direktivet motsvaras av reglerna om skuldsanering för företagare som bör anpassas om det är nödvändigt

Direktivets regler handlar om att överskuldsatta men hederliga entreprenörer ska säkerställas ett ramverk för att under ordnade former få sina skulder avskrivna i syfte att kunna göra en skuldfri nystart. Regler motsvarande direktivets bestämmelser om skuldavskrivning för entreprenörer finns i allt väsentligt i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare och i skuldsaneringsförordningen (2016:689).

Även om reglerna om skuldsanering har varit föremål för flera reformer under årens gång utgör skuldsaneringsinstitutet som sådant inte något nytt fenomen inom svensk rätt. Lagen om skuldsanering för företagare var emellertid den första i sitt slag när den infördes 2016. I allmänhet är det en fördel om det är möjligt att genomföra EU-direktiv i författningar som redan innehåller bestämmelser på det aktuella området. Tillämparna kan då lättare få en överblick över relevanta delar av rättsordningen. Beträffande

direktivets regler om skuldavskrivning framstår lagen om skuldsanering för företagare därvid som den helt naturliga placeringen för de eventuella lagändringar som kan krävas för att Sverige ska leva upp till direktivets krav. Utgångspunkten bör dock vara att behålla den befintliga systematiken och redan etablerade uttryck, i den utsträckning det är möjligt.

Direktivet syftar till en minimiharmonisering. Medlemsstaterna är alltså inte förhindrade att gå längre än vad som krävs för att leva upp till direktivet. Till bilden hör att Sverige sedan tidigare redan har regler för skuldsanering specifikt för företagare. Sverige får alltså sägas vara ett föregångsland på området. Lagen om skuldsanering för företagare har samtidigt endast varit ikraft ett fåtal år. Med hänsyn till detta och då skuldsaneringsinstitutet som sådant utgör en väl etablerad ordning för ekonomisk rehabilitering finns det inte nu skäl att gå längre än vad som krävs för att leva upp till direktivet.

4 En beskrivning av reglerna om skuldsanering för företagare

4.1 Allmänt om skuldsanering

Skuldsanering innebär att gäldenären efter ett avslutat saneringsförfarande befrias från ansvar för betalning av sina skulder, och betyder därmed att avsteg görs från principen att ingångna avtal ska hållas. Skuldsaneringssystemet bygger på tanken att grundläggande betalningsoförmåga inte bara är ett problem för låntagare och långivare, utan även för samhället i stort. Personer med stor skuldbörda påverkas inte enbart ekonomiskt utan även socialt och på andra sätt, t.ex. genom försämrad psykisk hälsa. Det huvudsakliga syftet med skuldsanering är rehabiliterande på så sätt att svårt skuldsatta människor kan få en möjlighet att lösa sina ekonomiska problem och därigenom få en ny chans till ett drägligare och mer samhällsnyttigt liv. Det är endast fysiska personer som kan beviljas skuldsanering.

Möjligheterna för näringsidkare att få skuldsanering var länge begränsade i förhållande till vad som gällde för personer med privat-ekonomiska skulder. När skuldsanering för första gången infördes i svensk rätt (se skuldsaneringslagen [1994:334] och prop. 1993/94:123) var aktiva näringsidkare helt undantagna från lagens tillämpningsområde. Genom en senare lagändring öppnades skuldsaneringsinstitutet upp för näringsidkare om det fanns särskilda skäl för skuldsanering med hänsyn till näringsverksamhetens ringa omfattning och enkla beskaffenhet (prop. 1995/96:5). Detta krav behölls inledningsvis i 2006 års skuldsaneringslag men kom sedermera att ersättas med ett villkor om att de ekonomiska förhållandena i näringsverksamheten skulle vara enkla att utreda. I förarbetena angavs som skäl för reformen bl.a. att näringsidkare kan ha samma behov av skuldsanering som andra fysiska personer och att den

hitillsvarande ordningen innebar onödiga begränsningar inte bara för näringsidkare som gått i konkurs och som vill starta på nytt utan även för näringsidkare som aktivt bedriver verksamhet (prop. 2010/11:31 s. 9 f.). Villkoret om att de ekonomiska förutsättningarna skulle vara enkla att utreda motiverades med att skuldsaneringsförfarandet inte var avpassat för att hantera svårutredda ekonomiska förhållanden.

För att minska riskerna med företagande och ge fler personer en möjlighet till en andra chans infördes 2016 särskilda regler för skuldsanering för företagare (s.k. F-skuldsanering) i lagen om skuldsanering för företagare. Genom samma lagstiftningsärende infördes även en ny skuldsaneringslag (2016:675). I förarbetena angavs att samhället måste tillåta en seriös företagare att misslyckas och, om så sker, hjälpa honom eller henne tillbaka till ett normalt liv igen (prop. 2015/16:125 s. 50). Det övergripande syftet med den nya lagen om skuldsanering för företagare är att förbättra förutsättningarna att driva företag i Sverige och att gynna det tillväxtfrämjande entreprenörskapet.

Skuldsaneringsärenden enligt skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare handläggs på i huvudsak samma sätt och prövas av samma myndighet, dvs. Kronofogdemyndigheten. Myndigheten agerar också betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten vilket betyder att en gäldenär som huvudregel ska betala till Kronofogdemyndigheten som i sin tur betalar ut medlen till borgenärerna en gång om året. De båda skuldsaneringsformerna har dock även betydande skillnader, bl.a. vad gäller villkoren för skuldsanering, betalningsplanens längd, ansökningsförfarandet och möjligheterna till omprövning. En annan skillnad är att vid vanlig skuldsanering har gäldenären två betalningsfria månader om året vilket inte gäller för F-skuldsanering.

4.2 Särskilt om skuldsanering för företagare

Tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare

Lagen om skuldsanering för företagare gäller för företagare och närstående till företagare (1 §). Med företagare avses en fysisk person som är eller har varit engagerad i en näringsverksamhet, antingen genom att driva eller ha drivit enskild näringsverksamhet

eller genom att vara eller ha varit företrädare för en juridisk person som driver eller har drivit näringsverksamhet (2 §).

Villkor för F-skuldsanering

I lagen om skuldsanering för företagare anges ett antal övergripande villkor som måste vara uppfyllda för att en företagare ska komma ifråga för F-skuldsanering (6 §). F-skuldsanering kan beviljas både för företagare som har varit engagerade i näringsverksamhet och för företagare som vid tidpunkten för ansökan om skuldsanering fortfarande är engagerade i sådan verksamhet. Villkoren för att beviljas F-skuldsanering ser dock olika ut för aktiva respektive tidigare aktiva företagare.

För företagare som tidigare varit engagerade i näringsverksamhet gäller att skuldbördan till huvudsaklig del måste ha anknytning till denna verksamhet. Av förarbetena framgår att med huvudsaklig del avses som regel minst 70 % av gäldenärens totala skuldbörda (prop. 2015/16:125 s. 241 f.). Skulderna ska ha anknytning till företagarens engagemang i näringsverksamheten och kunna härledas till den tid som han eller hon var engagerad i verksamheten. Även skulder som indirekt kan hänföras till gäldenärens näringsverksamhet ska dock anses vara näringsrelaterade i lagens mening. Det är gäldenären som har att visa att en skuld har anknytning till den näringsverksamhet som han eller hon varit engagerad i. För en aktiv företagare gäller inget krav på att skulderna ska vara näringsrelaterade. Däremot gäller att själva näringsverksamheten måste vara solvent.

Endast företagare med allvarliga och varaktiga skuldproblem kan komma ifråga för F-skuldsanering. I lagen uttrycks detta genom ett villkor om att gäldenären ska vara kvalificerat insolvent (8 §). Detta gäller för både aktiva och tidigare aktiva företagare. Samma villkor om kvalificerad insolvens återfinns i skuldsaneringslagen.

Det är gäldenären som har att visa att det kvalificerade insolvensrekvisitet är uppfyllt. Vad gäller insolvensen krävs det att gäldenären presenterar fullständig utredning som visar att han eller hon är på obestånd. För obeståndets varaktighet räcker det att gäldenären visar att han eller hon är så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Av förarbetena framgår som tumregel att om gäldenären trots en fördubbling av

inkomsten ändå inte skulle klara av att betala sina skulder inom överskådlig tid så är insolvensrekvisitet sannolikt uppfyllt (prop. 2015/16:125 s. 118 och 244).

F-skuldsanering får endast beviljas om det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden (10 §). I lagen preciseras också vissa omständigheter som ska beaktas särskilt vid skälighetsbedömningen. Uppräkningen är inte uttömmande. Det är fråga om en allmän skälighetsbedömning, vilket innebär att hänsyn ska tas till alla omständigheter som Kronofogdemyndigheten finner relevanta (prop. 2015/16:125 s. 247).

För att komma i fråga för F-skuldsanering gäller vidare att verksamheten drivs eller har drivits seriöst, att gäldenären inte har näringsförbud, att gäldenären har ett visst minsta betalningsutrymme och att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige (7 och 9 §§). Om gäldenären tidigare har beviljats skuldsanering, får F-skuldsanering beviljas endast om det finns särskilda skäl (11 §).

Innebörden av en F-skuldsanering

F-skuldsanering innebär att en borgenär endast har rätt att få betalt för sin fordran med den del av beloppet som ska betalas enligt den betalningsplan som Kronofogdemyndigheten beslutar (49 §). Borgenärer med fordringar som inte är kända i skuldsaneringsärendet förlorar rätten att få betalt. Till skillnad från vanlig skuldsanering kan F-skuldsanering emellertid aldrig medföra att gäldenären helt befrias från betalningsansvar under den tid som betalningsplanen löper. Ett villkor för att beviljas F-skuldsanering är nämligen att gäldenären har ett visst betalningsutrymme.

En F-skuldsanering omfattar som huvudregel gäldenärens samtliga skulder. I likhet med vad som gäller för vanlig skuldsanering anges dock i lagen ett antal slags fordringar som är undantagna från en F-skuldsanering, t.ex. fordringar på familjerättsligt underhåll och fordringar förenade med vissa förmånsrätter (33 §).

Betalningsplanens längd

Betalningsplanens längd vid F-skuldsanering är tre år (36 §). Det finns ingen möjlighet att besluta om en kortare betalningsplan.

Betalningsplanen börjar att löpa från beslutet om F-skuldsanering. Vid bestämmandet av tidpunkten för när betalningsplanen löper ut ska den tid som inledandebeslutet gällt räknas av från betalningsplanens längd, om det inte med hänsyn till gäldenärens agerande efter beslutet är motiverat att räkna av en kortare tid.

Handläggningen hos Kronofogdemyndigheten

För att beviljas F-skuldsanering krävs att gäldenären ansöker om det. Gäldenären ska i ansökan utförligt redovisa bl.a. sin ekonomiska situation (13 §). Lagen om skuldsanering för företagare ställer i detta avseende högre krav på gäldenären än vad som gäller enligt skuldsaneringslagen. Det är i huvudsak gäldenären som ska presteras den utredning som behövs för prövning av ett ärende om F-skuldsanering.

Ett beslut att inleda F-skuldsanering ska kungöras för att ge okända borgenärer en möjlighet att anmäla sina fordringar (21 §). När det finns tillräckligt med utredning i ärendet ska Kronofogdemyndigheten tillsammans med gäldenären upprätta ett förslag om F-skuldsanering (27 §). Förslaget ska sändas till samtliga kända borgenärer som ska ges tillfälle att yttra sig (28 §). Efter yttrandefristens utgång ska Kronofogdemyndigheten besluta att F-skuldsanering ska beviljas om villkoren för detta är uppfyllda (29 §).

Omprövning

Ett beslut om F-skuldsanering kan under vissa omständigheter omprövas efter ansökan av dels en borgenär vars fordran omfattas av F-skuldsaneringen, dels gäldenären själv (50 och 51 §§). En omprövning kan leda till att F-skuldsaneringen upphävs eller att beslutet om F-skuldsanering ändras. Vid en ändring av ett beslut om F-skuldsanering får betalningsplanens längd bestämmas till som längst fem år (53 §).

5 Förutsättningar att beviljas F-skuldsanering

5.1 Insolvensdirektivets regler om skuldavskrivning

Syfte och tillämpningsområde

I det nya insolvensdirektivet framhålls att skillnaderna mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för skuldavskrivning leder till ojämlika villkor för att få tillgång till kredit och till olika grader av utdelning inom unionen (skäl 8). Det är framför allt avskrivningsperiodens längd och villkoren för skuldavskrivning som skiljer sig åt (skäl 4). I många medlemsstater tar det mer än tre år för insolventa men hederliga entreprenörer att få sina skulder avskrivna och göra en nystart. Ineffektiva ramverk för skuldavskrivning och näringsförbud medför att entreprenörer måste flytta till nya jurisdiktioner för att kunna göra en nystart inom en rimlig tidsperiod. Det leder också till avsevärda merkostnader för både borgenärerna och entreprenörerna själva (skäl 5 och 72).

I direktivet fastställs vissa minimiregler beträffande förfaranden som leder till avskrivning av skulder som insolventa entreprenörer ådragit sig (artikel 1.1 b och skäl 12). Det övergripande syftet med direktivets regler om skuldavskrivning är att hederliga insolventa eller överskuldsatta entreprenörer ska få fullständig skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod varigenom de får en andra chans samt att förfarandena för skuldavskrivning görs mer ändamålsenliga, särskilt i syfte att förkorta dem (skäl 1).

Från direktivets tillämpningsområde undantas förfaranden som berör gäldenärer som är fysiska personer som inte är entreprenörer (artikel 1.2 h). Medlemsstaterna får dock utsträcka tillämpningsområdet för direktivet till att omfatta även sådana personer (se avsnitt 8).

Vissa definitioner

Artikel 2 i direktivet innehåller definitioner. Flertalet definitioner hänför sig till direktivets regler om företagsrekonstruktion och behandlas inte i denna promemoria. Några definitioner avser dock reglerna om skuldavskrivning.

Med *entreprenör* avses en fysisk person som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke (artikel 2.1.9). I skälen förtydligas att begreppet inte har någon bäring på chefs eller företagsledares ställning (skäl 73). Detta ska i stället behandlas i enlighet med nationell rätt.

Fullständig skuldavskrivning definieras som att verkställigheten mot entreprenören angående dennes avskrivningsbara skulder upphör eller att utestående avskrivningsbara skulder som sådana upphävs, som en del av ett förfarande som kan omfatta realisering av tillgångar eller en betalningsplan eller bådadera (artikel 2.1.10).

Med *betalningsplan* avses en plan som anger specifika betalningsbelopp och betalningsdatum för en insolvent entreprenörs betalningar till borgenärer eller en periodisk överföring till borgenärer av en viss del av entreprenörens disponibla inkomst under skuldavskrivningsperioden (artikel 2.1.11).

Vidare anges i direktivet att begreppet *insolvens* ska förstås enligt definitionen enligt nationell rätt (artikel 2.2 a). Av skälen framgår att definitionen kan ha formen av överskultsättning (skäl 73).

Tillgång till fullständig skuldavskrivning

Direktivet innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning (artikel 20.1 första stycket). Medlemsstaterna får som villkor för att få tillgång till skuldavskrivning kräva att den verksamhet som en insolvent entreprenörs skulder gäller ska ha upphört (artikel 20.1 andra stycket). Av skälen framgår att det är upp till medlemsstaterna att välja om den skuldavskrivning som tillhandahålls avser förfaranden som omfattar en betalningsplan, en realisering av tillgångar eller en kombination av dessa alternativ (skäl 75).

Av direktivet framgår vidare att medlemsstater i vilka fullständig skuldavskrivning är förenad med villkor om att entreprenören

återbetalar delar av skulden ska säkerställa att den tillhörande återbetalningsskyldigheten bygger på entreprenörens individuella situation och framför allt står i proportion till entreprenörens utmättningsbara eller disponibla inkomst och utmättningsbara eller disponibla tillgångar under avskrivningsperioden samt beaktar borgenärernas rättmätiga intressen (artikel 20.2). Vidare föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att entreprenörer vars skulder har avskrivits har tillgång till relevant och aktuell information om befintliga nationella ramverk för företagsstöd för entreprenörer och att de kan utnyttja sådana ramverk (artikel 20.3).

I skälen görs vissa förtydliganden vad gäller förfarandet för skuldavskrivning. Där framgår att medlemsstaterna får besluta hur tillgång till skuldavskrivning ska erhållas, inklusive möjligheten att kräva att gäldenären begär skuldavskrivning (skäl 73). Vidare får medlemsstaterna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter antingen på eget initiativ eller på begäran av en person med ett legitimt intresse kan kontrollera att entreprenören uppfyller villkoren för att erhålla fullständig skuldavskrivning (skäl 82).

Begränsningar av rätten till skuldavskrivning

I direktivet regleras vidare möjligheten för medlemsstaterna att behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (artikel 23). Medlemsstaterna ska behålla eller införa sådana bestämmelser om den insolventa entreprenören agerade ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt gentemot borgenärerna eller andra intressenter när denne blev skuldsatt, under insolvensförfarandet eller när skulden betalades (artikel 23.1). Av skälen framgår att när de rättsliga eller administrativa myndigheterna fastställer huruvida en entreprenör har varit ohederlig kan de beakta omständigheter såsom (skäl 79):

- a) skuldens art och omfattning,
- b) vid vilken tidpunkt skulden uppstod,
- c) vilka ansträngningar entreprenören har gjort för att betala skulden och uppfylla rättsliga skyldigheter, inbegripet offentliga tillståndskrav och kravet på korrekt bokföring,

- d) handlingar från entreprenörens sida i syfte att hindra åtgärder från borgenärens sida,
- e) uppfyllande av skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens som åligger entreprenörer som är företagsledare, och
- f) efterlevnad av konkurrens- och arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå.

Utöver att medlemsstaterna har en skyldighet att införa eller behålla bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning i vissa situationer så får medlemsstaterna göra det under vissa väldefinierade omständigheter och om sådana avvikelser är vederbörligen motiverade. I direktivet anges följande icke uttömmande lista med exempel på när sådana hinder eller begränsningar vad gäller tillgången till skuldavskrivning är motiverade (artikel 23.2):

- a) om den insolventa entreprenören allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt en betalningsplan eller någon annan rättslig skyldighet som syftar till att skydda borgenärernas intressen, inbegripet skyldigheten att maximera utdelningen till borgenärerna,
- b) om den insolventa entreprenören inte efterlever informations- eller samarbetskyldighet enligt nationell rätt eller unionsrätt,
- c) vid otillbörliga ansökningar om skuldavskrivning,
- d) vid en ny ansökan om skuldavskrivning inom en viss tidsperiod efter det att den insolventa entreprenören beviljades en fullständig skuldavskrivning eller nekades en fullständig skuldavskrivning på grund av en allvarlig överträdelse av informations- eller samarbetskyldigheterna,
- e) om kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivningen inte är täckta, eller
- f) om det behövs ett undantag för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärens rättigheter.

Särskilt om återkallelse av skuldavskrivning

Direktivet innehåller även regler för när en skuldavskrivning kan återkallas. Medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa sådana bestämmelser motsvarar vad som gäller för bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (artikel 23.1 och 23.2). Av skälen framgår vidare att medlemsstaterna bör kunna föreskriva en möjlighet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldighet om deras ekonomiska situation avsevärt förändras, oavsett om den förbättras eller försämras (skäl 74).

5.2 Vissa förtydliganden av skuldsaneringsreglerna

Förslag: Villkoret i lagen om skuldsanering för företagare om att gäldenären ska vara kvalificerat insolvent ska förtydligas för att lagen på ett tydligare sätt ska ansluta sig till den begreppsbildning som används i direktivet. F-skuldsanering ska kunna beviljas en gäldenär som är insolvent och så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Motsvarande ändring ska göras även i skuldsaneringslagen.

För att säkerställa att lagen om skuldsanering för företagare uppfyller direktivets krav ska det vidare förtydligas att en gäldenär som enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder uppfyller lagens villkor inte ska vara utesluten från F-skuldsanering på grund av att dessa skulder inte utgör en tillräckligt stor andel av gäldenärens totala skuldbörda.

Bedömning: Förutsättningarna för att få F-skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för företagare och möjligheterna att därefter starta om på nytt uppfyller i övrigt direktivets krav.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivets krav på tillgång till skuldavskrivning

Genom lagen om skuldsanering för företagare existerar det redan i Sverige en särskild form av skuldsanering för företagare som bygger

på att gäldenären följer en avbetalningsplan. Svensk rätt uppfyller alltså insolvensdirektivets grundläggande krav om tillgång till skuldavskrivning. En företagare som har genomgått F-skuldsanering är också oförhindrad att starta om på nytt.

Lagen om skuldsanering för företagare innehåller emellertid fler bestämmelser än vad som följer av direktivet. Enligt lagen är det Kronofogdemyndigheten som, efter ansökan av en gäldenär, handlägger och prövar ansökningar om F-skuldsanering. Kronofogdemyndigheten agerar också betalningsförmedlare i skuldsaneringsärenden. Det betyder att gäldenären som huvudregel betalar till myndigheten som sedan betalar ut medlen till borgenärerna en gång om året. I lagen finns därför bestämmelser om bl.a. hur en ansökan om F-skuldsanering ska göras, hur handläggningen hos Kronofogdemyndigheten går till och vilka möjligheter det finns att överklaga beslut i skuldsaneringsärenden.

Direktivet innehåller inte ett komplett förfarande för skuldavskrivning utan endast ett antal minimiregler. Det är alltså tillåtet för medlemsstaterna att komplettera direktivets regler i de delar det behövs för att skapa ett sammanhängande system för skuldavskrivning (jfr skäl 73 och 82). Detta inbegriper möjligheten att låta en myndighet administrera och hantera skuldsaneringsförfarandet. Den nuvarande ordningen, med Kronofogdemyndigheten som prövningsmyndighet och betalningsförmedlare, bedöms därför stå i överensstämmelse med direktivet och kan behållas.

Tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare

Direktivet innehåller en särskild definition av vad som avses med entreprenör (artikel 2.1.9). Definitionen får direkt betydelse för tillämpningsområdet för direktivet eftersom medlemsstaterna inte är skyldiga att tillämpa direktivets regler på fysiska personer som inte också är entreprenörer. Det finns samtidigt inget hinder mot att medlemsstaterna tillämpar direktivet utanför dess egentliga tillämpningsområde. Att lagen om skuldsanering för företagare även gäller för närstående till företagare är alltså tillåtet.

Direktivets definition av entreprenör skiljer sig till ordalydelsen från definitionen av företagare som är det begrepp som används i lagen om skuldsanering för företagare. Definitionen av företagare tar

sikte på en fysisk person som är eller har varit engagerad i näringsverksamhet medan definitionen av entreprenör omfattar den som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke. Vidare framgår att medlemsstaterna får kräva att entreprenörens verksamhet ska ha upphört. Att lagen om skuldsanering för företagare möjliggör F-skuldsanering för såväl aktiva som tidigare aktiva företagare är således förenligt med direktivet.

Det förhållandet att direktivets definition av entreprenör omfattar även en fysisk person som utövar ett yrke skulle kunna tolkas som att direktivet tar sikte på en bredare personkrets än vad som kan sägas omfattas av tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare. Samtidigt framgår det av skälen att direktivet endast tar sikte på entreprenörer verksamma i ett yrke som egenföretagare (skäl 72) och att konsumenters överskuld-sättning faller utanför tillämpningsområdet (skäl 21). Att direktivet inte omfattar personer som är verksamma i ett yrke – i betydelsen anställda – får även sägas framgå av det allmänna syftet med direktivet. En jämförelse med andra EU-rättsakter bl.a. på konsument-rättens område visar också att utövande av yrkesverksamhet brukar ingå som ett led i definitionen av en näringsidkare (se t.ex. artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster). Sammantaget görs därför bedömningen att direktivets definition av entreprenör ryms inom tillämpningsområdet för lagen om skuldsanering för företagare och att det därmed inte finns något behov av att ändra lagen i detta avseende.

Kravet på kvalificerad insolvens

Medlemsstaterna måste tillhandahålla skuldavskrivning i enlighet med vad som föreskrivs i direktivet för entreprenörer som är insolventa. Det finns dock inte någon definition av insolvens i direktivet. Detta begrepp ska i stället förstås i enlighet med hur begreppet definieras i nationell rätt (artikel 2.2 a). Lagen om skuldsanering för företagare utgår från att F-skuldsanering får beviljas om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas bestå under överskådlig tid (8 §). Detta villkor innehåller dels ett krav på

obestånd (insolvens), dels ett krav på att obeståndet ska vara av viss varaktighet. Obestånd enligt lagen om skuldsanering för företagare är detsamma som gäller enligt konkurslagen (1987:672).

Det har ända sedan införandet av skuldsaneringsinstitutet på 1990-talet gällt som villkor att gäldenären ska ha allvarliga och varaktiga skuldproblem för att beviljas skuldsanering. Det var dock först 2016 som kvalificerad insolvens som begrepp infördes i lagtext i samband med att den nya skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare trädde i kraft.

Att begränsa tillgången till skuldsanering till gäldenärer som är svårt överskuldssatta motiveras av att ett allt för generöst system kan påverka den allmänna betalningsmoralen negativt (prop. 2015/16:125 s. 118). Följderna av detta kan bli en restriktivare kreditgivning med sämre finansieringsmöjligheter för potentiella företagare. Om reglerna utformas på sådant sätt att företagare som över tid klarar av att betala sina skulder får F-skuldsanering, riskerar förtroendet för skuldsaneringsinstitutet att rubbas. Detta skulle i sin tur kunna leda till att borgenärer i större utsträckning motsätter sig att F-skuldsanering beviljas eller väljer att begära gäldenären i konkurs. En sådan utveckling skulle motverka syftet med regleringen om F-skuldsanering, dvs. att ge seriösa företagare en andra chans.

Mot bakgrund av ovanstående görs bedömningen att det inte finns skäl att sänka kravet på gäldenärens överskuldssättning om det inte är nödvändigt för att Sverige ska leva upp till direktivet. Huruvida det kvalificerade insolvensrekvisitet kan behållas i dess nuvarande form blir i hög grad beroende av vilket utrymme medlemsstaterna får anses ha när det kommer till att definiera innebörden av begreppet insolvens. Några närmare riktlinjer för detta ges inte i direktivet. Av skälen framgår dock att insolvens får definieras som överskuldssättning. Någon allmängiltig definition av detta begrepp finns inte i svensk rätt.

Det förhållandet att frågan om innebörden av begreppet insolvens har lämnats helt till medlemsstaterna att definiera enligt nationell rätt talar för att det är förenligt med direktivet att begränsa tillgången till F-skuldsanering till företagare med allvarliga och varaktiga skuldproblem. Det framgår inte heller av direktivet att medlemsstaterna måste ansluta sig till en viss på förhand given innebörd av insolvens enligt nationell rätt. Att insolvens enligt

skälen till direktivet skulle kunna förstås som överskuldsättning lämnar tvärtom utrymme för medlemsstaterna att använda även andra eller nya definitioner. Dessutom torde en person som är kvalificerat insolvent alltid vara överskuldsatt i den mening som får anses följa av allmänt språkbruk. Det föregående talar för att det skulle vara tillåtet att ha en särskild form av insolvensbegrepp enbart för skuldsaneringsinstitutet.

Under alla förhållanden så anges i direktivet (artikel 23) att väldefinierade och vederbörligen motiverade begränsningar av rätten till skuldavskrivning får införas av medlemsstaterna (jfr den engelska språkversionen där det talas om *well-defined circumstances* och undantag som är *duly justified*). Detta får förstås på så sätt att begränsningar är tillåtna om medlemsstaterna bedömer att de är berättigade. Direktivet listar också ett antal exempel på situationer då undantag alltid är tillåtna, bl.a. om det behövs för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärs rättigheter (artikel 23.2 f). Som anges ovan har gäldenärskretsen i skuldsaneringsärenden begränsats på i huvudsak samma sätt under lång tid och den nuvarande ordningen har starka skäl för sig. Ett villkor om att gäldenären ska vara kvalificerat insolvent får därför anses berättigat.

Det finns alltså flera argument för varför den nuvarande ordningen i lagen om skuldsanering för företagare är tillåten enligt direktivet. Något som talar emot en sådan slutsats är samtidigt att insolvens därmed skulle riskera att få olika betydelser för direktivets olika delar. Begreppet insolvens förekommer nämligen även bland reglerna om företagsrekonstruktion. Att vara kvalificerat insolvent enligt lagen om skuldsanering för företagare är heller inte detsamma som att vara insolvent enligt konkurslagen eftersom kraven vad gäller betalningsoförmågans varaktighet skiljer sig åt mellan dessa regelverk. Det kan därför förutses att det kan uppstå vissa svårigheter att förklara varför Sverige vid införlivandet av direktivet inte anslutit sig till den gängse definitionen av insolvens enligt nationell rätt och varför detta begrepp definieras på skilda sätt vid införlivandet av direktivets olika delar. Rent språkligt är insolvens dessutom inte samma sak som kvalificerad insolvens.

Sammantaget görs därför bedömningen att det kvalificerade insolvensrekvisitet i lagen om skuldsanering för företagare behöver justeras. Det grundläggande villkoret för att beviljas F-skuldsanering

bör därmed fortsättningsvis vara att gäldenären är insolvent. Det finns dock inte skäl att sänka kravet på gäldenärens överskuldsättning i förhållande till vad som gäller i dag. För att säkerställa att skuldsaneringsinstitutet även i framtiden ska vara till för gäldenärer med allvarliga och varaktiga skuldproblem måste gäldenärskretsen därför snävas in. Direktivet tillåter att medlemsstaterna inför begränsningar av tillgången till skuldavskrivning om begränsningarna är berättigade. Som krav utöver insolvens bör därför gälla att gäldenären är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Genom att på detta sätt separera kravet på insolvens från kravet på insolvensens varaktighet ansluter sig lagen om skuldsanering för företagare tydligare till den begreppsbildning som används i direktivet. Samtidigt tillgodoses de sakliga skälen bakom dagens reglering. För att uppnå enhetlighet bör det kvalificerade insolvensrekvisitet i skuldsaneringslagen få samma utformning som i lagen om skuldsanering för företagare.

Skälighetsbedömningen

Med undantag för ett allmänt krav på insolvens så ställer direktivet inte upp några särskilda villkor som ska vara uppfyllda för att en entreprenör ska beviljas skuldavskrivning. I stället är det upp till medlemsstaterna att införa sådana villkor under de förutsättningar som anges i direktivet. Medlemsstaterna är dock skyldiga att behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning om den insolventa entreprenören har agerat ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt (artikel 23.1). Därutöver får medlemsstaterna införa sådana villkor så länge som dessa är berättigade (artikel 23.2). Medlemsstaterna får alltså anses ha en relativt stor frihet att införa nationella regler som begränsar rätten till skuldavskrivning.

Lagen om skuldsanering för företagare ställer upp ett antal villkor för att en gäldenär ska beviljas F-skuldsanering. För att beviljas F-skuldsanering krävs bl.a. att det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden (10 §). Vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas omständigheterna vid skuldernas tillkomst, de ansträngningar gäldenären har gjort för att

fullgöra sina förpliktelser, det sätt på vilket gäldenären har medverkat under handläggningen av ärendet om F-skuldsanering och skuldsaneringens betydelse för gäldenärens framtida förvärvsförmåga (10 § andra stycket). Hänsyn kan dock tas även till andra relevanta omständigheter. I förarbetena anges exempelvis att gäldenärens agerande i ett eventuellt föregående konkursförfarande kan beaktas (prop. 2015/16:125 s. 248). I detta avseende kan även beaktas sådant oseriöst eller illojalt agerande i verksamheten som inte är av sådan omfattning att det är oförsvarligt och därmed automatiskt diskvalificerar gäldenären från F-skuldsanering (jfr 9 § första stycket 1). Som exempel från äldre rättspraxis kan nämnas att det inte har ansetts skäligt att bevilja skuldsanering i en situation då skulderna uppkommit till följd av underlåtenhet att till staten betala arbetsgivaravgift och för anställda innehållen A-skatt (se rättsfallet NJA 1998 s 259).

Det allmänna skälighetskravet motiveras av att regleringen ska vara flexibel och inte leda till stötande resultat. Skuldsanering av fysiska personers skulder innebär många svårigheter, inte minst därför att den enas skuldsituation inte är den andres lik. Om ett skuldsaneringssystem ska vara ändamålsenligt och effektivt, måste kriterierna vara angivna på ett sådant sätt att ingen utesluts från tillämpningsområdet på grund av någon enstaka omständighet. Det får därför inte vara utformat med så stela kriterier att skuldsanering tvunget måste beviljas eller vägras så snart vissa lätt avläsbara fakta är för handen.

Det allmänna skälighetskravet har inte någon direkt motsvarighet i direktivet. Skälighetskravet och direktivets bestämmelser om att tillgången till skuldsanering ska hindras eller begränsas i situationer då den insolventa entreprenören agerat ohederligt eller i ond tro får dock sägas ha i huvudsak samma syfte, nämligen att förhindra att en skuldavskrivning leder till stötande resultat. Av skälen i direktivet framgår också att de rättsliga eller administrativa myndigheterna vid bedömningen av om någon agerat ohederligt ska ha en relativt stor frihet att beakta olika omständigheter (skäl 79). De faktorer som vid skälighetsbedömningen särskilt ska beaktas (10 § andra stycket) – t.ex. omständigheterna vid skuldernas tillkomst och de ansträngningar gäldenären gjort att fullgöra sina förpliktelser – återfinns i stor utsträckning bland de exempel på omständigheter som får beaktas enligt skälen i direktivet.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna endast när det gäller det resultat som ska uppnås. Sverige är alltså vid genomförandet av direktivet inte tvunget att använda sig av samma systematik som i direktivet. Det bör mot den bakgrunden inte utgöra något problem att den svenska regleringen utgår från en allmän skälighetsbedömning med särskilt beaktande av vissa i lagen angivna omständigheter snarare än vissa på förhand bestämda faktorer. Direktivet bedöms därför inte hindra det allmänna skälighetskravet i lagen om skuldsanering för företagare.

Särskilda villkor för aktiva respektive tidigare företagare

Enligt lagen om skuldsanering för företagare gäller som allmänt villkor för att en tidigare aktiv företagare ska beviljas F-skuldsanering att skulderna till huvudsaklig del har anknytning till näringsverksamheten (6 § 1). Regeln motiveras av att det bör finnas en skyddsvärd anknytning till näringsverksamheten för att en gäldenär som avvecklat sin verksamhet ska omfattas av reglerna om F-skuldsanering (jfr prop. 2015/16:125 s. 108). Det får i och för sig anses godtagbart att ställa upp ett sådant krav eftersom direktivets regler om skuldavskrivning endast gäller för näringsrelaterade skulder. Som regeln nu är utformad kan emellertid den situationen uppstå att en gäldenär – som uppfyller lagens krav om kvalificerad insolvens till följd av enbart de näringsrelaterade skulderna – inte kan beviljas F-skuldsanering om dessa skulder inte utgör tillräckligt stor andel av gäldenärens totala skuldbörda. I praktiken torde det vara ovanligt att detta inträffar. Villkoret ska nämligen tillämpas så att även skulder som indirekt kan hänföras till näringsverksamheten ska anses näringsrelaterade (se avsnitt 4). I någon enstaka situation skulle det dock kunna inträffa att en gäldenär som är kvalificerat insolvent enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder nekas F-skuldsanering. Direktivet kan inte förstås som att medlemsstaterna skulle vara tvungna att bevilja skuldavskrivning åt gäldenärer vars totala skuldbörda består av endast en mindre andel näringsrelaterade skulder. En sådan tolkning skulle inte stämma överens med att direktivet inte gäller för konsumenters överskuldssättning. En gäldenär med stora näringsrelaterade skulder får dock inte uteslutas från skuldavskrivning enbart för att denne även har betydande privata

skulder. Mot denna bakgrund görs bedömningen att lagen om skuldsanering för företagare bör justeras för att säkerställa att lagen lever upp till direktivet. En gäldenär som enbart till följd av sina näringsrelaterade skulder uppfyller lagens villkor ska inte vara utesluten från F-skuldsanering på grund av att dessa skulder inte utgör en tillräckligt stor andel av den totala skuldbördan.

För att en aktiv företagare ska komma ifråga för F-skuldsanering gäller enligt lagen om skuldsanering för företagare att de skulder som uppkommer i den pågående näringsverksamheten rätteligen kan betalas (6 § 2). Det ska alltså vara fråga om att sanera företagarens privata ekonomi och inte att rekonstruera själva verksamheten. Den näringsverksamhet som gäldenären är engagerad i måste alltså vara solvent och kunna betala sina skulder allt eftersom de förfaller. För denna gäldenärskategori finns det alltså inget krav på att skulderna ska vara näringsrelaterade. Tvärtom ska det normalt inte finnas några obetalda förfallna skulder som har anknytning till den pågående verksamheten när gäldenären ansöker om F-skuldsanering (prop. 2015/16:125 s. 242). Att lagen om skuldsanering för företagare i detta avseende går längre än vad som krävs av direktivet är inget problem.

Kravet om att gäldenären ska ha ett minsta betalningsutrymme och övriga villkor för F-skuldsanering

Lagen om skuldsanering för företagare ställer upp som krav för att en gäldenär ska beviljas F-skuldsanering att gäldenären har ett visst minsta betalningsutrymme (9 § 3). Att medlemsstaterna får kräva att gäldenären betalar tillbaka delar av skulden framgår direkt av direktivtexten. Direktivet föreskriver vidare att återbetalningsskyldigheten ska bygga på entreprenörens individuella situation och stå i proportion till bl.a. entreprenörens disponibla inkomst (artikel 20.2).

För den som beviljats F-skuldsanering gäller att återbetalningsskyldigheten bestäms med beaktande av sådana omständigheter som anges i direktivet och därmed tar hänsyn till gäldenärens individuella situation (35 §). Vid bestämmandet av det belopp som gäldenären ska betala har gäldenären nämligen rätt att förbehålla sig ett belopp för gäldenärens och dennes familjs försörjning.

Bestämmelserna i utsökningsbalken om hur förbehållsbeloppet vid löneutmätning bestäms ska då vara vägledande (7 kap. 4 och 5 §§).

Frågan är emellertid hur villkoret om att gäldenären måste ha ett visst minsta betalningsutrymme för att denne ska komma ifråga för F-skuldsanering förhåller sig till direktivet. Detta villkor är absolut och lämnar inte utrymme för att beakta gäldenärens individuella situation. Det framgår inte av direktivet att medlemsstaterna måste möjliggöra skuldavskrivning även för gäldenärer som helt saknar betalningsförmåga (s.k. nollbeslut). Att en viss minsta betalningsförmåga utgör en förutsättning för F-skuldsanering är heller inte samma sak som att gäldenärens individuella situation inte beaktas. Vad det handlar om är enbart att sätta en lägsta nivå för att komma ifråga för F-skuldsanering. Om F-skuldsanering väl beviljas, görs en individuell bedömning där det bestäms hur mycket gäldenären ska betala. Om det inte skulle vara tillåtet att kräva någon som helst återbetalning av gäldenären är det vidare svårt att se vad direktivets regler om att medlemsstaterna får kräva att gäldenären följer en betalningsplan fyller för funktion. Direktivet måste alltså förstås som att medlemsstaterna får kräva att gäldenären betalar tillbaka en del av skulden. En motsatt tolkning skulle medföra att flera av direktivets bestämmelser saknar praktisk betydelse. Villkoret i lagen om skuldsanering för företagare om att gäldenären ska ha en viss minsta betalningsförmåga får därmed anses förenligt med direktivet. Ett sådant villkor kan vidare motiveras av att F-skuldsanering ska vara även borgenärsgynnande. Ett betonande av företagarens personliga ansvar samt risktagande kan bidra till ett ansvarsfullt företagande och till en tilltro till företagarens vilja att göra rätt för sig (jfr medlemsstaternas möjligheter enligt artikel 23.2 att begränsa tillgången till skuldavskrivning om det är berättigat).

Även övriga villkor för F-skuldsanering (7, 9 1 och 2 samt 11 §§) bedöms tillåtna (jfr artikel 23.1 och 23.2).

Omprövning av en F-skuldsanering

Lagen om skuldsanering för företagare innehåller bestämmelser om att ett beslut om skuldsanering under vissa omständigheter kan omprövas (50 och 51 §§). På ansökan av en borgenär kan ett beslut om F-skuldsanering omprövas om gäldenären agerat illojalt, inte

följt betalningsplanen eller fått väsentligt förbättrade ekonomiska förhållanden (50 §). En F-skuldsanering kan också omprövas på ansökan av gäldenären om gäldenärens ekonomiska förhållanden har ändrats (51 §). Ett beslut om omprövning kan antingen leda till att beslutet om F-skuldsanering upphör eller att det ändras.

Direktivet saknar en direkt motsvarighet till reglerna om omprövning. I stället föreskrivs i direktivet att en skuldavskrivning under vissa omständigheter kan återkallas (artikel 23.1 och 23.2). Återkallelse kan t.ex. aktualiseras om gäldenären har agerat ohederligt eller inte följer betalningsplanen. Av skälen framgår också att det är tillåtet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldighet om deras ekonomiska situation avsevärt förändras (skäl 74). Detta gäller oavsett om den förbättras eller försämras. Direktivets regler om återkallelse av skuldavskrivning får alltså anses fylla samma funktion och syfte som omprövningsförfarandet. Bestämmelserna om omprövning i lagen om skuldsanering för företagare bedöms därför förenliga med direktivet.

6 Innehållet i en F-skuldsanering

6.1 Skulder som får undantas från F-skuldsanering

Bedömning: Bestämmelserna i lagen om skuldsanering för företagare om vilka skulder som får undantas från F-skuldsanering är förenliga med direktivet.

Skälen för bedömningen

Skulder som ingår i en skuldavskrivning enligt direktivet

Insolvensdirektivet innehåller inte någon uttrycklig bestämmelse om vilka skulder som ska ingå i en skuldavskrivning. Detta framgår i stället indirekt genom tillämpningsområdet för direktivet och genom att direktivet innehåller regler om att medlemsstaterna får begränsa tillgången till skuldavskrivning för vissa skuldkategorier eller utesluta dem helt från skuldavskrivning (artiklarna 1 och 23.4). En sådan uteslutning eller begränsning av en viss skuldkategori är tillåten om den är berättigad. I direktivet (artikel 23.4) anges följande exempel på skuldkategorier för vilka undantag från skuldavskrivning är tillåtna:

- a) skulder med säkerhet,
- b) skulder som härrör från eller har anknytning till straffrättsliga påföljder,
- c) skulder som härrör från utomobligatoriskt ansvar,
- d) skulder rörande underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande,

- e) skulder som uppkommit efter ansökan om eller inledande av det förfarande som leder till skuldavskrivning, och
- f) skulder som härrör från skyldigheten att betala kostnaderna för det förfarande som leder till en skuldavskrivning.

Listan med exempel på skulder är inte uttömmande. Av skälen framgår att medlemsstaterna bör kunna utesluta ytterligare skuld-kategorier när det är berättigat (skäl 81). Vad gäller skulder med säkerhet förtydligas vidare att det endast bör vara möjligt för medlemsstaterna att undanta sådana skulder upp till säkerhetens värde enligt nationell rätt och att resten av skulden bör behandlas som en skuld utan säkerhet.

Föreningen av förfaranden

Det kan ibland vara så att en insolvent entreprenör har såväl personliga skulder som företagsskulder och att dessa inte enkelt kan skiljas åt. I direktivet regleras vad som ska gälla för en sådan situation (artikel 24 och skäl 84). I den mån skulderna inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt så ska medlemsstaterna säkerställa att samtliga skulder behandlas i ett och samma förfarande i syfte att entreprenören ska erhålla en fullständig skuldavskrivning (artikel 24.1). I den mån skulderna kan särskiljas får medlemsstaterna, i samma syfte, föreskriva att skulderna behandlas antingen i separata men samordnade förfaranden eller i ett och samma förfarande (artikel 24.2).

Skulder som ingår i en F-skuldsanering

Enligt lagen om skuldsanering för företagare omfattar en F-skuldsanering alla fordringar på pengar mot gäldenären som har uppkommit före den dag då inledandebeslutet meddelades (32 §). I lagen listas dock ett antal undantag från denna huvudregel (33 §). Fordringar på familjerättsligt underhåll samt fordringar förenade med vissa förmånsrätter ingår inte i en F-skuldsanering (33 § 1–4). Vidare undantas fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation samt tvistiga fordringar (33 § 5 och

6). Om en fordran är beroende av villkor, inte är till beloppet fastställd eller inte är förfallen till betalning, får det bestämmas att den inte ska omfattas av F-skuldsaneringen (34 § första stycket). Om en fordran kan antas vara ogrundad ska den aldrig omfattas av F-skuldsaneringen (34 § andra stycket).

Att fordringar som har uppkommit efter den dag då inledandebeslutet meddelades, fordringar på familjerättsligt underhåll samt fordringar förenade med vissa förmånsrätter får undantas från skuldavskrivning framgår direkt av direktivet (artikel 23.4 a, d och e). Enligt lagen om skuldsanering för företagare gäller i likhet med direktivet också att fordringar som är förenade med säkerheter är undantagna enbart till den del säkerheten räcker till för betalning av fordran. Undantaget för fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation tar sikte på sådana fordringsförhållanden där prestationer ömsesidigt ska utväxlas. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det är vanligt förekommande att företagare har leasingavtal och att det för de företagare som inte har avvecklat sin verksamhet kan vara en förutsättning för den fortsatta näringsverksamheten att ett sådant avtalsförhållande kan fortsätta (prop. 2015/16:125 s. 135). Samma sak kan tänkas gälla för t.ex. ett hyresförhållande. En F-skuldsanering bör inte motverka en företagares möjligheter att driva vidare en näringsverksamhet. Undantaget för fordringar som inte är förfallna till betalning och som är beroende av en motprestation får därför anses berättigat och därmed godtagbart enligt direktivet.

Även undantaget för tvistiga fordringar får anses godtagbart enligt direktivet. Utan ett sådant undantag skulle fordringar på mer eller mindre lösa grunder kunna göras gällande i ett skuldsaneringsförfarande och därmed ta i anspråk delar av gäldenärens betalningsutrymme. Detta skulle kunna leda till att övriga borgenärer motsätter sig F-skuldsanering vilket skulle äventyra hela syftet med direktivet.

Vad gäller undantagen för fordringar som är beroende av villkor, som inte är till beloppet fastställda eller inte är förfallna till betalning är huvudregeln enligt lagen om skuldsanering för företagare att dessa fordringar ingår i F-skuldsaneringen. Det är alltså endast om Kronofogdemyndigheten beslutar att de inte ska ingå som det blir aktuellt att undanta fordringarna. Av förarbetena framgår att fordringar som kan tänkas omfattas av undantaget är exempelvis

skadeståndsfordringar, skattefordringar och borgensåtaganden (prop. 2015/16:125 s. 257 f.). Gemensamt för flera av de fordringar som kan bli föremål för undantag är att det inte alltid är klarlagt om och i så fall när betalningsskyldighet kommer att inträda. Att Kronofogdemyndigheten ges flexibilitet att bestämma i det enskilda fallet vad som ska gälla för dessa typer av fordringar är berättigat och bedöms därför vara tillåtet enligt direktivets bestämmelser (artikel 23.4). Vad slutligen gäller undantaget för ogrundade fordringar så innebär den bestämmelsen ett förtydligande av Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet och tar sikte på bl.a. fakturabedrägerier som innebär att det framställs grundlösa betalningskrav (prop. 2015/16:125 s. 259). Tanken är att bestämmelsen ska träffa sådana fordringar som redan vid en översiktlig kontroll verkar ogrundade. Att ogrundade fordringar inte ska kunna ingå i en F-skuldsanering är självklart och undantaget får anses godtagbart enligt direktivet.

Sammantaget görs alltså bedömningen att lagen om skuldsanering för företagare är förenlig med direktivets krav vad gäller vilka skulder som ska ingå i en skuldavskrivning. Om en F-skuldsanering beviljas, ingår som regel även sådana skulder som inte är näringsrelaterade och det finns därför heller inte något behov av någon särskild reglering med anledning av direktivets bestämmelser om förening av olika skuldavskrivningsförfaranden.

6.2 Betalningsplanens längd

Bedömning: Den treåriga betalningsplanen i lagen om skuldsanering för företagare motsvarar direktivets krav.

Skälen för bedömningen

Skuldavskrivningsperiodens längd enligt direktivet

I insolvensdirektivet finns regler om vilken skuldavskrivningsperiod som ska gälla i ett förfarande för skuldavskrivning (artikel 21). Medlemsstaterna ska säkerställa att den period efter vilken insolventa entreprenörers skulder kan avskrivas fullständigt är högst tre år. Startpunkten för skuldavskrivningen skiljer sig åt beträffande

förfaranden som omfattar en betalningsplan respektive andra skuldavskrivningsförfaranden. I den först nämnda situationen räknas tiden senast från och med dagen för en rättslig eller administrativ myndighets beslut att fastställa betalningsplanen eller från och med påbörjandet av planens genomförande (artikel 21.1 a). För övriga skuldavskrivningsförfaranden räknas starttiden senast från den rättsliga eller administrativa myndighetens beslut att inleda förfarandet eller upprättandet av entreprenörens insolvensbo (artikel 21.1 b). I skälen görs vissa förtydliganden av hur skuldavskrivningsperioden ska beräknas (skäl 75 och 76).

Förlängd skuldavskrivningsperiod i vissa fall

Av direktivet framgår att en skuldavskrivning som löper ut efter en period om högst tre år inte är lämplig under alla omständigheter och att det kan vara nödvändigt att införa avvikelser från denna regel om de är vederbörligen motiverade av skäl som fastställs i nationell rätt (skäl 78). Direktivet innehåller därför vissa bestämmelser om i vilka situationer medlemsstaterna kan behålla eller införa bestämmelser som föreskriver längre perioder än tre år för att erhålla fullständig skuldavskrivning (artikel 23.1 och 23.2). Förutsättningarna för detta motsvarar de som gäller för medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (se avsnitt 5). I skälen anges vidare att om entreprenörer inte antas vara hederliga och handla i god tro enligt nationell rätt bör bevisbördan för att de är det inte göra det onödigt svårt eller betungande för dem att bli föremål för skuldavskrivning (skäl 78).

Under samma förutsättningar som medlemsstaterna får utesluta eller begränsa tillgången till skuldavskrivning avseende vissa skuld-kategorier får medlemsstaterna beträffande dessa skulder i stället föreskriva en längre skuldavskrivningsperiod än tre år (se avsnitt 6.1 och artikel 23.4).

I direktivet anges vidare att medlemsstaterna får föreskriva längre skuldavskrivningsperioder än tre år i fall där skyddsåtgärder har godkänts eller beslutats av en rättslig eller administrativ myndighet för att skydda den insolvente entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad eller tillgångar som är av

avgörande betydelse för fortsättningen av entreprenörens verksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke (artikel 23.3 a). På motsvarande sätt får längre skuldavskrivningsperioder föreskrivas i fall där den insolvente entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad inte realiserats (artikel 23.3 b).

Betalningsplanens längd i en F-skuldsanering

Av lagen om skuldsanering för företagare följer att betalningsplanens längd är tre år och att betalningsplanen börjar löpa från beslutet om F-skuldsanering (36 §). Som huvudregel gäller att den tid som inledandebeslutet gällt ska räknas av från betalningsplanens längd (36 § andra stycket). Gäldenärens agerande efter att F-skuldsanering har inletts kan dock motivera att betalningsplanen inte börjar löpa förrän beslutet om F-skuldsanering. Svensk rätt uppfyller alltså redan direktivets krav vad gäller betalningsplanens längd.

Som framgår ovan föreskriver direktivet att skuldavskrivningsperioden i vissa situationer kan förlängas. Lagen om skuldsanering för företagare utgår från att betalningsplanens längd alltid ska bestämmas till tre år. Lagen innehåller även bestämmelser om att ett beslut om F-skuldsanering under vissa omständigheter kan omprövas (se 50 och 51 §§ och avsnitt 5). Vid en ändring av ett beslut om F-skuldsanering får betalningsplanens längd bestämmas till som längst fem år (53 §). Detta gäller såväl för det fall att det är borgenären som gäldenären som ansöker om omprövning. Lagen om skuldsanering för företagare innehåller alltså vissa bestämmelser om när en betalningsplan kan förlängas. En förlängning kan ske först sedan ett beslut om F-skuldsanering efter en omprövning har ändrats, t.ex. om gäldenären agerat illojalt eller fått ändrade ekonomiska förhållanden. Grunderna för när ett beslut om F-skuldsanering kan omprövas motsvarar reglerna i direktivet om när det är tillåtet för medlemsstaterna att hindra eller begränsa tillgången till skuldavskrivning samt föreskriva en förlängd skuldavskrivningsperiod. Bestämmelserna om förlängning av betalningsplanen i lagen om skuldsanering för företagare bedöms därför stå i överensstämmelse med direktivet och några ytterligare bestämmelser i detta avseende behöver inte införas i lagen.

6.3 Rättsverkningarna av F-skuldsanering

Bedömning: Innebörden av att en gäldenär har genomgått F-skuldsanering är densamma som enligt direktivet, dvs. att gäldenären befrias från fortsatt betalningsskyldighet för sina skulder. Lagen om skuldsanering för företagare är därmed förenlig med direktivets bestämmelser om rättsverkningarna av skuldavskrivning.

Skälen för bedömningen

Rättsverkningarna av en skuldavskrivning enligt direktivet

Medlemsstaterna ska enligt insolvensdirektivet säkerställa att insolventa entreprenörer som har fullgjort sina skyldigheter, om sådana skyldigheter föreligger enligt nationell rätt, ska få sina skulder avskrivna när skuldavskrivningen löper ut utan att de behöver ansöka till en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda något ytterligare förfarande (artikel 21.2 första stycket). Medlemsstaterna får dock behålla eller införa bestämmelser som tillåter att en rättslig eller administrativ myndighet kontrollerar om entreprenören har fullgjort sina skyldigheter för att erhålla skuldavskrivning (artikel 21.2 andra stycket).

Medlemsstaterna får vidare föreskriva att en fullständig skuldavskrivning inte får innebära hinder mot att ett insolvensförfarande fortsätter som medför realisering och utdelning av en entreprenörs tillgångar som ingick i den entreprenörens insolvensbo på dagen för utgången av skuldavskrivningsperioden (artikel 21.3).

Rättsverkningarna av en F-skuldsanering

Genom F-skuldsanering befrias gäldenären från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av F-skuldsaneringen i den utsträckning som dessa sätts ned (49 §). Det betyder att en gäldenär som följer betalningsplanen blir skuldfri när F-skuldsaneringen har avslutats. Vidare innebär F-skuldsanering som huvudregel att en fordran som inte är känd i ärendet inte längre kan göras gällande, dvs. den prekluderas. Det innebär att okända borgenärer inte får

någon betalning alls enligt beslutet om F-skuldsanering och inte heller kan göra sin fordran gällande i något annat sammanhang. Den preklusionsverkan som drabbar okända borgenärer gäller dock endast sådana fordringar som skulle ha omfattats av en F-skuldsanering. En fordran som är undantagen prekluderas alltså inte. Det finns inget krav på att gäldenären efter en fullgjord F-skuldsanering ska genomgå något nytt ansökningsförfarande för att bli skuldfri. En gäldenär som beviljas F-skuldsanering och sedan följer betalningsplanen blir – utan någon särskild åtgärd – fri från sina skulder när F-skuldsaneringen avslutas. Svensk rätt uppfyller alltså direktivets bestämmelser vad gäller rättsverkningarna av skuldavskrivning.

7 Näringsförbud enbart på grund av insolvens

Bedömning: Det förhållandet att en gäldenär är insolvent kan inte ensamt utgöra grund för näringsförbud i Sverige. Direktivets regler om näringsförbud saknar därför betydelse för svenska förhållanden.

Skälen för bedömningen

Direktivets regler om näringsförbud

Av skälen till det nya insolvensdirektivet framgår att i medlemsstaterna kan långa näringsförbud ofta åtfölja ett förfarande som leder fram till skuldavskrivning. Detta kan i sin tur skapa hinder för friheten att starta och utöva verksamhet som egenföretagare (skäl 5). Följderna av att entreprenörer på detta sätt utesluts från att starta och driva företagsverksamhet uppges vidare vara en faktor som i hög grad avskräcker entreprenörer från att starta en verksamhet eller söka en andra chans (skäl 72). I direktivet finns därför bestämmelser om vad som gäller för näringsförbud som meddelats en insolvent entreprenör (artikel 22).

Direktivet föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att om en insolvent entreprenör erhåller skuldavskrivning i enlighet med direktivet så ska varje förbud mot att starta och driva verksamhet enbart på grund av att entreprenören är insolvent upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång (artikel 22.1). Detta innebär att ett näringsförbud som regel inte får överstiga tre år (se avsnitt 6.2 om skuldavskrivningsperioden). Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att näringsförbud upphör automatiskt vid skuldavskrivningsperiodens utgång utan att det är nödvändigt för

entreprenören att genomgå ett ansökningsförfarande hos en rättslig eller administrativ myndighet (artikel 22.2).

Direktivets regler påverkar inte nationella regler för andra näringsförbud än sådana som meddelats enbart på grund av att entreprenören är insolvent (artikel 23.6). Av skälen framgår vidare att om en entreprenörs tillstånd eller licens att fortsätta ett visst hantverk, en viss affärsverksamhet eller näringsverksamhet eller ett visst yrke har nekats eller återkallats till följd av ett näringsförbud så hindrar inte direktivet medlemsstaterna från att kräva att entreprenören lämnar in en ansökan om ett nytt sådant tillstånd eller en ny sådan licens efter det att näringsförbudet har upphört att gälla (skäl 83).

Under vissa omständigheter får medlemsstaterna införa bestämmelser som föreskriver längre näringsförbud än vad som följer av skuldavskrivningsperioden (artikel 23.1 och 23.2). Förutsättningarna för detta motsvarar vad som gäller för medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa regler som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning (se avsnitt 5). Medlemsstaterna får vidare föreskriva längre eller obestämda näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören utövar ett visst yrke som (a) omfattas av särskilda etiska regler eller särskilda regler om anseende eller sakkunskap om entreprenören har brutit mot dessa regler eller som (b) rör förvaltning av andras egendom (artikel 23.5).

Enbart insolvens utgör inte grund för näringsförbud i Sverige

Bestämmelser om näringsförbud finns i lagen (2014:836) om näringsförbud och förordningen (2014:936) om näringsförbud. Vidare finns en bestämmelse i konkurslagen om att en fysisk person under en pågående konkurs inte får bedriva viss bokföringspliktig verksamhet (6 kap. 1 §). Genom ett beslut om näringsförbud enligt lagen om näringsförbud kan en näringsidkare under viss tid meddelas begränsningar i rätten att bedriva eller ta del i näringsverksamhet. Näringsförbud kan meddelas på grund av brott (4 §), i samband med konkurs (5 §), på grund av underlåtenhet att betala skatt (6 §) och på grund av överträdelse av konkurrensbestämmelser (7 §). En förutsättning i samtliga fall är att näringsförbud är

påkallat från allmän synpunkt. Ett meddelat näringsförbud gäller för viss tid, lägst tre och högst tio år (10 §). Tiden räknas från det att beslutet om näringsförbud fått laga kraft. Döms en person för överträdelse av ett näringsförbud kan näringsförbudet förlängas (48 §).

Enbart det förhållandet att en näringsidkare är insolvent utgör inte grund för näringsförbud enligt lagen om näringsförbud. Eftersom ett skuldsaneringsförfarande inte torde kunna pågå samtidigt som en konkurs bedöms direktivet inte utgöra hinder mot konkurslagens förbud för fysiska personer att under själva konkursen bedriva näringsverksamhet. Näringsförbud enligt lagen om näringsförbud kan visserligen meddelas i samband med konkurs om det är påkallat från allmän synpunkt. Det krävs dock att personen i fråga har agerat grovt otillbörligt mot borgenärer eller på annat sätt har grovt åsidosatt sina skyldigheter i samband med att en näringsverksamhet har försatts i konkurs. Det är således inte insolvensen i sig som motiverar näringsförbudet utan att näringsidkaren agerat klandervärt på olika sätt. Som framgår ovan tar direktivets regler om näringsförbud sikte på sådana förbud som meddelats enbart på grund av att entreprenören är insolvent (artikel 22.1). Direktivet påverkar inte nationella regler om andra typer av näringsförbud (artikel 23.6). Detta ligger i linje med att direktivet enbart syftar till att underlätta för hederliga entreprenörer (skäl 1).

Eftersom det inte finns några regler i svensk rätt om näringsförbud enbart på grund av insolvens behöver det inte införas några nya bestämmelser med anledning av direktivets regler.

8 Skuldsanering för evighetsgäldenärer

Bedömning: Skuldsaneringslagen lever till största delen redan upp till insolvensdirektivets krav. Direktivet omfattar samtidigt inte skuldsanering för evighetsgäldenärer, och det finns inte tillräckliga skäl för att i nuläget tillämpa direktivets regler om betalningsplanens längd även för dem.

Skälen för bedömningen: Insolvensdirektivet ställer krav på medlemsstaterna att ha regler om skuldavskrivning för insolventa entreprenörer (artikel 1). Medlemsstaterna får vidare utsträcka tillämpningsområdet för direktivet till att omfatta även andra personer (artikel 1.4). I skälen anges att det skulle vara lämpligt att medlemsstaterna så snart som möjligt börjar tillämpa bestämmelserna om skuldavskrivning även på konsumenter (skäl 21). Som framgår ovan går Sverige redan i dag i vissa avseenden längre än vad som krävs av direktivet genom att närstående till företagare kan beviljas F-skuldsanering. Fråga uppkommer om Sverige i något ytterligare avseende bör tillämpa direktivets regler för andra än företagare.

Regler för skuldavskrivning för konsumenter, ibland även benämnda som evighetsgäldenärer, finns i skuldsaneringslagen. Den lagen är i många delar likalydande med lagen om skuldsanering för företagare. Skuldsaneringslagen bedöms därför i huvudsak redan leva upp till direktivets regler. Detta gäller t.ex. de övergripande villkoren för att beviljas skuldsanering, reglerna om vilka skulder som ingår och rättsverkningarna av att ha genomgått skuldsanering. Den ändring som främst skulle vara aktuell är att korta betalningsplanens längd, vilket krävs för att även skuldsaneringslagen ska leva

upp till direktivets bestämmelse om att en betalningsplan som huvudregel inte får vara längre än tre år (artikel 21).

För evighetsgäldenärerna har det ända sedan införandet av skuldsaneringsinstitutet gällt att betalningsplanen som utgångspunkt ska bestämmas till fem år (jfr prop. 1993/94:123). Denna ordning får alltså sägas vara väl etablerad vid det här laget. En förkortning av betalningsplanens längd övervägdes senast för några år sedan i samband med införandet av den nya skuldsaneringslagen. I förarbetena framhölls riskerna med en generell förkortning av betalningsplanen, bl.a. att fler gäldenärer skulle få avslag på sina ansökningar eftersom en skuldsanering skulle framstå som oskälig (prop. 2015/16:125 s. 86 f.). Det ansågs heller inte uteslutet att en kortare betalningsplan skulle kunna få negativa konsekvenser för kredit- och konsumtionsmönstren och den allmänna betalningsmoralen. Även majoriteten av remissinstanserna instämde i detta. I stället för en generell förkortning av betalningsplanen infördes därför en ordning där en kortare plan kan beslutas om det finns beaktansvärda skäl för det. I förarbetena betonades behovet av flexibilitet och fördelarna med en betalningsplan som kan anpassas efter förhållandena i det enskilda fallet. Tanken var att en kortare betalningsplan än fem år skulle kunna beslutas i fler fall än tidigare. Samtidigt infördes att gäldenären skulle ha två betalningsfria månader varje år (38 §). Sammanlagt kan alltså en gäldenär i ett enskilt fall få upp till tio betalningsfria månader under en skuldsanering vilket i praktiken utgör en form av förkortning av betalningsplanen.

Skuldsaneringslagen tillkom 2016 och hade som syfte bl.a. att fler evighetsgäldenärer skulle erbjudas att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Statistik från Kronofogdemyndigheten visar att lagen till stor del har uppnått sitt syfte genom att både antalet ansökningar om skuldsanering och beviljandegraden har ökat kraftigt de senaste åren. Det är fortfarande vanligast med en femårig betalningsplan men det finns betalningsplaner som är betydligt kortare än så. I vissa fall förekommer till och med betalningsplaner som understiger ett år. Av detta kan man dra slutsatsen att den tanke om flexibilitet och individuell bedömning som ligger bakom det nuvarande regelverket har fått genomslag i praktiken och att Kronofogdemyndigheten beslutar om en kortare betalningsplan i de fall där det är befogat.

Skuldsaneringslagen har endast varit i kraft ett fåtal år och fungerar till synes bra. Det framstår som för tidigt att redan nu göra någon mer heltäckande utvärdering av skuldsaneringslagen eller att på nytt överväga att förkorta längden på betalningsplanen. En generell förkortning av betalningsplanens längd även för vanlig skuldsanering skulle dessutom sudda ut en av de mer betydande skillnaderna gentemot F-skuldsanering. Detta väcker i sin tur frågan om gäldenärens betalningsfria månader samtidigt måste tas bort och därmed i förlängningen behovet av två separata lagar. Sammantaget görs därför bedömningen att det inte nu finns tillräckliga skäl för att göra några andra ändringar i skuldsaneringslagen än den följdändring som beskrivs i avsnitt 5.2.

9 Vissa bestämmelser om verktyg för tidig varning samt om effektivitet och statistik

9.1 Inledning och avgränsning

Utöver bestämmelser om skuldavskrivning finns i insolvensdirektivet även ett antal bestämmelser om åtgärder för att göra insolvensförfaranden mer effektiva (artiklarna 25–28). Med insolvensförfaranden avses för svenskt vidkommande konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering (jfr bilaga A till 2015 års insolvensförordning). Därutöver innehåller direktivet en bestämmelse om verktyg för tidig varning (artikel 3) och om statistik (artikel 29). Även dessa bestämmelser är gemensamma för samtliga insolvensförfaranden. Reglerna om verktyg för tidig varning gäller dock inte för konkurs.

Direktivets bestämmelser om effektivare insolvensförfaranden (artiklarna 25–28) innehåller flera olika delar. Det handlar om regler för myndigheternas handläggning av insolvensförfaranden som föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att anställda vid myndigheter som handlägger sådana förfaranden har lämplig utbildning och att handläggningen är effektiv (artikel 25). Vidare innehåller direktivet regler om förvaltare i insolvensförfaranden (artiklarna 26 och 27). Det handlar om bestämmelser för utbildning och sakkunskap, om förfarandet för hur förvaltare förordnas och entledigas samt om tillsyn över dem. I direktivet finns vidare regler om elektronisk kommunikation (artikel 28) som innebär att medlemsstaterna måste säkerställa att vissa åtgärder i ett insolvensförfarande kan genomföras elektroniskt. Bestämmelsen om verktyg för tidig varning (artikel 3) handlar om att medlemsstaterna måste säkerställa att en gäldenär har tillgång till olika verktyg för att upptäcka risken för

insolvens i ett tidigt skede. Direktivets bestämmelser om statistik (artikel 29) innebär att medlemsstaterna på årsbasis måste samla in och rapportera vissa uppgifter om olika insolvensförfaranden.

Som framgår ovan överväger Rekonstruktionsutredningen (Ju 2019:07) hur direktivets regler om företagsrekonstruktion ska införlivas i svensk rätt. Bestämmelserna om verktyg för tidig varning och effektivare insolvensförfaranden (artiklarna 3 och 25–28) behandlas därför inte inom ramen för denna promemoria i fråga om företagsrekonstruktion. Frågan om att i större utsträckning möjliggöra för elektronisk kommunikation i ärenden om företagsrekonstruktion och konkurs behandlas vidare i lagrådsremissen En effektivare konkurshantering, som regeringen beslutade den 11 februari 2021 (se s. 37 f. i lagrådsremissen). Genom de förslag som lämnas där bedöms direktivets krav vad gäller elektronisk kommunikation (artikel 28) för dessa förfaranden vara omhändertagna.

Mot denna bakgrund behandlas i detta avsnitt direktivets regler om effektivare insolvensförfaranden (artiklarna 25–28) i fråga om skuldsanering och konkurs (vad gäller artikel 28 behandlas dock endast skuldsanering). Direktivets regler om verktyg för tidig varning (artikel 3) behandlas avseende skuldsanering och bestämmelserna om statistik (artikel 29) avseende samtliga insolvensförfaranden.

9.2 Verktyg för tidig varning

Bedömning: I Sverige finns redan flera mekanismer för att fånga upp varningssignaler för överskuldsättning. Sverige lever därför upp till direktivets bestämmelser om verktyg för tidig varning såvitt gäller skuldsanering.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser om verktyg för tidig varning

Det framhålls i skälen i insolvensdirektivet att ju tidigare en gäldenär kan upptäcka sina ekonomiska svårigheter och vidta lämpliga åtgärder desto större är sannolikheten för att en förestående

insolvens kan undvikas eller, om det är frågan om en verksamhet vars livskraft är permanent skadad, desto mer ordnat och effektivt kan avvecklingen av verksamheten ske (skäl 22). Direktivet föreskriver därför att medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett eller flera tydliga och transparenta verktyg för tidig varning som kan upptäcka omständigheter som kan medföra en sannolikhet för insolvens och som kan signalera till dem att det finns ett behov av att agera utan dröjsmål (artikel 3.1). För att säkerställa tillgången till verktyg för tidig varning får medlemsstaterna använda sig av aktuell it-teknik för underrättelser och kommunikation via internet. Vidare anges i direktivet (artikel 3.2) att verktyg för tidig varning kan inbegripa:

- a) varningsmekanismer när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar,
- b) rådgivningstjänster som tillhandahålls av offentliga eller privata organisationer, och
- c) incitament enligt nationell rätt för tredje parter som har relevant information om gäldenären, såsom redovisningskonsulter och skatte- och socialförsäkringsmyndigheter, att göra gäldenären uppmärksam på en negativ utveckling.

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att gäldenärer och arbetstagarrepresentanter har tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning samt till förfaranden och åtgärder rörande rekonstruktion och skuldavskrivning (artikel 3.3). Medlemsstaterna ska också säkerställa att information om tillgång till verktyg för tidig varning är offentligt tillgänglig via internet och att, särskilt för mikroföretag samt små och medelstora företag, denna information är lättillgänglig och att den presenteras på ett användarvänligt sätt (artikel 3.4). Medlemsstaterna får ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation (artikel 3.5).

Befintliga varningsmekanismer för att fånga upp risker för överskuld-sättning är tillräckliga för att Sverige ska leva upp till direktivet

Även om direktivets bestämmelser om verktyg för tidig varning formellt gäller för både förebyggande rekonstruktion och skuldavskrivning framgår det tydligt av skälen att bestämmelsen framför allt tar sikte på reglerna om rekonstruktion (skäl 17 och 22), som inte behandlas i denna promemoria. Det framgår dock direkt av direktivtexten att t.ex. bestämmelsen om information (artikel 3.3) är tänkt att tillämpas även i förhållande till skuldavskrivning. Det existerar redan i dag flera mekanismer i Sverige för att upptäcka och komma till rätta med överskuldsättning. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) är varje kommun skyldig att erbjuda budget- och skuldrådgivning till skuldsatta personer (5 kap. 12 § första stycket). Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för (5 kap. 12 § andra stycket). Det är Inspektionen för vård och omsorg som utövar tillsyn över socialtjänsten (13 kap. 1 §). Den som inte är nöjd med den hjälp som erbjuds av kommunen kan vända sig till inspektionen med sina klagomål. Konsumentverket tillhandahåller också, genom upplysningstjänsten Hallå konsument, information till allmänheten om budget- och skuldfrågor och vilken hjälp som finns att få för den som är skuldsatt. Upplysningstjänsten finns tillgänglig bl.a. via internet. Av lagen om skuldsanering för företagare följer vidare att Kronofogdemyndigheten ska lämna upplysningar om F-skuldsanering till svårt skuldsatta företagare och närstående till företagare som är eller har varit föremål för verkställighet enligt utsökningsbalken (3 §). En motsvarande bestämmelse finns i skuldsaneringslagen (2 §). Sammantaget görs bedömningen att Sverige redan lever upp till direktivets krav om verktyg för tidig varning såvitt avser skuldsanering.

9.3 Effektivare insolvensförfaranden

9.3.1 Rättsliga och administrativa myndigheter

Bedömning: Direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet när det gäller rättsliga och administrativa myndigheter uppfylls redan i fråga om skuldsanering och konkurs.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet

I insolvensdirektivet framhålls att det är nödvändigt att förkorta de överdrivet långa insolvensförfarandena i många medlemsstater, vilka leder till rättsosäkerhet för borgenärer och investerare samt låga återvinningsgrader (skäl 85). För att uppnå detta mål ska medlemsstaterna säkerställa att anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheterna som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (artikel 25 a). I skälen förtydligas att lämplig utbildning och sakkunskap även kan förvärfas under utövandet av uppdraget som ledamot vid en rättslig eller administrativ myndighet eller, före utnämningen till ett sådant uppdrag, under utövandet av andra relevanta uppdrag (skäl 85).

Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att insolvensförfaranden handläggs på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av förfaranden (artikel 25 b). I skälen anges vidare att effektiva sätt att uppnå rättssäkra och ändamålsenliga förfaranden skulle kunna vara att inrätta specialdomstolar eller specialavdelningar eller att utnämna specialiserade domare liksom att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal rättsliga eller administrativa myndigheter (skäl 86). Samtidigt är medlemsstaterna inte skyldiga att prioritera förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning framför andra förfaranden.

Kronofogdemyndighetens handläggning av ärenden om skuldsanering

Det är viktigt att frågor om skuldsanering handläggs rättssäkert och effektivt. Prövningen av dessa ärenden ska präglas av hög kvalitet. En förutsättning för att Sverige ska leva upp till direktivets krav på utbildning och effektivitet är att de personer som arbetar med dessa ärenden har det kunnande och den erfarenhet som ärendena kräver.

Det är Kronofogdemyndigheten som enligt nuvarande ordning har till uppgift att handlägga och besluta i ärenden om skuldsanering. Myndigheten agerar också betalningsförmedlare i dessa ärenden. För att säkerställa en rättssäker handläggning finns det åtskilliga lagar och förordningar om vad myndigheter och myndighetsledningar har att beakta i sitt arbete.

I regeringsformen och i förvaltningslagen (2017:900) slås grundläggande principer för en god förvaltning fast. Av Kronofogdemyndighetens instruktion framgår vidare att myndigheten ska utföra sina uppgifter på ett sätt som är rättssäkert, kostnadseffektivt och enkelt (5 § förordningen [2016:1333] med instruktion för Kronofogdemyndigheten). Vidare ska myndighetsledningen ansvara för att det finns en process för intern styrning och kontroll vid myndigheten som fungerar på ett betryggande sätt. Denna process ska säkerställa bl.a. att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt (3 § myndighetsförordningen [2007:515] och 2 § förordningen [2007:603] om intern styrning och kontroll). Det finns alltså såväl generella som särskilda regler som syftar till att säkerställa en korrekt och rättssäker hantering.

Det är som utgångspunkt upp till Kronofogdemyndigheten att själv bestämma sin inre organisation. Ärenden om skuldsanering handläggs i dagsläget på en särskild enhet som i sin tur består av tio olika sektioner (se Kronofogdemyndighetens arbetsordning, dnr 17300-2020). Verksamheten bedrivs rikstäckande. Ärenden om F-skuldsanering handläggs emellertid enbart i Göteborg. Utöver chefer består de olika skuldsaneringssektionerna av samordnare, handläggare och jurister. Samordnarna utför företrädesvis administrativa uppgifter medan det är handläggarna och juristerna som beslutar i skuldsaneringsärenden. För att anställas som handläggare krävs akademisk examen, företrädesvis inom beteende-

vetenskap, juridik eller ekonomi. En stor andel av Kronofogdemyndighetens jurister är tingsmeriterade eller har annan jämförbar arbetslivserfarenhet.

Kronofogdemyndigheten har ända sedan införandet av skuldsaneringsinstitutet på 1990-talet varit prövningsmyndighet för skuldsaneringsverksamheten. Myndigheten har genom åren arbetat upp en gedigen kompetens i skuldsaneringsfrågor. Verksamheten är också organiserad på ett sätt som främjar en effektiv ärendehandläggning. Sammantaget görs därför bedömningen att Sverige när det gäller Kronofogdemyndighetens skuldsaneringsverksamhet lever upp till direktivets regler om utbildning och effektivitet.

Domstolarnas handläggning av ärenden om konkurs

Konkursärenden handläggs enligt nuvarande ordning av landets samtliga 48 tingsrätter. Det är lagmannen som ansvarar för att den enskilda tingsrättens verksamhet bedrivs effektivt och enligt gällande rätt. Lagmannen är också skyldig att vid tingsrätten genomföra intern styrning och kontroll (1 och 1 a §§ förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion). Vikten av en domstolshantering som uppfyller höga krav på kvalitet och effektivitet har tidigare framförts i bl.a. en undersökning som Målutredningen genomförde där konkursärenden lyftes fram som en av de ärendetyper som flest domare ansåg att det fanns behov av att specialisera sig på (SOU 2010:44 s. 126). En återkommande synpunkt från bl.a. förvaltarhåll är också att det finns behov av ökad specialisering av konkurshantering. På vissa tingsrätter koncentreras konkursärendena till särskilda enheter för att uppnå detta. Det har också nyligen lämnats förslag om att koncentrera handläggningen av konkursärenden till färre tingsrätter än i dag (Ds 2019:31 s. 394 f.).

Beslutsfattare i ärenden om konkurs är normalt ordinarie domare, dvs. rådmän eller chefsdomare vid tingsrätterna. I viss utsträckning kan arbetsuppgifter som normalt ligger på en ordinarie domare tilldelas en tingsfiskal eller en assessor, dvs. en icke-ordinarie domare som genomgår eller genomgått domarutbildning, men det förutsätter att detta är lämpligt med hänsyn till fiskalens erfarenhet och att det inte är fråga om arbetsuppgifter som kräver särskild

erfarenhet (11 § förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion). Lagmannen kan förordna en tingsnotarie som har tillräcklig kunskap och erfarenhet att på eget ansvar handlägga ärenden om konkurs. Ett sådant förordnande får dock inte avse konkurser där beslut om bevakning har meddelats eller konkursärenden som är omfattande eller svåra eller som av någon annan orsak kräver särskild erfarenhet (18 § första stycket 5 samt andra och tredje stycket förordningen [1996:381] med tingsrättsinstruktion). En tingsnotarie får heller inte besluta i frågor om häktning, utdelning eller, om konkursen avslutats med utdelning, förvaltares arvodesanspråk.

Utgångspunkten är alltså att ärenden om konkurs ska handläggas av ordinarie domare. En lagfaren domare, till vilka även tingsfiskaler, assessorer och tingsnotarier räknas, ska vara svensk medborgare och ha avlagt för behörighet till domarämbete föreskrivna kunskapsprov, dvs. ha en juristexamen (4 kap. 1 § rättegångsbalken). För att få anställning som ordinarie domare krävs därutöver normalt flera års erfarenhet i form av kvalificerat juridiskt arbete. När en ny domare utnämns och påbörjar sin anställning vid en domstol har domstolen ett ansvar för att fastställa en individuell utbildningsplan. Domstolen ska beakta den nyutnämnda domarens behov av utbildning i form av kurser utifrån hans eller hennes förkunskaper. Det gäller oavsett vilken yrkesbakgrund den nyutnämnda domaren har.

Det är Domstolsakademin som har huvudansvaret för att genomföra kompetensutveckling som riktar sig till ordinarie domare och som avser domarens juridiska kompetens. Eftersom nyutnämnda domare har varierande erfarenhet och kompetens erbjuds en individuellt anpassad utbildning inom ramen för Domstolsakademiens kursutbud. Det övergripande målet med utbildningsinsatserna är att alla domare ska erbjudas sådan utbildning som krävs för att kunna handlägga och avgöra mål självständigt, effektivt och rättssäkert (jfr SOU 2017:85 s. 349). Som ett komplement till det centrala kursutbudet erbjuder Domstolsakademin även anpassade kompetensutvecklingsinsatser. Dessa syftar till att möta kompetensutvecklingsbehov som är specifika för en grupp domstolar, en enskild domstol eller en enskild medarbetare.

Mot bakgrund av ovanstående samt de allmänna krav på kompetens och utbildning som i övrigt gäller för att komma ifråga för en tjänst som ordinarie domare får Sverige redan anses leva upp

till direktivets bestämmelser om utbildning och effektivitet när det gäller domstolarnas handläggning av ärenden om konkurs.

9.3.2 Förvaltare i konkursförfaranden

Bedömning: Direktivets bestämmelser om utbildning och sakkunskap för konkursförvaltare, om förfarandet för hur de förordnas och entledigas samt om tillsyn över dem uppfylls redan av svensk rätt.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser om förvaltare i insolvensförfaranden

I insolvensdirektivet anges att medlemsstaterna bör säkerställa att förvaltare på området för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning (nedan kallade förvaltare) får lämplig utbildning, att de utses på ett öppet sätt med beaktande av behovet att säkerställa effektiva förfaranden, att de står under lämplig tillsyn när de utför sina arbetsuppgifter och att de utför sina uppgifter med integritet (skäl 87). Direktivet (artikel 26.1) föreskriver därför att medlemsstaterna ska säkerställa att:

- a) förvaltare som utses av en rättslig eller administrativ myndighet får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att kunna fullgöra sitt ansvar,
- b) behörighetskraven samt förfarandet för hur förvaltare utses, entledigas och avgår är tydliga, förutsägbara och rättvisa,
- c) det vid utnämningen av en förvaltare i ett enskilt ärende, inbegripet ärenden med gränsöverskridande inslag, tas vederbörlig hänsyn till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap samt till ärendets specifika egenskaper, och
- d) gäldenärer och borgenärer i syfte att undvika intressekonflikter har möjlighet att antingen invända mot valet eller utnämningen av en förvaltare eller begära att förvaltaren byts ut.

Av skälen framgår att lämplig utbildning, kvalifikationer och sakkunskaper för förvaltare skulle kunna förvärfvas genom utövande av det relevanta yrket (skäl 87). Vidare anges att medlemsstaterna inte bör vara skyldiga att själva tillhandahålla den nödvändiga utbildningen, utan denna skulle kunna tillhandahållas av t.ex. yrkesorganisationer eller andra organ. Direktivet förhindrar heller inte medlemsstaterna att föreskriva att förvaltare väljs av en gäldenär, av borgenärer eller av en borgenärskommitté från en förteckning eller en pool som på förhand har godkänts av en rättslig eller administrativ myndighet (skäl 88). Vid val av förvaltare bör gäldenären, borgenärerna eller borgenärskommittén ges utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller förvaltarens sakkunskap och erfarenhet i allmänhet och kraven i ett visst ärende.

I direktivet anges vidare att medlemsstaterna ska inrätta vissa tillsyns- och regleringsmekanismer avseende förvaltare (artikel 27). Medlemsstaterna ska inrätta sådana mekanismer för att säkerställa ändamålsenlig övervakning av det arbete som förvaltare utför i syfte att säkerställa att deras tjänster tillhandahålls på ett ändamålsenligt och kompetent sätt och att de, i förhållande till de parter som är involverade, tillhandahålls opartiskt och oberoende (artikel 27.1). Dessa mekanismer ska även omfatta åtgärder för ansvarsutkrävande för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter.

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare offentliggörs (artikel 27.2). Medlemsstaterna får också uppmuntra förvaltarna att utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder (artikel 27.3). Medlemsstaterna ska slutligen säkerställa att ersättningen till förvaltare styrs av regler som är förenliga med målet om ett effektivt avslutande av förfaranden och att lämpliga förfaranden finns tillgängliga för att lösa tvister om ersättning (artikel 27.4). Av skälen framgår att tillsyns- och regleringsmekanismerna bör innefatta ändamålsenliga åtgärder för ansvarsskyldighet för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter, exempelvis att en förvaltares arvode sänks, att förvaltaren utestängs från förteckningen eller poolen med förvaltare som kan utnämnas vid insolvensärenden, samt i tillämpliga fall disciplinära eller administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder (skäl 89). Vidare anges att sådana tillsyns- och regleringsmekanismer inte bör påverka tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt om

civilrättsligt skadeståndsansvar vid brott mot avtalsförpliktelser eller utomobligatoriska förpliktelser. Medlemsstaterna är heller inte skyldiga att inrätta särskilda myndigheter eller organ.

Reglerna om konkursförvaltare uppfyller direktivets krav

Direktivets regler om åtgärder riktade mot förvaltare gäller även för förfaranden om skuldavskrivning. Några förvaltare i den mening som avses i direktivet finns emellertid inte inom det svenska skuldsaneringsinstitutet. Som framgår ovan är det Kronofogdemyndigheten som prövar och handlägger ärenden om skuldsanering samt agerar betalningsförmedlare i skuldsaneringsärenden. Direktivets bestämmelser om förvaltare i förfaranden om skuldavskrivning bedöms därför inte relevanta för svenskt vidkommande.

För konkursförfarandet anges i konkurslagen och dess förarbeten de grundläggande krav som ställs för att kunna komma i fråga som konkursförvaltare. Där anges också hur en konkursförvaltare utses och entledigas samt vad som i övrigt gäller för ett sådant uppdrag. En förvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver och i övrigt vara lämplig för uppdraget. Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för dennes opartiskhet i konkursen får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för förvaltarens opartiskhet kan rubbas (7 kap. 1 §).

Även om konkurslagens bestämmelser är allmänt hållna ställs det i praktiken mycket stora krav på den som vill bli konkursförvaltare (jfr Kronofogdemyndighetens ställningstagande nr 2/18/TSM). Till konkursförvaltare utses särskilt kvalificerade personer specialiserade på konkursförvaltning. Endast den som sedan en längre tid har varit särskilt inriktad på affärsjuridik i allmänhet – och konkurshantering i synnerhet – kan komma ifråga för konkursförvaltaruppdrag. I praktiken är det företrädesvis advokater som specialiserat sig på konkursförvaltning och jurister på Ackordscentralen som förordnas som förvaltare. Det är tingsrätten som beslutar om att utse en konkursförvaltare i en enskild konkurs (7 kap. 2 §). Tingsrätten ska höra tillsynsmyndigheten i konkurser innan en konkursförvaltare förordnas (7 kap. 3 §). Det kan konstateras att det inte finns några

hinder mot att använda sig av s.k. konkursförvaltarlistor men att det inte heller är uteslutet att utse någon som inte står på en sådan lista eller att anse någon som står på listan olämplig för nya uppdrag (se rättsfallen NJA 1981 s. 764 och NJA 2007 s. 471). Det uppställs inte några begränsningar av vem som får föreslå en viss person som konkursförvaltare men det kan samtidigt aldrig vara annat än just ett förslag för rätten att ta ställning till. En konkursförvaltare kan på egen begäran entledigas av rätten om förvaltaren visar skäl för det. Rätten ska vidare entlediga en konkursförvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget. Frågor om entledigande av en konkursförvaltare kan – förutom av förvaltaren själv – tas upp på begäran av bl.a. tillsynsmyndigheten, en borgenär eller gäldenären (7 kap. 5 §).

Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet i konkurser (7 kap. 25 §). Myndigheten ska kontrollera att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och i överensstämmelse med lagstiftningen (7 kap. 27 §). I viktigare frågor ska konkursförvaltaren också höra tillsynsmyndigheten, berörda borgenärer och, om det lämpligen kan ske, gäldenären (7 kap. 10 §). Som framgår ovan är det vanligt att en advokat utses som konkursförvaltare. En förvaltare som är advokat står under tillsyn även av Sveriges advokatsamfund. En konkursförvaltare som missköter sitt uppdrag kan bli skadeståndsskyldig gentemot konkursboet, en borgenär eller gäldenären (17 kap. 1 §). Advokatsamfundets disciplinnämnd kan också ingripa mot en advokat som bryter mot samfundets regler.

I konkurslagen finns vidare bestämmelser om hur en konkursförvaltares arvode ska bestämmas (14 kap. 4–11 §§). En förvaltare har rätt till skäligt arvode och arvodet bestäms av rätten (14 kap. 4 § första och andra stycket). Till arvodesframställningen ska bifogas bl.a. en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna (14 kap. 6 § andra stycket). I regel ska rätten inhämta yttrande från bl.a. tillsynsmyndigheten innan arvodesfrågan prövas. Beslut i arvodesfrågan kan överklagas till hovrätt. Även tillsynsmyndigheten har rätt att överklaga ett sådant beslut (16 kap. 8 §).

Mot denna bakgrund görs bedömningen att svenska konkursförvaltare uppfyller högt ställda krav på kompetens och opartiskhet (artikel 26.1 a och 26.1 b) samt att konkurslagens bestämmelser för

hur förvaltare utses och entledigas är tydliga, förutsebara och rätts-säkra (artikel 26.1 b). Vid förordnandet av en konkursförvaltare beaktas också sådana omständigheter som anges i direktivet (artikel 26.1 c), och såväl gäldenärer som borgenärer bedöms ha tillräckligt inflytande på vem som förordnas (artikel 26.1 d). Den tillsyn som bedrivs av tillsynsmyndigheten och av advokatsamfundet bedöms vidare tillräcklig för att leva upp till direktivets krav om en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över konkursförvaltare (artikel 27.1). Även beträffande bestämmelserna om information om tillsynsmyndigheten (artikel 27.2) och om ersättning till konkursförvaltare (artikel 27.4) uppfylls direktivets krav. Sammanfattningsvis får alltså svensk rätt därför anses uppfylla direktivets regler om utbildning och sakkunskap för konkursförvaltare, om förfarandet för hur de förordnas och entledigas samt om tillsyn över dem.

Det kan avslutningsvis nämnas att frågan om förordnande av konkursförvaltare även behandlas i departementspromemorian Konkursförfarandet (Ds. 2019:31 s. 145 f.). Det ingår vidare i Rekonstruktionsutredningens uppdrag att överväga bl.a. om kraven på rekonstruktörer bör skärpas och vilken betydelse som borgenärens och gäldenärens önskemål ska ha när det gäller valet av rekonstruktör. Det finns inte skäl att föregripa den utredningens arbete. Det är inte heller lämpligt att inom ramen för denna promemoria göra några ytterligare överväganden vad gäller reglerna för förordnande av konkursförvaltare.

9.3.3 Elektronisk kommunikation

Bedömning: Direktivets bestämmelser om elektronisk kommunikation uppfylls redan av svensk rätt i fråga om skuld-sanering.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser om elektroniska kommunikationsmedel

I insolvensdirektivet finns bestämmelser om elektronisk kommunikation avseende insolvensförfaranden. Bestämmelserna syftar till att förkorta förfarandena, underlätta för borgenärer att delta och

säkerställa likartade förhållanden för borgenärer oberoende av var i unionen de befinner sig (skäl 90). Direktivet (artikel 28) föreskriver att medlemsstaterna beträffande insolvensförfaranden ska säkerställa att parterna i förfarandet, förvaltaren och den rättsliga eller administrativa myndigheten kan utföra åtminstone följande åtgärder, även i gränsöverskridande situationer, genom användning av elektroniska kommunikationsmedel:

- a) anmälan av fordringar,
- b) inlämnande av rekonstruktionsplaner eller betalningsplaner,
- c) underrättelser till borgenärer, och
- d) ingivande av invändningar och överklaganden.

Av skälen framgår att medlemsstaterna bör kunna välja medel för elektronisk kommunikation, t.ex. ett för ändamålet upprättat system för elektronisk överföring av dokument eller användning av e-post (skäl 91). Vidare anges att direktivet inte begränsar medlemsstaternas möjlighet att inrätta funktioner som säkerställer säkerheten i den elektroniska kommunikationen, t.ex. elektronisk signatur eller betrodda tjänster.

Skuldsaneringsreglerna tillåter redan elektronisk kommunikation

Generellt har det blivit allt viktigare i samhället att kunna kommunicera elektroniskt. Myndigheter blir i större utsträckning tillgängliga via internet och flera har inrättat rutiner för olika e-tjänster. Regeringen har också uttalat att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag (prop. 2019/20:1, utgiftsområde 2, s. 91).

Det är redan i dag möjligt att ansöka elektroniskt om skuldsanering enligt såväl lagen om skuldsanering för företagare som skuldsaneringslagen. Det är enligt dessa lagar även möjligt att göra en elektronisk ansökan om omprövning av ett beslut om skuldsanering. Ett elektroniskt ansökningsförfarande motiveras av att en sådan ordning väntas förenkla för gäldenären och samtidigt effektivisera Kronofogdemyndighetens handläggning (prop. 2015/16:125 s. 67 f. och 151 f.). Till detta kommer även att en sådan ordning underlättar för de borgenärer som bevakar fordringar i

skuldsaneringsärenden. Dessa borgenärer har också möjlighet att i samband med inledandebeslutet elektroniskt anmäla sina fordringar på ett snabbt och säkert sätt. Lagen om skuldsanering för företagare och lagen om skuldsanering hindrar inte heller i övrigt sådan elektronisk kommunikation som föreskrivs av direktivet (artikel 28 a–d). I praktiken torde det vara så att kommunikationen i skuldsaneringsärenden sker på det sätt som är enklast och mest effektivt i det enskilda fallet. Det kan antas att detta i många fall innebär att underrättelser och andra handlingar skickas elektroniskt, t.ex. via e-post (jfr prop. 2015/16:125 s. 216). Inte heller lagen (1996:242) om domstolsärenden, som är den lag som gäller vid överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut, hindrar elektronisk kommunikation. Sammantaget görs därför bedömningen att svensk rätt redan uppfyller direktivets krav i fråga om skuldsanering.

9.4 Statistikinhämtning

Bedömning: Direktivets regler om statistik kräver inte någon lagstiftningsåtgärd.

Skälen för bedömningen: I insolvensdirektivet anges att det är viktigt att samla in tillförlitliga och jämförbara uppgifter om hur förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning fungerar för att övervaka genomförandet och tillämpningen av direktivet (skäl 92). Vidare anges att medlemsstaterna bör samla in och aggregera uppgifter som är tillräckligt detaljerade för att möjliggöra en korrekt bedömning av hur direktivet fungerar i praktiken och meddela dessa uppgifter till kommissionen. I direktivet (artikel 29) regleras vilka uppgifter som medlemsstaterna är skyldiga att samla in och sammanställa. Bestämmelsen handlar om att medlemsstaterna på årsbasis är skyldiga att sammanställa och rapportera vissa uppgifter om förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Redan i dag går det att få fram merparten av de uppgifter som efterfrågas. Samtidigt är det vissa uppgifter som för närvarande sannolikt inte finns automatiskt åtkomliga hos t.ex. Domstolsverket eller Kronofogdemyndigheten. Detta medför dock inte behov av någon lagstiftningsåtgärd.

10 Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling

10.1 Säkerställande av att utbetalningar kan genomföras

Förslag: Det ska införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär ska lämna uppgift om namn och person- eller organisationsnummer i samband med att borgenären anmäler sin fordran i en skuldsanering.

Det ska också förtydligas i dessa lagar att utbetalning till en borgenär i ett skuldsaneringsförfarande som huvudregel ska göras till ett bankkonto. Om det finns särskilda skäl, ska Kronofogdemyndigheten kunna göra utbetalningen på annat sätt. Om utbetalning till en borgenär inte genomförs, ska borgenären underrättas om det.

Skälen för förslaget

Betalningsförmedlingen har i huvudsak fungerat bra men samtidigt medfört vissa praktiska problem

I samband med 2016 års skuldsaneringsreform infördes en ordning där Kronofogdemyndigheten är betalningsförmedlare i skuldsaneringsverksamheten. Reformen har i huvudsak fallit väl ut och betalningsförmedlingen har underlättat inte minst för gäldenären. Samtidigt har det i några fall uppstått praktiska problem vad gäller Kronofogdemyndighetens uppgift att förmedla inbetalda medel till borgenärerna. Myndigheten har i en framställan uppmärksammat

Justitiedepartementet på detta (Ju2020/01942). Kronofogdemyndigheten påpekar i sin framställan att myndigheten i vissa fall inte har lyckats med att betala ut medel till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande, vilket resulterat i att medlen i stället blivit innestående hos myndigheten. Det har på senare år även uppdragats att det förekommer fordringar i skuldsaneringsprocessen som kan misstänkas vara en del i ett systematiskt brottsligt förfarande och sakna verklig grund. Gemensamt för flera av dessa fall är att det saknats uppgift om kontonummer till den uppgivna borgenären. En anledning till detta kan enligt Kronofogdemyndigheten vara att aktörerna föredrar att få sina medel utbetalda på annat sätt för att göra det svårare att spåra och identifiera den faktiska mottagaren.

Uppgift om namn och person- eller organisationsnummer ska lämnas i samband med fordringsanmälan

Det är både ur ett gäldenärs- och borgenärsperspektiv angeläget att säkerställa att Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling är effektiv och säker. I grunden handlar det om att upprätthålla förtroendet för skuldsaneringsinstitutet. I Kronofogdemyndighetens framställan anförs att möjligheten att genomföra utbetalningar till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande kan försvåras av att myndigheten inte alltid har tillgång till person- eller organisationsnummer för borgenären. Något krav på att ange en sådan uppgift finns inte i skuldsaneringslagen, varken för gäldenären vad gäller vad en ansökan ska innehålla, eller för borgenären vad gäller vad en anmälan av en fordran ska innehålla. Inte heller lagen om skuldsanering för företagare innehåller något sådant krav för borgenärerna. Däremot gäller enligt den lagen att gäldenärens ansökan om F-skuldsanering ska innehålla uppgift om varje borgenärs person- eller organisationsnummer (13 § första stycket 3). Det förhållandet att Kronofogdemyndigheten inte alltid har tillgång till person- eller organisationsnummer för en borgenär gör att det kan vara svårt för myndigheten att nå borgenären för att fullfölja förmedlingen av inbetalda medel, t.ex. om uppgift om bankkonto inte har angetts eller om pengar har kommit i retur från ett angivet konto.

För att säkerställa att Kronofogdemyndigheten på ett enkelt och effektivt sätt kan förmedla medel till borgenären behöver därför

myndigheten få uppgift om borgenärens person- eller organisationsnummer, utöver de uppgifter som borgenären ska uppmanas att lämna till myndigheten enligt 19 § skuldsaneringslagen och 21 § lagen om skuldsanering för företagare. På så vis kan Kronofogdemyndigheten få fram relevant adress vid behov, t.ex. om det av misstag har angetts ett felaktigt kontonummer och pengar kommer i retur av den anledningen. Som framhålls i Kronofogdemyndighetens framställan kan ett krav på att person- respektive organisationsnummer ska anges också motverka att skuldsaneringsprocessen utnyttjas av oseriösa aktörer. Vidare är sådan information nödvändig för att Kronofogdemyndigheten ska kunna tillhandahålla digitala tjänster. För att sådana tjänster ska vara säkra krävs nämligen inloggning via e-legitimation, som i sin tur är kopplad till personnummer eller motsvarande.

Det bör mot denna bakgrund införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär ska uppmanas att ange sitt person- eller organisationsnummer i samband med fordringsanmälan. Även uppgift om borgenärens namn ska lämnas i anmälan. Behovet av en sådan bestämmelse framstår visserligen som något mindre för F-skuldsanering jämfört med vanlig skuldsanering eftersom gäldenärens ansökan om F-skuldsanering redan i dag ska innehålla uppgift om varje borgenärs person- eller organisationsnummer. Samtidigt kan det tänkas att gäldenären saknar kännedom om dessa uppgifter i ett visst fall. Det kan också inträffa att gäldenären av förbiseende missar att uppge en borgenär som därför anmäler sin fordran först efter att inledandebeslutet har kungjorts. Detta motiverar att bestämmelsen införs även i lagen om skuldsanering för företagare.

Utbetalning till en borgenär ska som huvudregel göras till ett bankkonto

Vid införandet av betalningsförmedlingen tillkom en bestämmelse om att varje borgenär som har en fordran på gäldenären ska uppmanas att ange till vilket konto betalning ska ske (19 § skuldsaneringslagen respektive 21 § lagen om skuldsanering för företagare). I förarbetena anges att borgenären för att få betalt måste ha anmält till vilket konto som utbetalning ska ske och att det inte

ankommer på Kronofogdemyndigheten att ta reda på dessa uppgifter (prop. 2015/16:125 s. 227 f.). Skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare reglerar dock inte vad som händer om en borgenär inte anger kontonummer. Kronofogdemyndigheten anför i sin framställan att i avsaknad av en tydlig rättslig reglering har myndigheten hittills valt att i stället försöka betala ut medlen på annat sätt, främst genom avi. Många avier kommer dock i retur utan att myndigheten kan få fram korrekta adressuppgifter till borgenären. Detta har i vissa fall resulterat i att medel som en gäldenär betalat in i ett skuldsaneringsförfarande inte har kunnat betalas ut till borgenärerna. Medlen har i stället blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten.

Uppgift om borgenärens kontonummer är oftast av avgörande betydelse för att Kronofogdemyndigheten ska kunna förmedla betalningar. Ett krav på angivande av kontonummer för förmedling av betalningar motverkar dessutom att skuldsaneringsprocessen utnyttjas av oseriösa aktörer. Detta talar för att det bör tydliggöras att utbetalning till ett bankkonto är det sätt på vilket Kronofogdemyndigheten primärt förmedlar betalningar i skuldsaneringsärenden. Som framhålls i Kronofogdemyndighetens framställan skulle detta kunna åstadkommas genom att göra angivande av ett kontonummer till en förutsättning för att en fordran ska komma med i betalningsplanen. Ett alternativ som framstår som mindre ingripande för borgenärerna är att i stället förtydliga att Kronofogdemyndighetens årliga utbetalningar som huvudregel ska göras till det bankkonto som anmälts av en borgenär.

En lösning som innebär att uppgift om kontonummer eller andra uppgifter av betydelse för att kunna genomföra betalningen ska vara en förutsättning för att en borgenärs fordran ska tas med i betalningsplanen skulle minimera risken för att medel inte kan betalas ut. En sådan reglering skulle dock få karaktären av en stupstock. Det framstår som en relativt ingripande åtgärd för borgenären då det innebär att denne i ett initialt skede av processen permanent kan komma att fråntas möjligheten att få betalt för sin fordran, trots att den omfattas av skuldsaneringen. Å andra sidan kommer ställningstagandet att inte ta med fordran i betalningsplanen att bli en del av beslutet om skuldsanering och det kan då överklagas, varvid ett kontonummer kan anges. Det finns dock en risk för onödiga processer i tingsrätt, vilket talar mot denna lösning.

Vidare framgår det av 2015 års insolvensförordning att bankuppgifter inte utgör obligatoriska uppgifter enligt det standardformulär som en utländsk borgenär har rätt att använda vid fordringsanmälan i ett skuldsaneringsförfarande (artikel 55.3). Det framstår som tveksamt om det är förenligt med insolvensförordningen att stänga ute en utländsk borgenär från ett skuldsaneringsförfarande enbart på grund av att borgenären inte inkommit med bankuppgifter. En mer ändamålsenlig lösning är i stället att förtydliga att Kronofogdemyndigheten vid den årliga utbetalningen till borgenärerna som huvudregel ska betala ut medel till det bankkonto som angetts av borgenären. Detta skulle medföra att borgenärerna får incitament att anmäla ett bankkonto till Kronofogdemyndigheten eftersom de annars riskerar att gå miste om utbetalningen. En sådan ordning får också sägas ligga i linje med intentionerna bakom betalningsförmedlingen, dvs. att Kronofogdemyndigheten inte ska behöva efterforska uppgifter för att kunna förmedla betalningar. Förslaget skulle inte heller få lika hårda följdverkningar för borgenären eftersom bristen på uppgift om kontonummer kan läkas under den tid som skuldsaneringen pågår. Samtidigt kan det antas att ett förtydligande om att utbetalning som huvudregel ska göras till ett bankkonto, vilket ökar spårbarheten i betalningsförmedlingen, kommer att ha en viss avskräckande effekt på oseriösa aktörer som satt i system att anmäla grundlösa krav i skuldsaneringsförfaranden. När en skuldsanering väl beviljats och det fastställts vilka skulder som ingår i betalningsplanen (inklusive eventuella fordringar från utländska borgenärer) kan insolvensförordningen heller inte rimligen tolkas som att den utgör hinder för att kräva att en utländsk borgenär som huvudregel måste inkomma med sådana bankuppgifter att utbetalning kan genomföras till borgenären.

Det bör mot denna bakgrund införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att utbetalning till en borgenär i första hand ska ske till det bankkonto som angetts av borgenären. Det betyder att angivande av ett kontonummer blir en förutsättning för att en borgenär ska få betalt i samband med den årliga utbetalningen i ett skuldsaneringsärende.

Det bör dock införas en ventil i form av en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att betala ut medel till en borgenär som inte angett något kontonummer om det finns särskilda skäl. Det kan

till exempel finnas personer som av olika anledningar nekas ett konto och där betalning då måste ske på annat sätt. Kronofogdemyndigheten bör alltså ha möjlighet att betala ut medel till borgenären i dessa situationer trots att det inte har anmälts något konto till myndigheten. Om utbetalning inte genomförs till en borgenär, ska borgenären underrättas om det. Borgenären får på så sätt möjlighet att läka bristen och inkomma med kontonummer så att en utbetalning kan ske alternativt anföra skäl för varför utbetalning ska ske på annat sätt.

10.2 Hantering av medel som inte kan betalas ut

Förslag: Det ska införas en bestämmelse i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare om att en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären.

Det ska i dessa lagar också införas en bestämmelse som ger Kronofogdemyndigheten möjlighet att hantera de medel som kvarstår efter en avslutad skuldsanering. I första hand ska medel som inte har kunnat förmedlas tillkomma övriga borgenärer. Om en sådan omfördelning inte är möjlig, ska ett överskott betalas tillbaka till gäldenären. Om det varken är möjligt att omfördela medlen till borgenärerna eller betala tillbaka dem till gäldenären ska medlen tillfalla staten.

Skälen för förslaget

En borgenär som inte inkommer med sådana uppgifter att utbetalning kan genomföras ska förlora rätten till inbetalda medel

Som framgår av föregående avsnitt kan det ibland vara svårt för Kronofogdemyndigheten att förmedla betalningar till en borgenär eftersom myndigheten saknar kontouppgifter eller kontaktuppgifter för borgenären. En ytterligare utmaning som lyfts fram i Kronofogdemyndighetens framställan är att det förekommer att en borgenär betalar tillbaka medel som myndigheten har förmedlat. Ett

skäl kan vara att borgenären inte anser sig ha rätt att ta emot betalningen, t.ex. vid solidarisk betalningsskyldighet där borgenären har fått full betalning av en annan gäldenär. Det kan också vara så att borgenären har avskrivit fordran av något skäl, t.ex. vid konkurs eller likvidation av bolag där konkursboet avstår sin fordran för att kunna avsluta konkursen skyndsamt. Det fanns i maj 2020 hos Kronofogdemyndigheten omkring 1 800 000 kronor som av olika skäl inte hade kunnat betalas ut.

Det finns inte någon reglering som tar sikte på situationen att det i en skuldsanering kvarstår medel som Kronofogdemyndigheten inte har kunnat förmedla. Varken skuldsaneringslagen eller lagen om skuldsanering för företagare innehåller bestämmelser om hantering av sådana medel som inte kan betalas ut. När en skuldsanering är avslutad finns det således ingen rättslig grund för Kronofogdemyndigheten att hantera de inbetalda medlen.

Det finns därför ett behov av att klargöra i skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare under vilka förutsättningar en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel i en skuldsanering. För att en sådan bestämmelse inte ska bli alltför ingripande mot borgenärerna är det viktigt att den utformas så att det finns en möjlighet att läka den brist som medför att medel blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten. Det kan finnas godtagbara skäl till att en utbetalning i ett visst fall inte har kunnat genomföras, t.ex. för att borgenären bytt kontonummer och glömt meddela detta till Kronofogdemyndigheten. Det skulle vara allt för ingripande att borgenären i en sådan situation förlorar rätten till inbetalda medel utan att borgenären först ges möjlighet att uppge ett korrekt kontonummer. Utgångspunkten bör därför vara att rätten till inbetalda medel som kvarstår hos Kronofogdemyndigheten går förlorad först efter att den sista utbetalningen enligt skuldsaneringsbeslutet genomförts till borgenärerna. Det innebär att en borgenär som regel har fem (vanlig skuldsanering) respektive tre (F-skuldsanering) år på sig att anmäla sådana betalningsuppgifter till Kronofogdemyndigheten att utbetalning kan genomföras. Att borgenärernas rätt till inbetalda medel helt och hållet knyts till betalningsplanens längd är emellertid inte lämpligt i alla situationer. Det skulle riskera att medföra att en borgenär går miste om den sista utbetalningen om den av någon anledning inte kan genomföras. Det kan t.ex. handla om en borgenär som tagit emot betalningar under tidigare år men

som inför sista utbetalningen glömt att anmäla kontobyte till Kronofogdemyndigheten. För att en sådan borgenär ska ges möjlighet att läka bristen bör borgenären förlora rätten till medlen först viss tid efter att den sista ordinarie utbetalningen till borgenärerna har genomförts. Regeln bör därför utformas på ett sådant sätt att en borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären.

Kronofogdemyndigheten ska ha möjlighet att omfördela sådana medel som en borgenär förlorat rätten till

Kronofogdemyndigheten bör vidare ges möjlighet att hantera de medel som kvarstår efter avslutad skuldsanering och som en borgenär har förlorat rätten till. De alternativ som främst kan övervägas är att betala tillbaka medlen till gäldenären eller att fördela dem på övriga borgenärer.

Av skuldsaneringsförordningen framgår att om gäldenären har betalat ett högre belopp än vad som bestämts tillhör överskottet gäldenären och ska utbetalas till denne (16 §). Att betala tillbaka till gäldenären är ett alternativ som kan framstå som naturligt från civilrättsliga utgångspunkter. Det är också så överskott vid utmätning hanteras inom verkställighetsprocessen. En viktig skillnad är dock att vid en skuldsanering så prekluderas skulderna. Det finns därför – till skillnad mot fallet vid utmätning – inte möjlighet för borgenären att i stället få betalt vid ett senare tillfälle. Vidare utgör skuldsanering en form av generalexekution. Alla tillgängliga medel som gäldenären har i betalningsutrymme under en skuldsaneringsperiod ska gå till borgenärerna. Vidare framgår det tydligt av skuldsaneringslagen att inbetalda medel tillhör borgenärerna och ska utbetalas till dem (40 och 41 §§). Motsvarande bestämmelser finns i lagen om skuldsanering för företagare (42 och 43 §§). Mot den bakgrunden bör medel som inte har kunnat förmedlas i första hand tillkomma övriga borgenärer.

Medel som inte har kunnat betalas ut bör fördelas proportionerligt på övriga borgenärer utifrån storleken på deras fordringar. Om en sådan omfördelning inte är möjlig av någon anledning, t.ex. för att det skulle innebära att en borgenär får mer än vad den

ursprungliga fordran uppgick till eller för att en borgenär inte vill ta emot betalningen, bör ett sådant överskott betraktas på samma sätt som ett överskott på grund av att gäldenären betalat in för mycket och betalas tillbaka till denne. Om det varken är möjligt att omfördela medlen till borgenärerna eller göra en återbetalning till gäldenären så ska medlen tillfalla staten.

En skuldsanering omfattar ofta många skulder och borgenärer. Vid en omfördelning av medel blir det därför många gånger inte så stora belopp per skuldpost. Ytterligare utdelning kan innebära att vissa administrativa åtgärder måste vidtas och följaktligen kostnader för mottagande borgenär. Kronofogdemyndigheten anger därför i sin framställan att en omfördelning bör ske i samband med den sista utbetalningen enligt skuldsaneringsbeslutet. Det är naturligtvis angeläget att minimera kostnaderna för borgenärerna i syfte att ett mottagande av ytterligare utdelning ska vara av intresse. Som framgår ovan är det dock inte lämpligt att knyta regeln om borgenärernas rätt till inbetalda medel helt och hållet till betalningsplanens längd. Det är alltså först efter att den sista utbetalningen genomförts och det förflutit tre månader som det blir aktuellt att ta ställning till frågan hur eventuella kvarstående medel ska hanteras. Detta innebär att det kan bli aktuellt med en extra utbetalning till borgenärerna i samband med Kronofogdemyndighetens beslut om omfördelning av inbetalda medel. En sådan utbetalning ligger dock i borgenärernas intresse och bör inte medföra några beaktansvärda olägenheter.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna och förordningsändringen ska träda i kraft den 1 april 2022.

De nya bestämmelserna ska gälla för samtliga skuldsaneringsärenden. Om inledandebeslut redan har meddelats vid ikraftträdandet, ska dock den nya bestämmelsen om att en borgenär ska anmäla sitt namn och person- eller organisationsnummer i samband med fordringsanmälan inte tillämpas.

Kronofogdemyndigheten ska även i ärenden där betalningsplanen löpt ut ha möjlighet att omfördela medel som blivit inestående hos myndigheten.

Skälen för förslaget: Insolvensdirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 17 juli 2022. Det är emellertid önskvärt att de nya bestämmelserna träder i kraft tidigare än så. Det bör kunna ske den 1 april 2022.

En utgångspunkt bör vara att de nya lagändringarna ska gälla från ikraftträdandet för samtliga skuldsaneringsärenden. Det är däremot inte ändamålsenligt att låta de nya bestämmelserna om vilka uppgifter en borgenär ska anmäla i ett skuldsaneringsförfarande gälla för ärenden där beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet. Om de nya bestämmelserna skulle tillämpas i dessa fall, skulle det riskera att leda till att Kronofogdemyndigheten behöver kungöra beslut om att inleda skuldsanering på nytt. I vart fall skulle borgenärerna behöva underrättas om de ytterligare uppgifter som ska lämnas i samband med fordringsanmälan. En lämpligare ordning är därför att de nya bestämmelserna vad gäller

vilka uppgifter en borgenär ska anmäla i ett skuldsaneringsförfarande inte tillämpas för ärenden där inledandebeslut har meddelats vid ikraftträdandet.

Skuldsaneringslagen och lagen om skuldsanering för företagare trädde i kraft den 1 november 2016. Det kan därför förekomma att det i ett avslutat ärende kvarstår inbetalda medel som inte har kunnat betalas ut till en borgenär. Kronofogdemyndigheten behöver kunna hantera även dessa medel. Därför föreslås att Kronofogdemyndigheten, i ärenden där betalningsplanen löpt ut vid tidpunkten för ikraftträdandet, ska ha möjlighet att fördela medel som kvarstår hos myndigheten och som en borgenär har förlorat sin rätt till. Sådana medel ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig tillfaller medlen staten.

12 Ekonomiska och andra konsekvenser

Bedömning: I huvudsak innebär de förslag som genomför det nya direktivet förtydliganden och inte ändringar i sak. Förslagen bedöms därför varken medföra några betydande positiva eller negativa ekonomiska konsekvenser för enskilda, företag eller myndigheter. De förslag som gäller Kronofogdemyndighetens betalningsförmedling väntas leda till en säkrare och mer effektiv betalningsförmedling. Förslagen väntas inte leda till några kostnader för det allmänna.

Skälen för bedömningen: Promemorians förslag gäller till viss del genomförandet av ett EU-direktiv. I huvudsak innebär förslagen förtydliganden och inte ändringar i sak. Ändringarna bedöms därför varken medföra några betydande positiva eller negativa konsekvenser för enskilda, företag eller myndigheter. Den nya enhetliga regleringen inom EU bör dock kunna leda till bättre möjligheter till skuldavskrivning och nystart för företagare inom unionen som helhet.

Utöver genomförandet av det nya insolvensdirektivet föreslås i promemorian vissa ändringar i lagen om skuldsanering och lagen om skuldsanering för företagare som saknar samband med direktivet. Det föreslås att en borgenär i samband med fordringsanmälan ska uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer. Dessutom förtydligas att betalning till borgenärerna i ett skuldsaneringsförfarande i första hand ska ske genom insättning på ett bankkonto. Slutligen införs en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att hantera medel som kvarstår efter att ett skuldsaneringsförfarande har avslutats.

Förslagen bedöms inte medföra några merkostnader för det allmänna. Tvärtom kan förslagen väntas leda till vissa kostnadsbesparingar för Kronofogdemyndigheten. Genom att borgenärerna uppmanas att ange namn och person- eller organisationsnummer i samband med fordringsanmälan kommer Kronofogdemyndigheten i mindre utsträckning än i dag att behöva efterforska dessa uppgifter. Detta skulle vara arbetsbesparande för myndigheten och samtidigt leda till en mer effektiv handläggning. Att inbetalda medel som huvudregel ska betalas ut genom insättning på ett bankkonto innebär också att färre utbetalningsavier behöver skickas till borgenärerna vilket kan väntas vara både arbets- och kostnadsbesparande. Att Kronofogdemyndigheten ges möjlighet att hantera medel som blivit inestående efter en avslutad skuldsanering innebär också att myndigheten ges möjlighet att slutreglera dessa pengar. Myndigheten saknar för närvarande laglig grund att hantera medlen. Sammantaget bedöms förslagen leda till en säkrare och mer effektiv betalningsförmedling.

Beträffande förslagets konsekvenser för enskilda kan det konstateras att gäldenären i ett skuldsaneringsförfarande i viss utsträckning kan väntas få återbetalning av inbetalda medel som inte Kronofogdemyndigheten lyckats betala ut till borgenärerna. Detta är till fördel för gäldenären.

De förslag som lämnas i promemorian syftar bl.a. till att åstadkomma en effektivare och säkrare betalningsförmedling. Detta bör även komma borgenärerna till del och innebära minskade eller i vart fall oförändrade administrationskostnader. Det föreslås i och för sig att borgenärerna i samband med fordringsanmälan ska ange ytterligare information. Borgenärerna behöver dock redan i dag ange vissa uppgifter om fordran i samband med anmälan och det kan knappast innebära något merarbete att även behöva uppge namn och person- eller organisationsnummer. Det ligger dessutom i borgenärens intresse att ange dessa uppgifter eftersom det säkerställer att Kronofogdemyndigheten kan verkställa utbetalning till borgenären. Att det förtydligas att utbetalning ska ske till ett bankkonto väntas inte få några större konsekvenser för borgenärerna. Det torde vara på det sätt som majoriteten av alla utbetalningar genomförs redan i dag. Vad slutligen gäller förslaget att Kronofogdemyndigheten ska få möjlighet att omfördela och i slutändan betala tillbaka inestående

medel är det något som är positivt för borgenärerna. Det innebär att borgenärerna kan få täckning för en större andel av sina fordringar.

Förslagen bedöms inte få någon påverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller ha några sociala eller miljömässiga konsekvenser.

13 Författningskommentar

13.1 Förslaget till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

7 § Skuldsanering får beviljas om gäldenären är insolvent och så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

Paragrafen anger villkoret om gäldenärens skuldsättningsgrad. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I paragrafen görs den ändringen att det kvalificerade insolvensrekvisitet delas upp i två led. För att beviljas skuldsanering krävs att gäldenären är insolvent. Med insolvens avses detsamma som i 1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen (1987:672). Därutöver krävs att gäldenären är så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Någon ändring i sak är inte avsedd (jfr prop. 2015/16:125 s. 206 f.).

19 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer,
2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,
3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och
4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen innehåller regler om kungörelse när ett inledandebeslut har meddelats. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

I *första punkten*, som är ny, görs ett tillägg som innebär att kungörelsen ska innehålla en uppmaning till borgenärerna att i samband med fordringsanmälan uppge namn och person- eller organisationsnummer. Med person- eller organisationsnummer avses även liknande identitetsnummer för utländska borgenärer och samordningsnummer.

41 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

Paragrafen reglerar utbetalning till borgenärerna. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

I *andra stycket*, som är nytt, regleras hur utbetalning ska göras till en borgenär. Inbetalda medel ska betalas ut till det bankkonto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl får dock en utbetalning göras på annat sätt. Exempel på särskilda skäl är om borgenären inte har tillgång till något bankkonto eller att utbetalning till bankkonto inte är lämpligt av något annat legitimt skäl. Det är borgenären som har att visa att det föreligger sådana omständigheter att utbetalning ska göras på annat sätt än till bankkonto. Ett beslut att inte betala ut medlen kan överklagas enligt 45 §.

I *tredje stycket*, som är nytt, anges att om utbetalning inte görs till en borgenär så ska en underrättelse skickas till borgenären.

41 a § *En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 40 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 41 § andra stycket.*

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

Paragrafen, som är ny, reglerar borgenärernas rätt till medel som blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten samt myndighetens möjlighet att hantera sådana medel efter att en skuldsanering har avslutats. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären. Det kan t.ex. vara så att borgenären inte anmält ett bankkonto eller att ett anmält bankkonto inte längre finns kvar och att det saknas särskilda skäl för att betala ut medlen på annat sätt. Ett annat exempel är att borgenären inte anser sig vara berättigad att ta emot betalningen och därför återbetalar medel som Kronofogdemyndigheten förmedlat. Det framgår av beslutet om skuldsanering när borgenärerna ska få betalt och i och med det även dagen för sista utbetalningen (se 29 §). Därmed får borgenärerna redan i ett tidigt skede av skuldsaneringen information om när borgenären senast måste anmäla betalningsuppgifter till Kronofogdemyndigheten. En borgenär som har förlorat rätten till inbetalda medel har heller inte möjlighet att få betalt av gäldenären. Inbetalda medel som en borgenär förlorat sin rätt till ska i första hand fördelas mellan övriga borgenärer. Medlen bör fördelas proportionerligt utifrån storleken på borgenärernas fordringar. Om en sådan omfördelning inte är möjlig av någon anledning, t.ex. för att det skulle innebära att en borgenär får mer än vad den ursprungliga fordran uppgick till eller för att en borgenär inte vill ta emot betalningen, ska ett sådant överskott återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig ska medlen tillfalla staten. Ett beslut om utbetalning, återbetalning eller att medlen ska tillfalla staten kan överklagas enligt 45 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.
2. Bestämmelsen i 19 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
3. Den nya 41 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

Enligt *första* punkten ska lagändringarna träda i kraft den 1 april 2022.

Som utgångspunkt ska de nya bestämmelserna gälla även för ärenden där skuldsanering inletts före ikraftträdandet. Enligt *andra punkten* gäller dock att 19 § i den nya lydelsen inte ska tillämpas i ett

ärende där ett beslut att inleda skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.

Av *tredje punkten* framgår att de nya bestämmelserna i 41 a § ska tillämpas även ifråga om en skuldsanering där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet. Om det i ett sådant ärende hos Kronofogdemyndigheten kvarstår inbetalda medel som en borgenär har förlorat rätten till ska medlen fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig tillfaller medlen staten. I dessa ärenden kan det bli nödvändigt för Kronofogdemyndigheten att kontakta de kända borgenärerna som omfattades av skuldsaneringen och, i förekommande fall gäldenären, för att verkställa utbetalning av de medel som är inestående hos myndigheten i det avslutade ärendet.

Övervägandena finns i avsnitt 11.

13.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare

6 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är

1. en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet, om hans eller hennes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till denna verksamhet,

2. en företagare som är engagerad i en näringsverksamhet, om de skulder som uppkommer i denna rätteligen kan betalas eller om oförmågan att betala dessa skulder endast är tillfällig, eller

3. en närstående till en företagare, om den närståendes skuldbörda till huvudsaklig del har anknytning till företagarens näringsverksamhet.

Första stycket 1 hindrar inte att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet beviljas F-skuldsanering om hans eller hennes skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att han eller hon uppfyller kraven i 8 §.

Paragrafen reglerar vilka gäldenärskategorier som får beviljas F-skuldsanering. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att en företagare som har varit engagerad i en näringsverksamhet får beviljas F-skuldsanering trots det som sägs i första punkten under förutsättning att företagarens skuldbörda med anknytning till näringsverksamheten gör att kravet om kvalificerad insolvens är uppfyllt. Det innebär att en gäldenär som inte uppfyller det s.k. huvudsaklighetskriteriet ändå kan beviljas F-skuldsanering om den näringsrelaterade skuldbördan är tillräckligt

stor för att gäldenären ska anses vara kvalificerat insolvent (se 8 §) och övriga villkor för F-skuldsanering är uppfyllda.

8 § F-skuldsanering får beviljas om gäldenären är insolvent och så skuldsatt att han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

En bedömning av om gäldenären uppfyller kraven i första stycket ska göras även om hans eller hennes framtida inkomstförhållanden är oklara.

Paragrafen anger villkoret om gäldenärens skuldsättningsgrad. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I första stycket görs den ändringen att det kvalificerade insolvensrekvisitet delas upp i två led. Ändringen är av samma slag som den som görs i 7 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se kommentaren till den paragrafen.

I andra stycket görs en språklig ändring som är en följd av ändringen i första stycket.

21 § När ett inledandebeslut har meddelats ska detta genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Om det finns särskilda skäl, får kungörelsen införas även i en eller flera ortstidningar.

I kungörelsen ska varje borgenär som har en fordran mot gäldenären uppmanas att inom en månad från dagen för kungörelsen skriftligen

1. uppge sitt namn och person- eller organisationsnummer,

2. anmäla sina fordringar mot gäldenären,

3. lämna närmare uppgifter om fordringarna och andra uppgifter av betydelse för prövningen av ärendet, och

4. ange till vilket konto som betalning ska ske.

Fristen i andra stycket får förlängas till två månader, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen, som får en ny första punkt, innehåller regler om kungörelse när ett inledandebeslut har meddelats. Den är av samma slag som 19 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se kommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

43 § Inbetalda medel som tillhör borgenärerna jämte ränta ska Kronofogdemyndigheten betala ut till borgenärerna en gång om året.

Utbetalning till en borgenär ska göras till det konto som angetts av borgenären. Om det finns särskilda skäl, får utbetalning göras på annat sätt.

Om utbetalning till en borgenär inte görs, ska en underrättelse skickas till borgenären.

Paragrafen, som får två nya stycken, reglerar utbetalning till borgenärerna. Den är av samma slag som 41 § skuldsaneringslagen (2016:675). Se kommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

43 a § *En borgenär förlorar sin rätt till inbetalda medel enligt 42 § om borgenären inte inom tre månader från dagen för den sista utbetalningen till borgenärerna enligt beslutet om F-skuldsanering lämnar sådana uppgifter till Kronofogdemyndigheten att medlen kan betalas ut till borgenären enligt 43 § andra stycket.*

De medel som en borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand betalas tillbaka till gäldenären. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig, tillfaller medlen staten.

Paragrafen, som är ny, reglerar borgenärernas rätt till medel som blivit inestående hos Kronofogdemyndigheten samt myndighetens möjlighet att hantera sådana medel efter att en F-skuldsanering har avslutats. Den är av samma slag som 41 a § skuldsaneringslagen (2016:675). Se kommentaren till den paragrafen. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2022.
2. Bestämmelsen i 21 § i den nya lydelsen tillämpas inte för ärenden där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.
3. Den nya 43 a § tillämpas även ifråga om ärenden där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet.

Enligt *första* punkten ska lagändringarna träda i kraft den 1 april 2022.

Som utgångspunkt ska de nya bestämmelserna gälla även för ärenden där skuldsanering inletts före ikraftträdandet. Enligt *andra punkten* gäller dock att 21 § i den nya lydelsen inte ska tillämpas i ett ärende där ett beslut att inleda F-skuldsanering har meddelats före ikraftträdandet.

Av *tredje punkten* framgår att de nya bestämmelserna i 43 a § ska tillämpas även ifråga om en F-skuldsanering där betalningsplanen löpt ut före ikraftträdandet. Om det i ett sådant ärende hos Kronofogdemyndigheten kvarstår inbetalda medel som en borgenär har förlorat rätten till ska medlen fördelas mellan övriga borgenärer och i andra hand återbetalas till gäldenären. Om utbetalning eller

återbetalning inte är möjlig tillfaller medlen staten. I dessa ärenden kan det bli nödvändigt för Kronofogdemyndigheten att kontakta de kända borgenärerna som omfattades av F-skuldsaneringen och, i förekommande fall gäldenären, för att verkställa utbetalning av de pengar som är inestående hos myndigheten i det avslutade ärendet.

Övervägandena finns i avsnitt 11.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/1023

av den 20 juni 2019

om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Målet med detta direktiv är att bidra till den inre marknads goda funktion och avlägsna hinder mot utövandet av grundläggande friheter, såsom den fria rörligheten för kapital och etableringsfriheten, som följer av skillnader i nationell rätt och nationella förfaranden för förebyggande rekonstruktion, insolvens samt skuldavskrivning och näringsförbud. Detta direktiv syftar till att, utan att det påverkar arbetstagarnas grundläggande fri- och rättigheter, avlägsna sådana hinder genom att säkerställa att livskraftiga företag och entreprenörer i ekonomiska svårigheter har tillgång till effektiva nationella ramverk för förebyggande rekonstruktion som ger dem möjlighet att fortsätta att driva sin verksamhet, att hederliga insolventa eller överkulsatta entreprenörer kan få fullständig skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod, varigenom de får en andra chans, samt att förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning görs mer ändamålsenliga, särskilt i syfte att förkorta dem.
- (2) Rekonstruktion bör göra det möjligt för gäldenärer i ekonomiska svårigheter att helt eller delvis fortsätta sin verksamhet, genom att ändra sammansättningen av eller villkoren för eller strukturen på deras tillgångar och skulder eller kapitalstruktur, inbegripet genom försäljning av tillgångar eller delar av verksamheten eller, om så föreskrivs i nationell rätt, verksamheten som fortlevande verksamhet ("going concern"), samt genom att genomföra operativa förändringar. Såvida inte annat särskilt föreskrivs i nationell rätt bör operativa förändringar, såsom uppsägning eller ändring av avtal eller försäljning eller annan avyttring av tillgångar, överensstämma med de allmänna krav som föreskrivs i nationell rätt för sådana åtgärder, särskilt i civilrättsliga och arbetsrättsliga regler. Alla utbyten av skulder mot aktier bör även överensstämma med garantier som föreskrivs i nationell rätt. Ramverk för förebyggande rekonstruktion bör framför allt ge gäldenärerna möjlighet att rekonstruera på ett ändamålsenligt sätt i ett tidigt skede i syfte att undvika insolvens och således förhindra att livskraftiga företag likvideras i onödan. Ramverken bör vara till hjälp för att förhindra förluster av arbetstillfällen, kunskaper och färdigheter och maximera värdet för borgenärer – jämfört med vad de skulle erhålla i händelse av likvidation av företagets tillgångar eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot i avsaknad av en plan – samt för ägare och ekonomin som helhet.

⁽¹⁾ EUT C 209, 30.6.2017, s. 21.

⁽²⁾ EUT C 342, 12.10.2017, s. 43.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 28 mars 2019 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 6 juni 2019.

- (3) Ramverk för förebyggande rekonstruktion bör också förhindra ackumulering av nödlidande lån. Tillgång till ändamålsenliga ramverk för förebyggande rekonstruktion skulle säkerställa att åtgärder vidtas innan ett företag ställer in sina lånebetalningar, vilket skulle bidra till att minska risken för att lån blir nödlidande i konjunkturdugångar och minska deras negativa inverkan på den finansiella sektorn. En betydande procentandel av företag och arbetstillfällen skulle kunna bevaras om förebyggande ramverk fanns i alla medlemsstater där företagets verksamhetsställen, tillgångar eller borgenärer är belägna. Alla involverade parter rättigheter, inklusive arbetstagarnas, bör skyddas på ett balanserat sätt i ramverken för rekonstruktion. Samtidigt bör verksamheter som inte är livskraftiga och saknar utsikt att överleva likvideras så snabbt som möjligt. Om en gäldenär i ekonomiska svårigheter inte är ekonomiskt livskraftig eller inte snabbt kan återställa livskraften skulle rekonstruktionsförsök kunna leda till allt snabbare och allt fler förluster till nackdel för borgenärer, arbetstagare och andra intressenter och för ekonomin som helhet.
- (4) Det finns skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller de olika förfaranden som är tillgängliga för gäldenärer i ekonomiska svårigheter och som syftar till att rekonstruera deras verksamhet. Vissa medlemsstater har ett begränsat antal förfaranden som inte tillåter rekonstruktion av företag förrän i ett relativt sent skede, i samband med insolvensförfaranden. I andra medlemsstater är rekonstruktion möjlig i ett tidigare skede, men de tillgängliga förfarandena är antingen inte så ändamålsenliga som de kunde ha varit eller också är de mycket formella, särskilt eftersom de begränsar användningen av arrangemang utom rätta. Förebyggande lösningar är en växande trend i modern insolvensrätt. Trenden går mot att välja metoder som, till skillnad från den klassiska metoden att likvidera en verksamhet i ekonomiska svårigheter, syftar till att verksamheten ska återhämta sig eller åtminstone att de enheter som fortfarande är ekonomiskt livskraftiga ska räddas. En sådan metod bidrar ofta till, utöver andra ekonomiska fördelar, att bevara arbetstillfällen eller minska förluster av arbetstillfällen. Dessutom varierar den grad i vilken rättsliga eller administrativa myndigheter, eller de personer som de utser, deltar i ramverk för förebyggande rekonstruktion mellan inget eller minimalt deltagande i vissa medlemsstater och fullständigt deltagande i andra. Nationella regler som handlar om att ge entreprenörer en andra chans, särskilt genom avskrivning av skulder som de ådragit sig under sin verksamhet, skiljer sig också åt mellan medlemsstaterna. Skillnaderna avser avskrivningsperiodens längd och villkoren för att bevilja avskrivning.
- (5) I många medlemsstater tar det mer än tre år för insolventa men hederliga entreprenörer att få sina skulder avskrivna och göra en nystart. Ineffektiva ramverk för skuldavskrivning och näringsförbud leder till att entreprenörer måste flytta till andra jurisdiktioner för att kunna göra en nystart inom en rimlig tidsperiod samt till avsevärda merkostnader för både deras borgenärer och entreprenörerna själva. Långa näringsförbud som ofta åtföljer ett förfarande som leder fram till skuldavskrivning skapar hinder för friheten att starta och utöva verksamhet som egenföretagare.
- (6) Överdrivet långa förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning i flera medlemsstater är en viktig faktor som leder till en låg utdelning och till att investerare avskräcks från att göra affärer i jurisdiktioner där förfaranden riskerar att ta för lång tid och vara alltför kostsamma.
- (7) Skillnader mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning innebär merkostnader för investerare när de bedömer risken för att gäldenärer ska hamna i ekonomiska svårigheter i en eller flera medlemsstater eller risken med att investera i livskraftig verksamhet i ekonomiska svårigheter, och risken med merkostnader för att rekonstruera företag som har verksamhetsställen, borgenärer eller tillgångar i andra medlemsstater. Detta är särskilt tydligt fallet vid rekonstruktion av internationella företagskoncerner. Investerare nämner att osäkerhet om insolvensregler eller risken för långdragna eller komplexa insolvensförfaranden i ett annat land är ett av de främsta skälen för att inte investera eller inte ingå en affärsförbindelse med en motpart utanför den medlemsstat där de är baserade. Denna osäkerhet har en avskräckande effekt som hindrar företagets etableringsfrihet och främjandet av entreprenörskap och äventyrar den inre marknads goda funktion. Framför allt mikroföretag och små och medelstora företag har i de flesta fall inte de resurser som krävs för att bedöma riskerna med gränsöverskridande verksamhet.
- (8) Skillnaderna mellan medlemsstater när det gäller förfaranden för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning leder till ojämlika villkor för att få tillgång till kredit och till olika grader av utdelning i medlemsstaterna. En högre grad av harmonisering på området för rekonstruktion, insolvens, skuldavskrivning och näringsförbud är därför oundgänglig för en väl fungerande inre marknad i allmänhet och för en fungerande kapitalmarknadsunion i synnerhet samt för de europeiska ekonomiernas motståndskraft, bland annat när det gäller att bevara och skapa arbetstillfällen.

- (9) Borgenärens merkostnader för riskbedömning och gränsöverskridande verkställighet när det gäller fordringar på överskuldssatta entreprenörer som flyttar till en annan medlemsstat för att få skuldavskrivning på mycket kortare tid bör också minskas. De merkostnader för entreprenörer som uppstår till följd av behovet av att flytta till en annan medlemsstat för att kunna få skuldavskrivning bör också minskas. Vidare försäkras entreprenörskap av de hinder som följer av långvariga näringsförbud som är knutna till en entreprenörs insolvens eller överskuld-sättning.
- (10) Rekonstruktioner, i synnerhet om de är omfattande och får betydande konsekvenser, bör bygga på en dialog med intressenterna. Denna dialog bör inbegripa valet av de åtgärder som planeras med avseende på målen med rekonstruktionen och alternativa lösningar, och arbetstagarrepresentanter bör involveras på lämpligt sätt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
- (11) Hindren mot att utöva de grundläggande friheterna är inte begränsade till rent gränsöverskridande situationer. En alltmer sammanlänkad inre marknad, där varor, tjänster, kapital och arbetstagare rör sig fritt, med en allt starkare digital dimension innebär att mycket få företag är rent nationella om alla aspekter beaktas, till exempel kundbas, försörjningskedja, verksamhetsområde, investerare och kapitalbas. Även rent nationella insolvenssituationer kan påverka den inre marknadens funktion genom den så kallade dominoeffekten av insolvenser, varigenom en gäldenärs insolvens kan ge upphov till att leverantörer råkar i insolvens.
- (12) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 (*) behandlar frågor om behörighet, erkännande och verkställighet, tillämplig lag och samarbete i gränsöverskridande insolvensförfaranden samt sammankoppling av insolvensregister. Dess tillämpningsområde omfattar förebyggande förfaranden som stärker förutsättningarna för att rädda ekonomiskt livskraftiga gäldenärer och för skuldavskrivningsförfaranden för entreprenörer och andra fysiska personer. Den förordningen behandlar dock inte skillnaderna mellan nationell rätt som reglerar dessa förfaranden. Vidare skulle ett instrument som är begränsat till endast gränsöverskridande insolvenssituationer inte avlägsna alla hinder för den fria rörligheten, och det skulle inte heller vara möjligt för investerare att på förhand bedöma om gäldenärens potentiella framtida ekonomiska svårigheter är av gränsöverskridande eller inhemsk natur. Det är därför nödvändigt att gå utöver frågor som rör rättsligt samarbete och att fastställa materiella miniminormer för förfaranden för förebyggande rekonstruktion och förfaranden som leder till avskrivning av skulder för entreprenörer.
- (13) Detta direktiv bör inte påverka tillämpningsområdet för förordning (EU) 2015/848. Det syftar till att vara fullt förenligt med och komplettera den förordningen genom att kräva att medlemsstaterna inrättar förfaranden för förebyggande rekonstruktion som uppfyller vissa minimiprinciper om ändamålsenlighet. Det grundar sig på samma synsätt som den förordningen och tillåter medlemsstaterna att behålla eller införa förfaranden som inte uppfyller villkoret om offentliggörande för anmälan enligt bilaga A till den förordningen. Även om detta direktiv inte kräver att förfaranden inom dess tillämpningsområde uppfyller alla villkor för anmälan enligt den bilagan syftar det till att underlätta gränsöverskridande erkännande av sådana förfaranden och erkännande och verkställighet av domar.
- (14) Fördelen med att tillämpa förordning (EU) 2015/848 är att den föreskriver garantier mot att den plats där gäldenären har sina huvudsakliga intressen otillbörligen flyttas medan gränsöverskridande insolvensförfaranden pågår. Vissa begränsningar bör också tillämpas på förfaranden som inte omfattas av den förordningen.
- (15) Det är nödvändigt att sänka rekonstruktionskostnaderna för både gäldenärer och borgenärer. De skillnader mellan medlemsstaterna som hindrar en tidig rekonstruktion av livskraftiga gäldenärer i ekonomiska svårigheter och minskar möjligheterna för hederliga entreprenörer att få skuldavskrivning bör därför minskas. En minskning av sådana skillnader bör medföra en större öppenhet, rättsäkerhet och förutsebarhet i unionen. Det bör maximera utdelningen till alla typer av borgenärer och investerare och uppmuntra till gränsöverskridande investeringar. En större samstämmighet i fråga om förfaranden för rekonstruktion och insolvens bör också underlätta rekonstruktion av koncerner, oberoende av var i unionen koncernens medlemmar finns.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (EUT L 141, 5.6.2015, s. 19).

- (16) Ett avlägsnande av hindren mot en effektiv rekonstruktion av livskraftiga gäldenärer i ekonomiska svårigheter bidrar till att minimera förluster av arbetstillfällen och värdeförluster för borgenärer i leveranskedjan samt bevarar kunskaper och färdigheter och främjar därför ekonomin som helhet. Att underlätta för entreprenörer att få skuldavskrivning skulle förhindra att de utestängs från arbetsmarknaden och ge dem möjlighet att starta om sin entreprenörsverksamhet och dra lärdom av sina erfarenheter. Att förkorta längden på rekonstruktionsförfarandena skulle dessutom leda till högre utdelningsgrader för borgenärer eftersom förlusten av värdet på gäldenären eller gäldenärens verksamhet normalt ökar allt eftersom tiden går. Effektiva förfaranden för förebyggande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning skulle slutligen möjliggöra en bättre bedömning av de risker som är förknippade med beslut om in- och utlåning och underlätta anpassningen för insolventa eller överskuldssatta gäldenärer genom att minimera de ekonomiska och sociala kostnaderna i samband med processen för att minska deras skuldsättning. Detta direktiv bör ge medlemsstaterna utrymme att tillämpa gemensamma principer samtidigt som de nationella rättsystemen beaktas. Medlemsstaterna bör kunna behålla eller införa andra ramverk för förebyggande rekonstruktion i sina nationella rättsystem än de som föreskrivs i detta direktiv.
- (17) Företag, särskilt mikroföretag samt små och medelstora företag, vilka utgör 99 % av alla företag i unionen, bör gynnas av en mer samstämmig strategi på unionsnivå. Det är troligare att mikroföretag samt små och medelstora företag likvideras än att de rekonstrueras, eftersom de måste bära kostnader som är oproportionerligt mycket högre än de som större företag får bära. Mikroföretag samt små och medelstora företag saknar ofta, särskilt när de står inför ekonomiska svårigheter, de medel som krävs för att klara av höga rekonstruktionskostnader och dra fördel av de effektivare rekonstruktionsförfarandena som endast är tillgängliga i vissa medlemsstater. För att hjälpa sådana gäldenärer att rekonstruera till låga kostnader bör omfattande checklistor för rekonstruktionsplaner, som är anpassade till mikroföretags samt små och medelstora företags behov och särskilda egenskaper, utarbetas på nationell nivå och tillhandahållas via internet. Dessutom bör verktyg för tidig varning inrättas för att varna gäldenärer om att de måste agera skyndsamt, med beaktande av att mikroföretag samt små och medelstora företag har begränsade resurser för att anlita experter.
- (18) När medlemsstaterna definierar mikroföretag samt små och medelstora företag bör de ta vederbörlig hänsyn till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU (*) eller till kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (*).
- (19) Det är lämpligt att från direktivets tillämpningsområde undanta gäldenärer som är försäkringsföretag och återförsäkringsföretag enligt definitionerna i artikel 13.1 och 13.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (*), kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (*), värdepappersföretag och företag för kollektiva investeringar enligt definitionerna i artikel 4.1.2 och 4.1.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, centrala motparter enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 (*), värdepapperscentraler enligt definitionen i artikel 2.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 (***) och andra finansinstitut och enheter som förtecknas i artikel 1.1 första stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU (***). Sådana gäldenärer är föremål för särskilda regler och de nationella tillsynsmyndigheterna och resolutionsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa mot dem. Medlemsstaterna bör kunna undanta andra finansiella enheter som tillhandahåller finansiella tjänster och som är föremål för jämförbara regler och befogenheter att ingripa.
- (*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).
- (**) Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).
- (†) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).
- (§) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).
- (§) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).
- (§§) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (EUT L 257, 28.8.2014, s. 1).
- (§§§) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 173, 12.6.2014, s. 190).

- (20) Av liknande skäl bör även offentligrättsliga organ enligt nationell rätt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Medlemsstaterna bör också kunna begränsa tillgången till ramverk för förebyggande rekonstruktion till juridiska personer eftersom de ekonomiska svårigheter som entreprenörer har kan hanteras på ett effektivt sätt inte bara genom förfaranden för förebyggande rekonstruktion utan även genom förfaranden som leder till skuldavskrivning eller genom avtalsbaserade informella rekonstruktioner. Medlemsstater med olika rättssystem, där samma typ av enhet har en rättslig status som skiljer sig åt mellan de rättssystemen, bör kunna tillämpa ett enhetligt system på alla sådana enheter. En ram för förebyggande rekonstruktion som fastställs enligt detta direktiv bör inte påverka fordringar och rättigheter gentemot en gäldenär som uppkommer inom tjänstepensionssystem om dessa fordringar och rättigheter förvärvades före rekonstruktionen.
- (21) Överskuldssättning hos konsumenter är ett stort ekonomiskt och socialt problem som är nära förknippat med minskningen av den alltför stora skuldssättningen. Vidare är det ofta inte möjligt att göra en tydlig åtskillnad mellan skulder som en entreprenör ådragit sig inom ramen för sin näringsverksamhet, sin affärsverksamhet, sitt hantverk eller sitt yrke, å ena sidan, och de skulder som ådragits utanför de verksamheterna, å den andra. Entreprenörer skulle inte i praktiken kunna få en andra chans om de var tvungna att genomgå separata förfaranden med olika tillträdesvillkor och skuldavskrivningsperioder för att få sina företagskulder och andra skulder som ådragits utanför företagsverksamheten avskrivna. Därför skulle det vara lämpligt att medlemsstaterna så snart som möjligt även börjar tillämpa bestämmelserna om skuldavskrivning i detta direktiv på konsumenter, även om direktivet inte innehåller bindande regler om konsumenters överskuldssättning.
- (22) Ju tidigare en gäldenär kan upptäcka sina ekonomiska svårigheter och vidta lämpliga åtgärder, desto större är sannolikheten för att en förestående insolvens kan undvikas eller, om det är fråga om en verksamhet vars livskraft permanent är skadad, desto mer ordnat och effektivt kan avvecklingen ske. Därför bör det utarbetas tydlig, aktuell, koncis och användarvänlig information om tillgängliga förfaranden för förebyggande rekonstruktion och inrättas ett eller flera verktyg för tidig varning för att uppmuntra gäldenärer som börjar erfa ekonomiska svårigheter att vidta åtgärder på ett tidigt stadium. Verktyg för tidig varning i form av varningsmekanismer som indikerar när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar skulle till exempel kunna utlösas av att skatter eller sociala avgifter inte betalas. Sådana verktyg skulle kunna tas fram antingen av medlemsstaterna eller av privata enheter, förutsatt att målet uppfylls. Medlemsstaterna bör göra information om verktygen för tidig varning tillgänglig på internet, till exempel på en särskild webbplats eller webbsida. Medlemsstaterna bör kunna anpassa verktygen för tidig varning beroende på företagets storlek och fastställa särskilda bestämmelser om verktyg för tidig varning för stora företag och koncerner som beaktar deras särdrag. Detta direktiv bör inte ålägga medlemsstaterna något ansvar för potentiella skador som uppstår till följd av rekonstruktionsförfaranden som utlösts av sådana verktyg för tidig varning.
- (23) I syfte att öka stödet till arbetstagare och deras representanter bör medlemsstaterna säkerställa att arbetstagarrepresentanter får tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning, och det bör även vara möjligt för dem att ge stöd till arbetstagarrepresentanterna vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation.
- (24) Ett ramverk för rekonstruktion bör finnas tillgänglig för gäldenärer, inklusive juridiska personer och, när så föreskrivs enligt nationell rätt, fysiska personer och företagskoncerner, så att de kan ta itu med sina ekonomiska svårigheter i ett tidigt skede, när det fortfarande verkar möjligt att förhindra insolvens och säkra en fortsättning av verksamheten. Ett ramverk för rekonstruktion bör finnas tillgängligt innan en gäldenär blir insolvent enligt nationell rätt, dvs. innan gäldenären uppfyller villkoren enligt nationell rätt för att bli föremål för kollektiva insolvensförfaranden som normalt innebär att gäldenären helt berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses. För att undvika att ramverk för rekonstruktion missbrukas bör gäldenärens ekonomiska svårigheter indikera att det finns en sannolikhet för insolvens och rekonstruktionsplanen bör kunna förhindra gäldenärens insolvens och säkerställa verksamhetens livskraft.
- (25) Medlemsstaterna bör kunna bestämma om fordringar som förfaller till betalning eller som uppstår efter det att en ansökan om att inleda förfarandet för förebyggande rekonstruktion har lämnats in eller efter det att förfarandet inlemts ska inkluderas i de förebyggande rekonstruktionsåtgärderna eller i avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder. Medlemsstaterna bör kunna besluta huruvida avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder påverkar räntan på fordringar.

- (26) Medlemsstaterna bör kunna införa ett test av en gäldenärs livskraft som ett villkor för att få tillgång till det förfarande för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv. Ett sådant test bör utföras utan att gäldenärens tillgångar tar skada, vilket bland annat skulle kunna innebära att ett tillfälligt avbrytande beviljas eller att bedömningen genomförs utan onödigt dröjsmål. Att ingen skada föreligger bör dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att gäldenärer på egen bekostnad bevisar att de är livskraftiga.
- (27) Det faktum att medlemsstaterna kan begränsa tillgången till en ram för rekonstruktion för gäldenärer som har dömts för allvarligt åsidosättande av sina redovisnings- eller bokföringsskyldigheter ska inte hindra medlemsstaterna från att även begränsa gäldenärens tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion om deras räkenskaper och andra affärshandlingar är ofullständiga eller bristfälliga till den grad att det är omöjligt att bedöma gäldenärens ekonomiska situation.
- (28) Medlemsstaterna bör kunna utvidga tillämpningsområdet för de ramverk för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv till situationer där gäldenärerna står inför icke-ekonomiska svårigheter, under förutsättning att dessa svårigheter ger upphov till ett allvarligt och verkligt hot mot en gäldenärs faktiska eller framtida möjligheter att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Tidsramen för att fastställa ett sådant hot kan uppgå till flera månader eller till och med mer, för att man ska kunna beakta de fall där gäldenären står inför icke-ekonomiska svårigheter som hotar verksamhetens status som en fortlevande verksamhet och på medellång sikt även gäldenärens likviditet. Detta kan till exempel vara fallet om gäldenären har gått miste om ett kontrakt som är av avgörande betydelse.
- (29) För att främja effektivitet och minska förseningar och kostnader, bör nationella ramverk för förebyggande rekonstruktion omfatta flexibla förfaranden. Om detta direktiv genomförs genom fler än ett förfarande inom ett ramverk för rekonstruktion bör gäldenären ha tillgång till alla rättigheter och garantier som föreskrivs i detta direktiv i syfte att uppnå en ändamålsenlig rekonstruktion. Med undantag för de fall då rättsliga eller administrativa myndigheters obligatoriska medverkan krävs enligt detta direktiv bör medlemsstaterna kunna begränsa sådana myndigheters medverkan till situationer i vilka det är nödvändigt och proportionerligt, med hänsyn till bland annat syftet att skydda gäldenärens och berörda parter rättigheter och intressen och syftet att minska förseningar och kostnader för förfarandena. När borgenärer eller arbetstagarrepresentanter tillåts inleda ett rekonstruktionsförfarande enligt nationell rätt, och då gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag, bör medlemsstaterna som en förutsättning för inledandet av förfarandet kräva gäldenärens medgivande, och de bör också kunna besluta att utöka det kravet till att även gälla gäldenärer som är stora företag.
- (30) För att undvika onödiga kostnader, för att betona det faktum att den förebyggande rekonstruktionen tillämpas i ett tidigt skede samt för att uppmuntra gäldenärer att ansöka om förebyggande rekonstruktion i ett tidigt skede av de ekonomiska svårigheterna, bör gäldenärer i princip behålla kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten. Det bör inte alltid vara obligatoriskt att utse en förvaltare på området för rekonstruktion för att övervaka en gäldenärs verksamhet, eller att delvis ta över kontrollen av den dagliga verksamheten, utan detta bör ske från fall till fall beroende på omständigheterna i ärendet eller gäldenärens särskilda behov. Medlemsstaterna bör inte desto mindre kunna fastställa att utseendet av en förvaltare på området för rekonstruktion under vissa omständigheter alltid är nödvändig, exempelvis om gäldenären omfattas av ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, om rekonstruktionsplanen behöver fastställas genom en klassöverskridande "cram-down", om rekonstruktionsplanen omfattar åtgärder som påverkar arbetstagarnas rättigheter eller gäldenären eller dess ledning har agerat på ett kriminellt, bedrägligt eller skadligt sätt i affärsförbindelser.
- (31) I syfte att hjälpa parterna att förhandla fram och utarbeta en rekonstruktionsplan bör medlemsstaterna föreskriva att det är obligatoriskt att utse en förvaltare på området för rekonstruktion om en rättslig eller administrativ myndighet beviljar en gäldenär ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder och en förvaltare i detta fall behövs för att skydda parternas intressen, om rekonstruktionsplanen behöver fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet genom en klassöverskridande "cram-down", om det begärts av gäldenären eller om det begärts av majoriteten av borgenärerna under förutsättning att borgenärerna står för förvaltarens avgifter och kostnader.

- (32) En gäldenär bör kunna åtnjuta ett tillfälligt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, oavsett om detta beviljas av en rättslig eller administrativ myndighet eller på grund av lag, i syfte att stödja förhandlingarna om en rekonstruktionsplan, för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet eller åtminstone bevara värdet av sitt bo under förhandlingarna. Om så föreskrivs i nationell rätt bör avbrytandet också kunna tillämpas till förmån för tredje part som ställer säkerhet, däribland borgenärer. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att bevilja ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om avbrytandet inte är nödvändigt eller inte uppfyller målet att stödja förhandlingarna. Grunder för en vägran kan omfatta bristande stöd från den majoritet av borgenärer som krävs eller, om så föreskrivs enligt nationell rätt, gäldenärens faktiska oförmåga att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
- (33) För att underlätta och påskynda förfarandena bör medlemsstaterna kunna fastställa motbevisbara presumtioner för förekomsten av skäl för vägran att avbryta, till exempel om gäldenären uppvisar ett beteende som är typiskt för en gäldenär som är oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning, såsom en betydande betalningsinställelse gentemot arbetstagare eller skatte- eller socialförsäkringsorgan, eller om gäldenären eller ett företags befintliga ledning har begått ett ekonomiskt brott som ger anledning att tro att en majoritet av borgenärerna inte skulle stödja inledandet av förhandlingar.
- (34) Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan vara generellt och påverka samtliga borgenärer, eller tillämpligt på endast vissa enskilda borgenärer eller kategorier av borgenärer. Medlemsstaterna bör under väldefinierade omständigheter kunna utesluta vissa fordringar eller kategorier av fordringar från avbrytandets tillämpningsområde, såsom fordringar med säkerhet i form av tillgångar som, om de avlägsnas, inte skulle äventyra rekonstruktionen av verksamheten, eller fordringar från borgenärer som skulle lida otillbörlig skada av ett avbrytande, såsom genom en okompenserad förlust eller säkerhetsavskrivning.
- (35) För att uppnå en lämplig balans mellan gäldenärens och borgenärernas rättigheter, bör ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder gälla för en period av högst fyra månader. Komplexa rekonstruktioner kan dock ta längre tid. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att förlängningar av den inledande avbrytandeperioden i sådana fall kan beviljas av den rättsliga eller administrativa myndigheten. Om en rättslig eller administrativ myndighet inte fattar ett beslut om förlängning av ett avbrytande innan det löper ut bör avbrytandet upphöra att ha verkan den dag då avbrytandeperioden löper ut. I rätts säkerhetens intresse bör avbrytandets totala varaktighet inte överstiga tolv månader. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva ett avbrytande på obestämd tid om gäldenären blir insolvent enligt nationell rätt. Medlemsstaterna bör kunna besluta huruvida ett kort tillfälligt avbrytande i väntan på en rättslig eller administrativ myndighets beslut om tillgången till ramen för förebyggande rekonstruktion omfattas av tidsfristerna i detta direktiv.
- (36) För att säkerställa att borgenärer inte lider onödig skada bör medlemsstaterna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter kan upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om det inte längre tillgodoser målet att vara till stöd i förhandlingarna, till exempel om det blir uppenbart att den erforderliga majoriteten av borgenärer inte stödjer fortsatta förhandlingar. Om medlemsstaterna föreskriver en sådan möjlighet, bör avbrytandet också upphävas om borgenärer otillbörligt skadas av det. Medlemsstaterna bör tillåtas att begränsa möjligheten att upphäva avbrytandet till situationer där borgenärer inte har haft möjlighet att höras innan avbrytandet trädde i kraft eller innan det förlängdes. Medlemsstaterna bör också tillåtas att föreskriva en minimiperiod under vilken avbrytandet inte kan upphävas. Vid fastställandet av om det föreligger otillbörlig skada för borgenärer bör rättsliga eller administrativa myndigheter kunna beakta om avbrytandet skulle bevara boets sammanlagda värde och om gäldenären handlar i ond tro eller i avsikt att orsaka skada eller generellt handlar mot borgenärsförsamlingens berättigade förväntningar.

- (37) Detta direktiv omfattar inte bestämmelser om ersättning eller garantier för borgenärer vilkas säkerhet sannolikt kommer att minska i värde under avbrytandet. En enskild borgenär eller en klass borgenärer skulle till exempel lida otillbörlig skada av avbrytandet om värdet av deras fordringar skulle försämrats avsevärt till följd av avbrytandet jämfört med om inget avbrytande tillämpades, eller om borgenären missgynnas mer än andra borgenärer med en jämförbar ställning. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att avbrytandet får upphävas avseende en eller flera borgenärer, en eller flera klasser av borgenärer eller samtliga borgenärer om otillbörlig skada fastställs avseende dessa borgenärer eller klasser av borgenärer. Medlemsstaterna bör kunna besluta vem som har rätt att begära att ett avbrytande upphävs.
- (38) Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder bör också medföra att en gäldenärs skyldighet att ansöka om ett insolvensförfarande som skulle kunna leda till likvidation av gäldenären, eller inledandet av ett sådant förfarande på en borgenärs begäran, skjuts upp. Sådana insolvensförfaranden bör, utöver de förfaranden som i lagstiftningen är begränsade till sådana vars enda möjliga resultat är likvidation av gäldenären, även inbegripa sådana förfaranden som möjliggör en rekonstruktion av gäldenären. Ett uppskjutande av inledandet av ett insolvensförfarande på begäran av borgenärer bör tillämpas inte bara om medlemsstaterna föreskriver ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som omfattar samtliga borgenärer, utan också om medlemsstaterna föreskriver en möjlighet till ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som omfattar enbart ett begränsat antal borgenärer. Medlemsstaterna bör trots detta kunna föreskriva att insolvensförfaranden kan inledas på begäran av offentliga myndigheter som inte agerar i egenskap av borgenärer, utan i det allmänna intresset, som en allmän åklagare.
- (39) Detta direktiv bör inte hindra gäldenärer från att inom ramen för den löpande affärsverksamheten betala fordringar från icke-berörda borgenärer och fordringar från berörda borgenärer som uppstår under avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder. För att säkerställa att borgenärer med fordringar som uppstod före inledandet av ett förfarande för rekonstruktion eller ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte pressar gäldenären att betala dessa fordringar som annars skulle minska genom genomförandet av rekonstruktionsplanen bör medlemsstaterna kunna föreskriva att skyldigheten för gäldenären tillfälligt upphävs avseende betalning av dessa fordringar.
- (40) Om en gäldenär blir föremål för ett insolvensförfarande kan vissa leverantörer ha avtalsenliga rättigheter, föreskrivna genom så kallade ipso facto-klausuler, som ger dem rätt att avsluta leveransavtalet enbart på grund av insolvensen, även om gäldenären vederbörligen har fullgjort sina skyldigheter. Ipso facto-klausuler skulle även kunna utlösas när en gäldenär ansöker om förebyggande rekonstruktionsåtgärder. Om sådana klausuler åberopas när gäldenären endast förhandlar om en rekonstruktionsplan eller ansöker om ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder eller åberopas i samband med någon händelse med anknytning till avbrytandet, kan ett förtida avslutande av avtalet ha negativa verkningar på gäldenärens verksamhet och utsikterna att rädda verksamheten. Det är därför i dessa fall nödvändigt att föreskriva att borgenärer inte har rätt att åberopa ipso facto-klausuler som hänvisar till förhandlingar om en rekonstruktionsplan eller ett avbrytande eller någon liknande händelse med anknytning till avbrytandet.
- (41) Ett tidigt avslutande kan äventyra ett företags förmåga att fortsätta verksamheten under rekonstruktionsförhandlingarna, särskilt när det gäller kontrakt om leveranser för grundläggande behov, såsom gas-, el-, vatten-, telekommunikations- och betalkortstjänster. Medlemsstaterna bör föreskriva att borgenärer som omfattas av avbrytandet med enskilda verkställighetsåtgärder och vilkas fordringar uppstod före avbrytandet och inte har betalats av en gäldenär, inte har rätt att hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter under avbrytandeperioden, förutsatt att gäldenären uppfyller sina förpliktelser enligt sådana kontrakt som löper ut under avbrytandeperioden. Exempel på kontrakt med återstående skyldigheter är leasing- och licensavtal, långsiktiga leveransavtal och franchiseavtal.
- (42) I detta direktiv föreskrivs miniminormer för innehållet i en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna kräva ytterligare förklaringar i rekonstruktionsplanen, exempelvis vad gäller kriterierna enligt vilka borgenärerna har grupperats, vilket kan vara relevant i fall då en skuld bara delvis täcks av säkerhet. Medlemsstaterna bör inte åläggas att kräva ett expertutlåtande avseende det värde på tillgångarna som behöver anges i planen.

- (43) Borgenärer som berörs av en rekonstruktionsplan, inklusive arbetstagare och, om det medges enligt nationell rätt, aktieägare, bör ha rätt att rösta om antagandet av en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva begränsade undantag från denna regel. Parter som inte berörs av rekonstruktionsplanen bör inte ha rösträtt avseende planen och deras stöd bör inte heller krävas för godkännandet av planen. Begreppet *berörda parter* bör omfatta arbetstagare enbart i deras roll som borgenärer. Om medlemsstaterna beslutar att utesluta arbetstagares fordringar från ramverket för förebyggande rekonstruktion bör arbetstagare därför inte anses vara berörda parter. Röstningen om antagandet av en rekonstruktionsplan kan ha formen av ett formellt röstningsförfarande eller ett samråd och en överenskommelse med en erforderlig majoritet av de berörda parterna. Om röstningen har formen av en överenskommelse med en erforderlig majoritet, kan de berörda parter som inte deltog i denna överenskommelse emellertid erbjudas möjlighet att ansluta sig till rekonstruktionsplanen.
- (44) För att säkerställa att rättigheter som i allt väsentligt är likartade behandlas lika och att rekonstruktionsplaner antas utan att otillbörligen skada berörda parters rättigheter, bör berörda parter behandlas i separata klasser som motsvarar kriterierna för klassbildning enligt nationell rätt. *Klassbildning* innebär gruppering av berörda parter i syfte att anta en plan på ett sätt som återspeglar deras rättigheter och fordringarnas och intressenas rang. Som ett minimum bör borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet alltid behandlas i separata klasser. Medlemsstaterna bör dock kunna kräva att fler än två klasser av borgenärer bildas, inbegripet olika klasser av borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet samt klasser av borgenärer med efterställda fordringar. Medlemsstaterna bör även kunna behandla andra typer av borgenärer som saknar tillräckligt enhetliga intressen, såsom skattemyndigheter eller socialförsäkringsmyndigheter, i separata klasser. Det bör vara möjligt för medlemsstaterna att föreskriva att fordringar med säkerhet kan delas in i fordringar med säkerhet och fordringar utan säkerhet grundat på säkerhetsvärdering. Det bör också vara möjligt för medlemsstaterna att fastställa särskilda regler som ger stöd för klassbildning i fall där icke-diversifierade eller på annat sätt särskilt utsatta borgenärer, såsom arbetstagare eller små leverantörer, skulle dra nytta av sådan klassbildning.
- (45) När det gäller gäldenärer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag bör medlemsstaterna, på grund av dessa företags relativt enkla kapitalstruktur, kunna föreskriva att undantag kan göras från skyldigheten att behandla berörda parter i olika klasser. Om mikroföretag eller små eller medelstora företag har valt att skapa en enda röstningsklass och denna klass röstar mot planen bör det vara möjligt för gäldenärerna att lägga fram en annan plan, i linje med detta direktivs allmänna principer.
- (46) Medlemsstaterna bör under alla omständigheter säkerställa att frågor som är av särskild betydelse för klassbildning, såsom fordringar från anknutna parter, ges lämplig behandling i nationell rätt, och att deras nationella rätt innehåller regler som behandlar villkorade fordringar och bestridda fordringar. Medlemsstaterna bör tillåtas att reglera hur bestridda fordringar ska hanteras med avseende på tilldelning av rösträtt. Den rättsliga eller administrativa myndigheten bör pröva klassbildningen, inbegripet valet av vilka borgenärer som berörs av planen, när en rekonstruktionsplan lämnas in för fastställande. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att en sådan myndighet även kan pröva klassbildningen i ett tidigare skede om den som föreslår planen begär validering eller vägledning i förväg.
- (47) Erforderliga majoriteter bör fastställas i nationell rätt för att säkerställa att en minoritet av berörda parter i varje klass inte kan hindra antagandet av rekonstruktionsplaner som inte otillbörligen försämrar deras rättigheter och intressen. Utan en majoritetsregel som binder borgenärer med säkerhet som inte samtycker skulle en tidig rekonstruktion i många fall inte vara möjlig, till exempel i fall där en finansiell rekonstruktion behövs men företaget annars är livskraftigt. För att säkerställa att parterna kan yttra sig om antagandet av rekonstruktionsplaner i proportion till de intressen de har i företaget, bör den erforderliga majoriteten baseras på beloppet av borgenärernas fordringar eller andelsinnehavarnas intressen i varje enskild klass. Medlemsstaterna bör dessutom kunna kräva att majoritet uppnås bland antalet berörda parter i varje klass. Medlemsstaterna bör kunna fastställa regler i fråga om berörda parter med rätt att rösta som inte utövar sin rätt att rösta på ett korrekt sätt eller inte är företädda, exempelvis regler som tillåter att dessa berörda parter beaktas med avseende på ett tröskelvärde för deltagande eller beräkningen av en majoritet. Medlemsstaterna bör även kunna föreskriva ett tröskelvärde för deltagande avseende omröstningen.

- (48) Det är nödvändigt att en rättslig eller administrativ myndighet fastställer en rekonstruktionsplan, så att det säkerställs att försämringen av borgenärernas rättigheter eller andelsinnehavarnas intressen står i proportion till nyttan av rekonstruktionen och att de har tillgång till ett effektivt rättsmedel. Fastställande är nödvändigt i synnerhet om det finns berörda parter som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen innehåller bestämmelser om ny finansiering eller om planen medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att en rättslig eller administrativ myndighets fastställande krävs även i andra fall. Ett fastställande av en plan som medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan bör endast vara nödvändigt om nationell rätt tillåter att ramverk för förebyggande rekonstruktion föreskriver åtgärder med direkt inverkan på anställningsavtal.
- (49) Medlemsstaterna bör säkerställa att en rättslig eller administrativ myndighet kan avslå en rekonstruktionsplan om det har fastställts att den försämrar rättigheterna för borgenärer eller andelsinnehavare som inte samtycker till planen antingen till en nivå som är lägre än vad de rimligen kunde förväntas få vid en likvidation av gäldenärens verksamhet, oberoende av om detta sker genom att gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlevande verksamhet beroende på varje gäldenärs särskilda omständigheter, eller till en nivå som är lägre än vad de rimligen kunde förvänta sig i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställs. Om planen emellertid fastställs genom en mekanism för klassöverskridande "cram-down" bör det hänvisas till den skyddsmekanism som används i ett sådant scenario. Om medlemsstaterna väljer att göra en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen bör beräkningen av värdet enligt fortlevnadsprincipen ske med beaktande av värdet av gäldenärens verksamhet på längre sikt, och inte likvidationsvärdet. Värdet enligt fortlevnadsprincipen är som regel högre än likvidationsvärdet eftersom det är grundad på antagandet att företaget fortsätter sin verksamhet och sina avtal med minsta möjliga störningar, med finansiella borgenärers, aktieägares och kunders förtroende, fortsätter att generera intäkter och begränsar effekterna för arbetstagare.
- (50) Även om prövningen huruvida testet om borgenärens bästa intresse uppfylls bör utföras av en rättslig eller administrativ myndighet endast om en invändning angående rekonstruktionsplanen lämnas in med detta som grund, i syfte att undvika att en värdering görs i varje ärende, bör medlemsstaterna kunna föreskriva att andra villkor för fastställande kan provas ex officio. Medlemsstaterna bör kunna lägga till andra villkor som behöver vara uppfyllda för att en rekonstruktionsplan ska fastställas, såsom huruvida andelsinnehavare är tillräckligt skyddade. Rättsliga eller administrativa myndigheter bör kunna vägra att fastställa rekonstruktionsplaner som inte har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkerställa verksamhetens livskraft. Medlemsstaterna bör dock inte åläggas att säkerställa att en sådan bedömning görs ex officio.
- (51) Ett av villkoren för fastställande av en rekonstruktionsplan bör vara att alla berörda parter underrättas om den. Medlemsstaterna bör kunna fastställa formen för underrättelsen, att identifiera tidpunkten för underrättelsen samt att fastställa bestämmelser om hur okända fordringar ska behandlas med avseende på underrättelse. De bör också kunna föreskriva att icke-berörda parter ska informeras om rekonstruktionsplanen.
- (52) Ett framgångsrikt test om *borgenärens bästa intresse* bör anses innebära att ingen borgenär som inte samtycker till en rekonstruktionsplan får en sämre ställning enligt rekonstruktionsplanen än denne skulle ha haft antingen i händelse av likvidation, oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlevande verksamhet, eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställdes. Medlemsstaterna bör kunna välja ett av dessa två tröskelvärden när de genomför testet om borgenärens bästa intresse i nationell rätt. Testet bör tillämpas i varje fall där en plan behöver fastställas för att bli bindande för borgenärer som inte samtycker till planen eller, beroende på omständigheterna, klasser av borgenärer som inte samtycker till planen. Till följd av testet om borgenärens bästa intresse, där borgenärer som är offentliga institutioner har en privilegierad status enligt nationell rätt, skulle medlemsstaterna kunna föreskriva att planen inte kan medföra en fullständig eller partiell annullering av dessa borgenärens fordringar.
- (53) En rekonstruktionsplan bör visserligen alltid antas om den majoritet som krävs i varje berörd klass stöder planen, men en rekonstruktionsplan som inte stöds av den erforderliga majoriteten i varje berörd klass bör ändå kunna fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på förslag av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke. Om det gäller en juridisk person bör medlemsstaterna kunna besluta om huruvida gäldenären, när syftet är att anta eller fastställa en rekonstruktionsplan, ska förstås som den juridiska personens styrelse eller en viss majoritet av aktieägarna eller andelsinnehavarna. För att planen ska fastställas när det gäller en klassöverskridande "cram-down" bör den stödjas av en majoritet av de berörda parternas röstningsklasser. Minst en av dessa klasser bör vara en klass borgenärer med säkerhet eller ha en högre rang än klassen av vanliga borgenärer utan säkerhet.

- (54) Om en majoritet av röstklasserna inte stödjer rekonstruktionsplanen bör det ändå vara möjligt att fastställa planen om den stöds av minst en berörd klass eller en klass av borgenärer som påverkas negativt och som, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, erhåller betalning eller behåller något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, rimligen kan antas erhålla betalning eller behålla något intresse om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpas enligt nationell rätt. I ett sådant fall bör medlemsstaterna kunna öka det antal klasser som krävs för att godkänna planen, utan att nödvändigtvis kräva att alla dessa klasser, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, ska erhålla betalning eller behålla något intresse enligt nationell rätt. Medlemsstaterna bör emellertid inte kräva samtliga klassers samtycke. I enlighet med detta bör, om det bara finns två klasser av borgenärer, samtycke från minst en klass anses vara tillräckligt om övriga villkor för tillämpningen av en klassöverskridande "cram-down" är uppfyllda. Att borgenärer påverkas negativt bör anses innebära att det har skett en minskning av värdet på deras fordringar.
- (55) När det gäller en klassöverskridande "cram-down" bör medlemsstaterna säkerställa att klasser av berörda borgenärer som inte samtycker inte otillbörligt skadas enligt den föreslagna planen, och medlemsstaterna bör tillhandahålla tillräckligt skydd för dessa klasser som inte samtycker. Medlemsstaterna bör kunna skydda en klass berörda borgenärer som inte samtycker genom att säkerställa att de behandlas minst lika gynnsamt som andra klasser med samma rang och mer gynnsamt än klasser med lägre rang. Alternativt skulle medlemsstaterna kunna skydda en klass berörda borgenärer som inte samtycker genom att säkerställa att sådan klass som inte samtycker får full betalning om en klass borgenärer med lägre rang får utdelning eller behåller något intresse enligt rekonstruktionsplanen (nedan kallad *regeln om absolut prioritet*). Medlemsstaterna bör ha ett bedömningsutrymme vid genomförandet av konceptet *full betalning*, inbegripet i förhållande till tidpunkten för betalningen, så länge kapitalbeloppets del av fordran och – när det gäller borgenärer med säkerhet – säkerhetens värde är skyddade. Medlemsstaterna bör också kunna besluta genom vilka likvärdiga metoder den ursprungliga fordran skulle kunna tillgodoses fullt ut.
- (56) Medlemsstaterna bör kunna avvika från regeln om absolut prioritet, exempelvis om det anses rättvist att andelsinnehavare behåller vissa intressen inom ramen för planen trots att en klass med högre rang tvingas godta en minskning av sina fordringar, eller att väsentliga leverantörer som omfattas av bestämmelsen om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder betalas före en borgenärsklass med högre rang. Medlemsstaterna bör kunna välja vilken av de ovan nämnda skyddsmekanismerna de inrättar.
- (57) Samtidigt som aktieägares eller andra andelsinnehavares berättigade intressen bör skyddas, bör medlemsstaterna säkerställa att de inte på ett otillbörligt sätt kan hindra antagandet av rekonstruktionsplaner som skulle kunna återställa gäldenärens livskraft. Medlemsstaterna bör kunna använda sig av olika metoder för att uppnå detta mål, till exempel att inte ge andelsinnehavare rätt att rösta om en rekonstruktionsplan och att inte låta antagandet av en rekonstruktionsplan villkoras av en överenskommelse bland andelsinnehavare som vid en värdering av företaget inte skulle få någon betalning eller annan ersättning om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades. Om andelsinnehavare har rätt att rösta om en rekonstruktionsplan, bör en rättslig eller administrativ myndighet emellertid kunna fastställa planen genom att tillämpa reglerna om klassöverskridande "cram-down" även om en eller flera klasser av andelsinnehavare inte samtycker till den. Medlemsstater som utesluter andelsinnehavare från röstning bör inte åläggas att tillämpa regeln om absolut prioritet i förhållandet mellan borgenärer och andelsinnehavare. Ett annat möjligt sätt att säkerställa att andelsinnehavare inte på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet av rekonstruktionsplaner skulle vara att säkerställa att rekonstruktionsåtgärder som direkt påverkar andelsinnehavares rättigheter och som måste godkännas av en bolagsstämma enligt bolagsrätten inte omfattas av orimligt höga majoritetskrav och att andelsinnehavare inte har någon behörighet i fråga om rekonstruktionsåtgärder som inte direkt påverkar deras rättigheter.
- (58) Flera klasser av andelsinnehavare kan behövas om det finns olika klasser av andelsinnehavare med olika rättigheter. Andelsinnehavare i mikroföretag eller små och medelstora företag som inte är rena investerare utan ägare till företaget och bidrar till företaget på andra sätt såsom med ledningskompetens kanske saknar incitament att rekonstruera under sådana förhållanden. Därför bör klassöverskridande "cram-down" vara frivilligt för gäldenärer som är mikroföretag eller små och medelstora företag.
- (59) Rekonstruktionsplanen bör, med avseende på dess genomförande, göra det möjligt för andelsinnehavare i mikroföretag eller små och medelstora företag att tillhandahålla icke-monetärt rekonstruktionsstöd genom att de utnyttjar till exempel sin erfarenhet, sitt anseende eller sina affärskontakter.

- (60) Arbetstagare bör åtnjuta fullständigt arbetsrättsligt skydd under förfarandena för förebyggande rekonstruktion. I synnerhet bör detta direktiv inte påverka arbetstagares rättigheter som garanteras av rådets direktiv 98/59/EG⁽¹²⁾ och 2001/23/EG⁽¹³⁾, samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG⁽¹⁴⁾, 2008/94/EG⁽¹⁵⁾ och 2009/38/EG⁽¹⁶⁾. De skyldigheter i fråga om information till och samråd med arbetstagare enligt nationell rätt som införlivar de ovan nämnda direktiven behålls helt oförändrade. Detta innefattar skyldigheter att informera och samråda med arbetstagarrepresentanter om beslutet att använda ett ramverk för förebyggande rekonstruktion i enlighet med direktiv 2002/14/EG.
- (61) Arbetstagare och deras representanter bör få information om den föreslagna rekonstruktionsplanen i den utsträckning detta föreskrivs i unionsrätten så att de kan göra en grundlig bedömning av de olika scenarierna. Arbetstagare och deras representanter bör dessutom involveras i den utsträckning som är nödvändig för att uppfylla kraven på samråd i unionsrätten. Med hänsyn till behovet av säkerställning av lämplig skyddsnivå för arbetstagare bör medlemsstaterna vara skyldiga att utesluta arbetstagares utestående fordringar från ett eventuellt avbrytande av verkställighet oberoende av om dessa fordringar uppkommer innan eller efter det att avbrytandet beviljas. Ett avbrytande av verkställigheten av arbetstagares utestående fordringar bör vara tillåtet endast för de belopp och den period avseende vilka betalningen av sådana fordringar effektivt garanteras på en liknande nivå på andra sätt enligt nationell rätt. Om det i nationell rätt föreskrivs begränsningar av garantiinstitutioners ansvar, antingen vad avser garantins längd eller det belopp som betalas ut till arbetstagare, bör arbetstagare kunna få sina fordringar gentemot arbetsgivaren verkställda även under tiden för avbrytandet av verkställighet. Alternativt bör medlemsstaterna kunna undanta arbetstagares fordringar från tillämpningsområdet för ramarna för förebyggande rekonstruktion och föreskriva skydd för dem enligt nationell rätt.
- (62) Om en rekonstruktionsplan medför en överlåtelse av en del av ett företag eller en verksamhet bör arbetstagares rättigheter som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden, särskilt rätten till lön, skyddas i enlighet med artiklarna 3 och 4 i direktiv 2001/23/EG, utan att det påverkar de särskilda regler som är tillämpliga i fall av insolvensförfaranden enligt artikel 5 i det direktivet och särskilt de möjligheter som föreskrivs i artikel 5.2 i det direktivet. Det här direktivet bör inte påverka rätten till information och samråd, vilka garanteras enligt direktiv 2002/14/EG, inklusive om beslut som kan medföra väsentliga förändringar i arbetsorganisationen eller anställningsavtalen i syfte att nå en överenskommen om sådana beslut. Dessutom bör, enligt det här direktivet, arbetstagare ha rätt att rösta om planen om deras fordringar påverkas av rekonstruktionsplanen. I fråga om röstning om rekonstruktionsplanen bör medlemsstaterna kunna besluta att placera arbetstagare i en separat klass från övriga borgenärer.
- (63) Rättsliga eller administrativa myndigheter bör besluta om en värdering av verksamheten – antingen vid likvidation eller i det näst bästa alternativa scenariot, om rekonstruktionsplanen inte fastställdes – enbart om en berörd part som inte samtycker invänder mot rekonstruktionsplanen. Detta bör inte hindra att medlemsstaterna gör värderingar i ett annat sammanhang enligt nationell rätt. Ett sådant beslut bör emellertid också kunna bestå av ett godkännande av en sakkunnigvärdering eller en värdering som lagts fram av gäldenären eller någon annan part i ett tidigare skede av processen. Om beslut fattas om att göra en värdering bör medlemsstaterna kunna föreskriva särskilda regler, separat från den allmänna civilprocessrätten, för en värdering i rekonstruktionsärenden, i syfte att säkerställa att den utförs skyndsamt. Ingenting i detta direktiv bör påverka reglerna om bevisbördor i nationell rätt i händelse av en värdering.
- (64) En rekonstruktionsplans bindande verkan bör vara begränsad till de berörda parter som medverkade i antagandet av planen. Medlemsstaterna bör kunna fastställa vad medverkan innebär för en borgenär, inbegripet i händelse av ökanda borgenärer eller borgenärer med framtida fordringar. Till exempel bör medlemsstaterna kunna besluta hur man ska hantera borgenärer som har mottagit anmälan på ett korrekt sätt men som inte deltog i förfarandena.
- (12) Rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar (EGT L 225, 12.8.1998, s. 16).
- (13) Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, 22.3.2001, s. 16).
- (14) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen (EGT L 80, 23.3.2002, s. 29).
- (15) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 28.10.2008, s. 36).
- (16) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (EUT L 122, 16.5.2009, s. 28).

- (65) Berörda parter med berättigat intresse bör kunna överklaga ett beslut att fastställa en rekonstruktionsplan utfärdad av en administrativ myndighet. Medlemsstaterna bör också kunna införa möjligheten att välja att överklaga ett beslut att fastställa en rekonstruktionsplan utfärdad av en rättslig myndighet. För att säkerställa att planen är ändamålsenlig samt för att minska osäkerhet och undvika oberättigade förseningar bör överklaganden som regel dock inte ha suspensiv verkan och därför inte hindra genomförandet av en rekonstruktionsplan. Medlemsstaterna bör kunna fastställa och begränsa grunderna för överklagande. Om beslutet att fastställa planen överklagas bör medlemsstaterna kunna tillåta att den rättsliga myndigheten utfärdar ett preliminärt eller summariskt beslut som skyddar verkställigheten och genomförandet av planen från konsekvenserna av att det pågående överklagandet bifalls. Om ett överklagande bifalls bör rättsliga eller administrativa myndigheter kunna överväga en ändring av planen som ett alternativ till att undanröja planen, om medlemsstaterna föreskriver en sådan möjlighet, och även en bekräftelse av planen utan ändringar. Det bör vara möjligt för parterna att föreslå ändringarna av planen eller rösta om dem, på eget initiativ eller på den rättsliga myndighetens begäran. Medlemsstaterna skulle också kunna föreskriva ersättning för ekonomiska förluster till den part vars överklagande bifalls. Det bör vara möjligt att genom nationell rätt hantera ett potentiellt nytt avbrytande eller en förlängning av avbrytandet för det fall att den rättsliga myndigheten beslutar att överklagandet har suspensiv verkan.
- (66) En rekonstruktionsplans framgång beror på om finansiellt stöd beviljas gäldenären för att stödja, för det första, företagets verksamhet under rekonstruktionsförhandlingarna och, för det andra, genomförandet av rekonstruktionsplanen efter det att den har fastställts. Finansiellt stöd bör förstås i vid bemärkelse, inbegripet såsom tillhandahållande av pengar eller tredjepartsgarantier och leverans av varulager, inventering, råvaror samt gas, vatten eller el, exempelvis genom att bevilja gäldenären en längre återbetalningsperiod. Tillfällig finansiering och ny finansiering bör därför undantas från talan om återvinning som syftar till att förklara sådan finansiering ogiltig, eller möjlig att förklara ogiltig, eller icke verkställbar som en handling som är till skada för borgenärskollektivet i samband med senare insolvensförhandlingen.
- (67) Nationell insolvenslagstiftning om återvinningstalan avseende tillfällig och ny finansiering eller som föreskriver att nya långivare kan ådra sig civilrättsliga, administrativa eller straffrättsliga påföljder för kreditgivning till låntagare i ekonomiska svårigheter skulle kunna äventyra tillgången till finansiering som är nödvändig för att nå framgång med förhandlingar om och genomförande av en rekonstruktionsplan. Detta direktiv bör inte påverka andra grunder för att förklara ny eller tillfällig finansiering ogiltig eller möjlig att förklara ogiltig, eller icke verkställbar, eller för att aktivera civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar för dem som tillhandahåller sådan finansiering såsom föreskrivs i nationell rätt. Sådana andra grunder skulle bland annat kunna innefatta bedrägeri, ond tro, en viss typ av förhållande mellan parterna som skulle kunna anses som en intressekonflikt, såsom i fallet med transaktioner mellan närstående parter eller mellan aktieägarna och företaget, eller transaktioner där en part erhållit värde eller säkerhet som parten vid transaktionstillfället eller på grund av transaktions sättet inte hade rätt till.
- (68) När tillfällig finansiering beviljas vet inte parterna om rekonstruktionsplanen slutligen kommer att fastställas eller inte. Medlemsstaterna bör därför inte åläggas att begränsa skyddet för tillfällig finansiering till fall där planen antagits av borgenären eller fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet. För att undvika potentiellt missbruk bör endast sådan finansiering skyddas som är rimligen och omedelbart nödvändig för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta att drivas eller överleva, eller för att bevara eller öka värdet på verksamheten i avvaktan på fastställandet av en rekonstruktionsplan. Detta direktiv bör vidare inte hindra medlemsstaterna från att införa en mekanism för förhandskontroll av tillfällig finansiering. Medlemsstaterna bör kunna begränsa skyddet för ny finansiering till de fall där planen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet och skyddet för tillfällig finansiering till fall där den förhandskontrolleras. En mekanism för förhandskontroll av tillfällig finansiering eller andra transaktioner skulle kunna tillämpas av en förvaltare på området för rekonstruktion, av en borgenärskommitté eller av en rättslig eller administrativ myndighet. Skydd mot talan om återvinning och skydd mot personlig ansvarighet är minimigarantier som bör tillerkännas tillfällig finansiering och ny finansiering. Att uppmuntra nya långivare att ta den ökade risk det innebär att investera i en livskraftig gäldenär i ekonomiska svårigheter kan dock kräva ytterligare incitament, såsom till exempel att ge sådan finansiering prioritet åtminstone över fordringar utan säkerhet i ett senare insolvensförhandlande.

- (69) I syfte att främja en kultur där förebyggande rekonstruktion används i ett tidigt skede är det önskvärt att transaktioner som är rimligen och omedelbart nödvändiga för förhandlingen eller genomförandet av en rekonstruktionsplan också ges skydd mot återvinningstalan i senare insolvensförfaranden. Rättsliga eller administrativa myndigheter bör, när de prövar om kostnader och avgifter är rimliga och omedelbart nödvändiga, exempelvis kunna beakta prognoser och uppskattningar som lämnats till berörda parter, en borgenärskommitté, en förvaltare på området för rekonstruktion eller den rättsliga eller administrativa myndigheten. I detta syfte bör medlemsstaterna även kunna kräva att gäldenärer tillhandahåller och uppdaterar relevanta uppskattningar. Sådant skydd bör öka säkerheten avseende transaktioner med företaget beträffande vilka det är känt att de befinner sig i ekonomiska svårigheter och undanröja rädslan hos borgenärer och investerare för att alla sådana transaktioner skulle kunna förklaras ogiltiga om rekonstruktionen misslyckas. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva en tidpunkt som infaller innan förfarandet för förebyggande rekonstruktion inleds och innan avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder beviljas, från och med vilken avgifter och kostnader för förhandling om, antagande av, fastställande av eller anlåtande av professionell rådgivning för rekonstruktionsplanen börjar omfattas av skyddet mot återvinningstalan. I händelse av andra betalningar och utbetalningar och skydd av betalning av löner till arbetstagare kan en sådan startpunkt också vara när ett avbrytande beviljas eller ett förfarande för förebyggande rekonstruktion inleds.
- (70) För att ytterligare främja förebyggande rekonstruktion är det viktigt att säkerställa att företagsledare inte avskräcks från att göra rimliga affärsmässiga bedömningar eller ta rimliga affärsmässiga risker, särskilt om det skulle öka chanserna för att rekonstruera potentiellt livskraftiga företag. Om företaget har ekonomiska svårigheter bör företagsledare vidta åtgärder för att minimera förlusterna och undvika insolvens, som att anlita professionell rådgivning, inbegripet om rekonstruktion och insolvens, exempelvis genom att i tillämpliga fall använda verktyg för tidig varning, skydda företagets tillgångar i syfte att maximera värdet och undvika förlust av centrala tillgångar, se över verksamhetens struktur och funktion för att undersöka livskraften och minska utgifterna, avstå från att utsätta företaget för typer av transaktioner som kan bli föremål för återvinning om det inte är affärsmässigt berättigat, fortsätta att handla under omständigheter där det är lämpligt i syfte att maximera företagets värde enligt fortlivningsprincipen samt förhandla med borgenärer och inleda förfaranden för förebyggande rekonstruktion.
- (71) Om gäldenären är nära insolvens är det också viktigt att skydda borgenärernas berättigade intressen från ledningsbeslut som kan inverka på sammansättningen av gäldenärens bo, särskilt om sådana beslut skulle kunna leda till ytterligare värdeminskningar av den del av boet som är tillgänglig för rekonstruktion eller utdelning till borgenärer. Det är därför nödvändigt att säkerställa att företagsledare under sådana omständigheter undviker varje uppsåtligt eller grovt oaktsamt handlande som leder till personlig vinning på bekostnad av intressenter och att de undviker att godkänna transaktioner till ett värde under marknadsvärdet eller att vidta åtgärder som leder till att en eller flera intressenter otillbörligt prioriteras. Medlemsstaterna bör kunna genomföra motsvarande bestämmelser i detta direktiv genom att säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter, när de bedömer huruvida en företagsledare ska hållas ansvarig för åsidosättande av omsorgsplikten, beaktar regler om företagsledares skyldigheter i detta direktiv. Detta direktiv syftar inte till att skapa en hierarki bland de olika parter vars intressen måste ges vederbörlig hänsyn. Medlemsstaterna bör dock kunna besluta om en sådan hierarki. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas nationella regler om beslutsprocesserna i företag.
- (72) Entreprenörer som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet eller ett hantverk eller som är verksamma i ett yrke som egenföretagare kan riskera att bli insolventa. Skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om möjligheter till en nystart skulle kunna uppmuntra överskuldssatta eller insolventa entreprenörer att flytta till en annan medlemsstat än den där de är etablerade i syfte att få kortare skuldavskrivningsperioder eller mer attraktiva villkor för skuldavskrivning, vilket leder till rättslig osäkerhet och kostnader för borgenärerna när de ska driva in sina fordringar. Vidare är effekterna av insolvens, särskilt det sociala stigmat, de rättsliga följderna, såsom att entreprenörer utesluts från att starta och driva företagsverksamhet, och den fortlöpande oförmågan att betala av sina skulder faktorer som i hög grad avskräcker entreprenörer från att starta en verksamhet eller söka en andra chans, trots att det finns belegg för att entreprenörer som har blivit insolventa har större förutsättningar att bli framgångsrika nästa gång.

- (73) Det bör därför vidtas åtgärder för att minska de negativa effekterna av överskuldssättning eller insolvens för entreprenörer, särskilt genom att tillåta en fullständig skuldavskrivning efter en viss tid och genom att begränsa varaktigheten av näringsförbud som åläggs i samband med en gäldenärs överskuldssättning eller insolvens. Begreppet *insolvens* bör definieras i nationell rätt och skulle kunna ha formen av överskuldssättning. Begreppet *entreprenör* i den mening som avses i detta direktiv bör inte ha någon bäring på chefs eller företagsledares ställning, som bör behandlas i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna bör kunna besluta hur tillgång till skuldavskrivning ska erhållas, inklusive möjligheten att kräva att gäldenären begär skuldavskrivning.
- (74) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva en möjlighet att anpassa insolventa entreprenörers återbetalningsskyldigheter om deras ekonomiska situation förändras avsevärt, oavsett om den förbättras eller försämrats. Detta direktiv bör inte kräva att en betalningsplan stöds av en majoritet av borgenärerna. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att entreprenörer inte är förhindrade att starta en ny verksamhet inom samma område eller ett annat område under genomförandet av betalningsplanen.
- (75) Skuldavskrivning bör vara tillgänglig i förfaranden som omfattar en betalningsplan, en realisering av tillgångar eller en kombination av dessa. Vid genomförandet av dessa regler bör medlemsstaterna kunna välja fritt bland dessa alternativ. Om mer än ett förfarande som leder till skuldavskrivning är tillgängligt enligt nationell rätt bör medlemsstaterna säkerställa att åtminstone ett av dessa förfaranden ger insolventa entreprenörer möjlighet till fullständig skuldavskrivning inom en period på högst tre år. Vid förfaranden som består av en kombination av en realisering av tillgångar och en betalningsplan bör avskrivningsperioden börja löpa senast den dag då betalningsplanen fastställs av en domstol eller börjar genomföras, till exempel från och med den första avbetalningen enligt planen, men den kan också börja löpa tidigare, till exempel när ett beslut om att inleda förfarandet fattas.
- (76) Vid förfaranden som inte omfattar en betalningsplan bör avskrivningsperioden inledas senast vid den tidpunkt då en rättslig eller administrativ myndighet beslutar att inleda förfarandet eller då insolvensboet upprättas. För beräkningen av avskrivningsperioden i enlighet med detta direktiv kan medlemsstaterna föreskriva att begreppet *inledande av förfarande* inte omfattar preliminära åtgärder, såsom säkerhetsåtgärder eller utnämning av en preliminär insolvensförvaltare, om inte sådana åtgärder möjliggör realisering av tillgångar, däribland avyttring och fördelning av tillgångar till borgenärer. Upprättandet av insolvensboet bör inte nödvändigtvis förutsätta ett formellt beslut eller ett formellt fastställande från en rättslig eller administrativ myndighet, om ett sådant beslut inte krävs i enlighet med nationell rätt, och skulle kunna bestå i inlämning av förteckningen över tillgångar och skulder.
- (77) Om det förfarande som leder till en skuldavskrivning innebär en realisering av en entreprenörs tillgångar bör inget hindra medlemsstaterna från att föreskriva att begäran om skuldavskrivning ska behandlas separat från realiseringen av tillgångar, förutsatt att en sådan begäran utgör en integrerad del av det förfarande som leder till avskrivning enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör kunna besluta om reglerna om bevisbördan för att skuldavskrivningen ska fungera, vilket innebär att entreprenörer bör kunna åläggas en rättslig skyldighet att bevisa att deras skyldigheter efterlevs.
- (78) En fullständig skuldavskrivning eller näringsförbud som löper ut efter en period på högst tre år är inte lämpligt under alla omständigheter, och det kan därför vara nödvändigt att införa avvikelser från denna regel om de är vederbörligen motiverade av skäl som fastställs i nationell rätt. Sådana avvikelser bör till exempel införas om gäldenären är ohederlig eller har handlat i ond tro. Om entreprenörer inte antas vara hederliga och handla i god tro enligt nationell rätt bör bevisbördan för att de är hederliga och handlar i god tro inte göra det onödigt svårt eller betungande för dem att bli föremål för förfarandet.

- (79) När de rättsliga eller administrativa myndigheterna fastställer huruvida en entreprenör har varit ohederlig kan de beakta omständigheter såsom skuldens art och omfattning, vid vilken tidpunkt skulden uppstod, vilka ansträngningar entreprenören har gjort för att betala skulden och uppfylla rättsliga skyldigheter, inbegripet offentliga tillståndskrav och kravet på korrekt bokföring, handlingar från entreprenörens sida i syfte att hindra åtgärder från borgenärens sida, uppfyllande av skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens som åligger entreprenörer som är företagsledare samt efterlevnad av konkurrens- och arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå. Det bör också vara möjligt att inrätta avvikelser om entreprenören inte har uppfyllt vissa rättsliga skyldigheter, inbegripet skyldigheter att maximera utdelningen till borgenärer som skulle kunna utgöras av en allmän skyldighet att generera intäkter eller tillgångar. Det bör vidare vara möjligt att införa specifika avvikelser om det behövs för att garantera jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärens rättigheter, till exempel om en borgenär är en fysisk person som behöver mer skydd än gäldenären.
- (80) En avvikelse kan också vara motiverad när kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivning, inklusive avgifterna till rättsliga och administrativa myndigheter och arvoden till förvaltare, inte täcks. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att fördelarna med en fullständig avskrivning kan upphävas om till exempel gäldenärens ekonomiska situation förbättras avsevärt på grund av en oväntad händelse eller till följd av en lotterivinst, ett arv eller en gåva. Inget bör hindra medlemsstaterna från att föreskriva ytterligare avvikelser under väldefinierade omständigheter och när det är vederbörligen motiverat.
- (81) Om det enligt nationell rätt finns ett vederbörligen motiverat skäl kan det vara lämpligt att begränsa möjligheten till skuldavskrivning för vissa skuldkategorier. Det bör endast vara möjligt för medlemsstaterna att undanta skulder med säkerhet från skulder som kan avskrivas upp till säkerhetens värde enligt nationell rätt, medan resten av skulden bör behandlas som skuld utan säkerhet. Medlemsstaterna bör kunna utesluta ytterligare skuldkategorier när det är vederbörligen motiverat.
- (82) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att rättsliga eller administrativa myndigheter antingen på eget initiativ eller på begäran av en person med ett legitimt intresse kan kontrollera att entreprenörerna uppfyller villkoren för att erhålla fullständig skuldavskrivning.
- (83) Om en entreprenörs tillstånd eller licens att fortsätta ett visst hantverk, en viss affärsverksamhet eller näringsverksamhet eller ett visst yrke har nekats eller återkallats till följd av ett näringsförbud, bör detta direktiv inte hindra medlemsstaterna från att kräva att entreprenören lämnar in en ansökan om ett nytt sådant tillstånd eller en ny sådan licens efter det att näringsförbudet har upphört att gälla. Om en myndighet i en medlemsstat antar ett beslut om en verksamhet som står under särskild övervakning bör det vara möjligt att, även efter det att näringsförbudsperioden har löpt ut, även ta hänsyn till att den insolventa entreprenören har erhållit en skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv.
- (84) Personliga skulder och företagsskulder som inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt, till exempel om en tillgång används såväl inom ramen för entreprenörens yrkesverksamhet som utanför den, bör behandlas i ett och samma förfarande. Om medlemsstaterna föreskriver att sådana skulder är föremål för olika insolvensförfaranden behövs en samordning mellan dessa förfaranden. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att välja att behandla en entreprenörs samtliga skulder i ett och samma förfarande. Inget bör hindra medlemsstater där entreprenörer tillåts fortsätta sin verksamhet för egen räkning under ett insolvensförfarande från att föreskriva att sådana entreprenörer kan bli föremål för ett nytt insolvensförfarande om deras fortsatta verksamhet blir insolvent.
- (85) Det är nödvändigt att bevara och öka insynen och förutsebarheten i förfarandena när det gäller att ge resultat som gynnar företagens fortlevnad och entreprenörers möjlighet till en andra chans, eller som tillåter en effektiv avveckling av icke-livskraftiga företag. Det är också nödvändigt att förkorta de överdrivet långa insolvensförfarandena i många medlemsstater, vilka leder till rättsosäkerhet för borgenärer och investerare och låga återvinningsgrader. Med tanke på de förstärkta mekanismer för samarbete mellan domstolar och förvaltare i gränsöverskridande ärenden som inrättats genom förordning (EU) 2015/848, bör professionalismen hos alla involverade aktörer bringas till jämförbara höga nivåer i hela unionen. För att uppnå dessa mål bör medlemsstaterna säkerställa att anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheterna som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sitt ansvar. Sådan utbildning och sakkunskap kan även förvärfas under utövandet av uppdraget som ledamot vid en rättslig eller administrativ myndighet eller, före utnämningen till ett sådant uppdrag, under utövandet av andra relevanta uppdrag.

- (86) Sådan utbildning och sakkunskap bör göra det möjligt att fatta beslut med potentiellt betydande ekonomisk och social inverkan på ett effektivt sätt och bör inte leda till att anställda vid en rättslig myndighet uteslutande måste hantera frågor om rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Medlemsstaterna bör säkerställa att förfarandena rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning kan genomföras effektivt och snabbt. Effektiva sätt att uppnå rättssäkra och ändamålsenliga förfaranden skulle kunna vara att inrätta specialdomstolar eller specialavdelningar eller att utnämna specialiserade domare i enlighet med nationell rätt liksom att koncentrera behörigheten till ett begränsat antal rättsliga eller administrativa myndigheter. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att kräva att förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning ska prioriteras framför andra förfaranden.
- (87) Medlemsstaterna bör också säkerställa att förvaltare på området för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning som utses av rättsliga och administrativa myndigheter (nedan kallade *förvaltare*) får lämplig utbildning, att de utses på ett öppet sätt med beaktande av behovet att säkerställa effektiva förfaranden, att de står under lämplig tillsyn när de utför sina uppgifter, och att de utför sina uppgifter med integritet. Det är viktigt att säkerställa att förvaltare följer normer för sådana uppgifter, såsom att teckna yrkesansvarsförsäkring. Lämplig utbildning, kvalifikationer och sakkunskaper för förvaltare skulle också kunna förvärvas genom utövande av det relevanta yrket. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att själva tillhandahålla den nödvändiga utbildningen, utan denna skulle kunna tillhandahållas av till exempel yrkesorganisationer eller andra organ. Insolvensförvaltare enligt definitionen i förordning (EU) 2015/848 bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.
- (88) Detta direktiv bör inte förhindra medlemsstaterna att föreskriva att förvaltare väljs av en gäldenär, av borgenärer eller av en borgenärskommitté från en förteckning eller en pool som på förhand har godkänts av en rättslig eller administrativ myndighet. Vid val av förvaltare bör gäldenären, borgenärerna eller borgenärskommittén ges utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller förvaltarens sakkunskap och erfarenhet i allmänhet och kraven i ett visst ärende. Gäldenärer som är fysiska personer bör undantas helt från en sådan plikt. I ärenden med gränsoverskridande inslag bör det vid utnämningen av förvaltaren bland annat tas hänsyn till förvaltarens förmåga att efterleva skyldigheterna, enligt förordning (EU) 2015/848, att kommunicera och samarbeta med insolvensförvaltare och utländska rättsliga eller administrativa myndigheter i andra medlemsstater, samt till deras personalresurser och administrativa resurser för att handlägga potentiellt omfattande ärenden. Inget bör hindra medlemsstaterna från att föreskriva att en förvaltare ska väljas genom andra metoder, såsom slumpvist urval med hjälp av en programvara, förutsatt att det säkerställs att vederbörlig hänsyn tas till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap vid användandet av de metoderna. Medlemsstaterna bör kunna besluta om hur man invänder mot valet eller utseendet av en förvaltare eller hur man begär att förvaltaren byts ut, till exempel genom en borgenärskommitté.
- (89) Förvaltare bör omfattas av tillsyns- och regleringsmekanismer som bör innefatta ändamålsenliga åtgärder för ansvarsskyldighet för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter, exempelvis att en förvaltares arvode sänks, att förvaltaren utestängs från förteckningen eller poolen med förvaltare som kan utnämnas vid insolvensärenden, samt i tillämpliga fall disciplinära eller administrativa sanktioner eller straffrättsliga påföljder. Sådana tillsyns- och regleringsmekanismer bör inte påverka tillämpningen av bestämmelser i nationell rätt om civilrättsligt skadeståndsansvar vid brott mot avtalsförpliktelser eller utomobligatoriska förpliktelser. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att inrätta särskilda myndigheter eller organ. Medlemsstaterna bör säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare är allmänt tillgänglig. En hänvisning till exempelvis den rättsliga eller administrativa myndigheten bör i sig vara tillräcklig som information. Det bör i princip vara möjligt att uppnå sådana standarder utan att det är nödvändigt att skapa nya yrken eller kvalifikationer i nationell rätt. Medlemsstater bör kunna tillämpa bestämmelserna om utbildning och tillsyn över förvaltare även på andra förvaltare som inte omfattas av detta direktiv. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att föreskriva att tvister om förvaltares ersättning ska prioriteras framför andra förfaranden.
- (90) För att ytterligare förkorta förfarandena, underlätta för borgenärer att delta i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning och säkerställa likartade förhållanden för borgenärer oberoende av var i unionen de befinner sig, bör medlemsstaterna inrätta bestämmelser som ger gäldenärer, borgenärer, förvaltare och rättsliga och administrativa myndigheter möjlighet att använda medel för elektronisk kommunikation. Därför bör vissa steg i förfarandet kunna utföras med elektronisk kommunikation, såsom borgenärers anmälan av fördringar, underrättelser till borgenärer och ingivande av användningar och överklaganden. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att underrättelser till en borgenär endast ska skickas elektroniskt om den berörda borgenären i förväg gett sitt samtycke till elektronisk kommunikation.

- (91) Parterna i förfarande för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning bör inte vara skyldiga att använda sig av elektroniska kommunikationsmedel om det inte är obligatoriskt enligt nationell rätt, utan att detta påverkar medlemsstaternas möjlighet att inrätta ett obligatoriskt system för elektronisk registrering och delgivning av dokument i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning. Medlemsstaterna bör kunna välja medel för elektronisk kommunikation. Exempel på sådana medel skulle kunna vara ett för ändamålet upprättat system för elektronisk överföring av sådana dokument eller användning av e-post, utan att det är till hinder för medlemsstaternas möjlighet att inrätta funktioner som säkerställer säkerheten i den elektroniska kommunikationen, exempelvis elektronisk signatur, eller betrodda tjänster såsom elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 ⁽¹⁷⁾.
- (92) Det är viktigt att samla in tillförlitliga och jämförbara uppgifter om hur förfarandena för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning fungerar för att övervaka genomförandet och tillämpningen av detta direktiv. Medlemsstaterna bör därför samla in och aggregera uppgifter som är tillräckligt detaljerade för att möjliggöra en korrekt bedömning av hur direktivet fungerar i praktiken och meddela dessa uppgifter till kommissionen. Meddelandeformuläret för överföring av sådana uppgifter till kommissionen bör upprättas av kommissionen biträdd av en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽¹⁸⁾. Formuläret bör omfatta en förteckning över de huvudsakliga resultaten av förfarandena som är gemensamma för alla medlemsstater. Exempelvis kan sådana huvudsakliga resultat när det gäller ett rekonstruktionsförfarande vara att planen fastställs av en domstol, att planen inte fastställs av en domstol, eller att rekonstruktionsförfarandena omvandlas till likvideringsförfaranden eller avslutas på grund av att likvideringsförfarandena inlemts innan planen fastställdes av en domstol. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att tillhandahålla en uppdelning efter typ av resultat när det gäller de förfarandena som avslutas innan relevanta åtgärder vidtas, men skulle i stället kunna ange ett samlat antal för alla förfarandena som avisas, avslås eller dras tillbaka innan de inledds.
- (93) Kommunikationsformuläret bör innehålla en lista med valmöjligheter som medlemsstaterna kan använda när de fastställer en gäldenärs storlek, med hänvisning till en eller flera av delarna i definitionen av mikroföretag samt små företag och medelstora företag och stora företag som är samma i alla medlemsstaters lagstiftning. Listan bör innefatta valmöjligheten att fastställa en gäldenärs storlek endast på grundval av antalet arbetstagare. Formuläret bör ange parametrarna för genomsnittliga kostnader och genomsnittliga återvinningsgrader, angående vilka medlemsstaterna bör kunna samla in uppgifter om frivilligt, ge vägledning om aspekter som kan tas i beaktande när medlemsstaterna använder sig av en urvalsteknik, till exempel om urvalets storlek för att säkerställa representativitet vad gäller geografisk fördelning samt gäldenärens och industrins storlek, och innehålla en möjlighet för medlemsstaterna att lämna ytterligare tillgänglig information, till exempel om det totala beloppet för gäldenärens tillgångar och skulder.
- (94) Finansmarknadernas stabilitet är i hög grad beroende av avtal om finansiell säkerhet, särskilt när säkerhet tillhandahålls i samband med deltagande i utsedda system eller i centralbankstransaktioner och när marginalsäkerheter tillhandahålls till centrala motparter. Eftersom värdet på de finansiella instrument som ställs som säkerhet kan fluktuera mycket, är det viktigt att realisera deras värde snabbt innan det går ner. Bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG ⁽¹⁹⁾ och 2002/47/EG ⁽²⁰⁾ och förordning (EU) nr 648/2012 bör därför tillämpas trots bestämmelserna i det här direktivet. Medlemsstaterna bör tillåtas att undanta nettningsavtal, inbegripet slutavräkning, från effekterna av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder även under omständigheter då de inte täcks av direktiv 98/26/EG och 2002/47/EG och förordning (EU) nr 648/2012, om sådana avtal är verkställbara enligt lagarna i den relevanta medlemsstaten även om insolvensförfarandena har inletts.

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltigt avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet (EGT L 168, 27.6.2002, s. 43).

Detta skulle kunna vara fallet för ett betydande antal ramavtal som används i stor utsträckning inom finans-, energi- och råvarumarknaderna, både av icke-finansiella och finansiella motparter. Sådana arrangemang minskar systemriskerna på derivatmarknader i synnerhet. Sådana arrangemang kan därför undantas från begränsningar som insolvenslagstiftning föreskriver för kontrakt med återstående skyldigheter. Medlemsstaterna bör i enlighet med detta även tillåtas att undanta lagstadgade nettingsavtal från verkningarna av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, inbegripet slutavräkningsavtal som är verkställbara även om insolvensförfaranden inleds. Det belopp som blir resultatet av nettingsavtal, inbegripet slutavräkningsavtal, bör emellertid omfattas av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder.

- (95) Medlemsstater som är parter i konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, undertecknad i Kapstaden den 16 november 2001, och dess protokoll bör kunna fortsätta att fullgöra sina befintliga internationella skyldigheter. Bestämmelserna i detta direktiv beträffande ramverk för förebyggande rekonstruktion bör vara tillämpliga med nödvändiga undantag för att säkerställa tillämpningen av de bestämmelserna, utan att det påverkar tillämpningen av den konventionen och dess protokoll.
- (96) Ändamålsenligheten i processen med att anta och genomföra rekonstruktionsplanen bör inte äventyras av bolagsrätten. Medlemsstaterna bör därför kunna göra undantag från de krav som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 ⁽²¹⁾ angående skyldigheterna att sammankalla bolagsstämma och att erbjuda aktier med företrädesrätt till befintliga aktieägare i den mån och under den tid det behövs för att säkerställa att aktieägare inte motverkar försök till rekonstruktion genom att missbruka sina rättigheter enligt det direktivet. Medlemsstaterna kan till exempel behöva göra undantag från skyldigheten att sammankalla bolagsstämma eller från de normala tidsperioderna när det gäller fall där omedelbara åtgärder måste vidtas av ledningen för att skydda företagets tillgångar, exempelvis genom att begära ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, och i händelse av en betydande och plötslig förlust av tecknat kapital och när det råder sannolikhet för insolvens. Undantag från bolagsrätten kan också krävas när rekonstruktionsplanen föreskriver emission av nya aktier vilka kan erbjudas med prioritet till borgenärer som utbyte av skulder mot aktier, eller nedsättning av beloppet av tecknat kapital vid överlåtelse av delar av företaget. Sådana undantag bör vara tidsbegränsade, i den utsträckning medlemsstaterna anser sådana undantag nödvändiga för att fastställa ett ramverk för förebyggande rekonstruktion. Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att göra undantag från bolagsrätten, helt eller delvis, för en obestämd eller för en begränsad tidsperiod, om de säkerställer att deras bolagsrättsliga krav inte äventyrar rekonstruktionsprocessens ändamålsenlighet eller om medlemsstaterna har inrättat andra, lika ändamålsenliga, verktyg som syftar till att säkerställa att aktieägare inte på ett otillbörligt sätt hindrar antagandet eller genomförandet av en rekonstruktionsplan som skulle återupprätta verksamhetens livskraft. I detta sammanhang bör medlemsstaterna fästa särskild vikt vid ändamålsenligheten i bestämmelser som rör avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder och fastställande av rekonstruktionsplanen, som inte otillbörligen bör hänmas av kallelser till eller resultatet av bolagsstämmor. Direktiv (EU) 2017/1132 bör därför ändras i enlighet med detta. Medlemsstaterna bör ha ett utrymme för skönmässig bedömning när de bedömer vilka avvikelser som krävs i nationell bolagsrätt i syfte att effektivt genomföra detta direktiv, och de bör även kunna föreskriva liknande undantag från direktiv (EU) 2017/1132 i fråga om insolvensförfaranden som inte omfattas av detta direktiv men som tillåter att rekonstruktionsåtgärder vidtas.
- (97) Vad gäller fastställandet och senare ändringar av formuläret för uppgiftsöverföring bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011.
- (98) Kommissionen bör genomföra en studie för att utvärdera om det är nödvändigt att lägga fram lagstiftningsförslag för att hantera insolvens hos personer som inte utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke och som i egenskap av konsumenter i god tro är tillfälligt eller permanent oförmögna att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. I studien bör undersökas om tillgång till grundläggande varor och tjänster behöver garanteras för dessa personer för att säkerställa anständiga levnadsvillkor för dem.
- (99) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽²²⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att överensändandet av sådana dokument är berättigat.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt (EUT L 169, 30.6.2017, s. 46).

⁽²²⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

(100) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, på grund av att skillnader mellan nationella ramverk för rekonstruktion och insolvens skulle fortsätta att resa hinder för den fria rörligheten för kapital och etableringsfriheten, utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(101) Den 7 juni 2017 avgav Europeiska centralbanken ett yttrande ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler beträffande
 - a) ramverk för förebyggande rekonstruktion som är tillgängliga för gäldenärer i ekonomiska svårigheter när det råder sannolikhet för insolvens och som syftar till att förebygga insolvensen och säkerställa gäldenärens livskraft,
 - b) förfaranden som leder till avskrivning av skulder som insolventa entreprenörer ådragit sig, och
 - c) åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på förfaranden som avses i punkt 1 i denna artikel och som berör gäldenärer som är
 - a) försäkringsföretag eller återförsäkringsföretag enligt definitionerna i artikel 13.1 och 13.4 i direktiv 2009/138/EG,
 - b) kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i förordning (EU) nr 575/2013,
 - c) värdepappersföretag eller företag för kollektiva investeringar enligt definitionerna i artikel 4.1.2 och 4.1.7 i förordning (EU) nr 575/2013,
 - d) centrala motparter enligt definitionen i artikel 2.1 i förordning (EU) nr 648/2012,
 - e) värdepapperscentraler enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014,
 - f) andra finansinstitut och enheter som förtecknas i artikel 1.1 första stycket i direktiv 2014/59/EU,
 - g) offentliga organ enligt nationell rätt, och
 - h) fysiska personer som inte är entreprenörer.
3. Medlemsstaterna får från detta direktivs tillämpningsområde undanta sådana förfaranden som avses i punkt 1 och som avser gäldenärer som är andra finansiella enheter än de som avses i punkt 2 och tillhandahåller finansiella tjänster som är föremål för särskilda regler enligt vilka de nationella tillsyns- eller resolutionsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa, jämförbara med de regler i unionsrätt och nationell rätt som gäller för de finansiella enheter som avses i punkt 2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om dessa särskilda regler.
4. Medlemsstaterna får utsträcka tillämpningen av de förfaranden som avses i punkt 1 b till att omfatta insolventa fysiska personer som inte är entreprenörer.

Medlemsstaterna får begränsa tillämpningen av punkt 1 a till juridiska personer.

⁽²⁾ EUT C 236, 21.7.2017, s. 2.

5. Medlemsstaterna får föreskriva att följande fordringar ska undantas från eller inte beröras av de ramverk för förebyggande rekonstruktion som avses i punkt 1 a:
- Befintliga och framtida fordringar från nuvarande eller tidigare arbetstagare.
 - Underhållskrav som har sin grund i familjeförhållanden, släktskap, äktenskap eller svågernskap.
 - Fordringar som har sin grund i gäldenärens utomobligatoriska ansvar.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att ramverken för förebyggande rekonstruktion inte påverkar förvärvade tjänstepensionsrätter.

Artikel 2

Definitioner

- I detta direktiv gäller följande definitioner:
 - rekonstruktion:** åtgärder som syftar till att rekonstruera gäldenärens verksamhet och som omfattar en ändring av sammansättningen av, villkoren för eller strukturen på en gäldenärs tillgångar och skulder eller någon annan del av gäldenärens kapitalstruktur, såsom försäljning av tillgångar eller delar av verksamheten och, om så föreskrivs enligt nationell rätt, försäljning av verksamheten som en fortlevande verksamhet samt alla nödvändiga operativa förändringar, eller en kombination av dessa inslag.
 - berörda parter:** borgenärer, inklusive, om tillämpligt enligt nationell rätt, arbetstagare eller klasser av borgenärer och, om tillämpligt enligt nationell rätt, andelsinnehavare, vars fordringar respektive intressen påverkas direkt av en rekonstruktionsplan.
 - andelsinnehavare:** en person som har ett ägarintresse i en gäldenär eller en gäldenärs verksamhet, inbegripet en aktieägare, i den mån denna person inte är en borgenär.
 - avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder:** ett tillfälligt upphävande, beviljat av en rättslig eller administrativ myndighet eller tillämpat på grund av lag, av en borgenärs rätt att verkställa en fordran mot en gäldenär och, om så föreskrivs i nationell rätt, mot en tredje part som lämnat säkerhet, inom ramen för ett rättsligt, administrativt eller annat förfarande, eller av rätten att beslagna eller utom rätta realisera gäldenärens tillgångar eller verksamhet.
 - kontrakt med återstående skyldigheter:** ett kontrakt mellan gäldenären och en eller flera borgenärer enligt vilket parterna fortfarande har skyldigheter att fullgöra vid den tidpunkt då ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder beviljas eller tillämpas.
 - test om borgenärens bästa intresse:** ett test som anses uppfyllt om det fastställs genom testet att ingen borgenär som inte samtycker till en rekonstruktionsplan skulle få en sämre ställning enligt rekonstruktionsplanen än denne borgenär skulle få om den enligt nationell rätt normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades, antingen i händelse av likvidation, oberoende av om gäldenärens verksamhet avvecklas eller säljs som en fortlevande verksamhet, eller i händelse av det näst bästa alternativa scenariot om rekonstruktionsplanen inte fastställdes.
 - ny finansiering:** allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller en ny borgenär i syfte att genomföra en rekonstruktionsplan och som ingår i den rekonstruktionsplanen.
 - tillfällig finansiering:** allt nytt finansiellt stöd som tillhandahålls av en befintlig eller en ny borgenär och som omfattar, som ett minimum, finansiellt stöd under avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, och som är rimligt och omedelbart nödvändigt för att gäldenärens verksamhet ska kunna fortsätta att drivas, eller för att bevara eller öka värdet på den verksamheten.
 - entreprenör:** en fysisk person som utövar en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke.
 - fullständig skuldavskrivning:** att verkställbarheten mot entreprenören angående dennes avskrivningsbara skulder upphör eller att utestående avskrivningsbara skulder som sådana upphävs, som en del av ett förfarande som kan omfatta realisering av tillgångar eller en betalningsplan eller bådadera.
 - betalningsplan:** en plan som anger specifika betalningsbelopp och betalningsdatum för en insolvent entreprenörs betalningar till borgenärer eller en periodisk överföring till borgenärer av en viss del av entreprenörens disponibla inkomst under skuldavskrivningsperioden.

12. *förvaltare på området för rekonstruktion*: en person eller ett organ som utses av en rättslig eller administrativ myndighet för att utföra i synnerhet en eller flera av följande uppgifter:
- Bistå gäldenären eller borgenärerna med att utarbeta eller förhandla om en rekonstruktionsplan.
 - Övervaka gäldenärens verksamhet under förhandlingarna om en rekonstruktionsplan och rapportera till en rättslig eller administrativ myndighet.
 - Utöva delvis kontroll över gäldenärens tillgångar eller verksamhet under förhandlingarna.
2. I detta direktiv ska följande begrepp förstås enligt definitionen i nationell rätt:
- Insolvens.
 - Sannolikhet för insolvens.
 - Mikroföretag samt små och medelstora företag.

Artikel 3

Tidig varning och tillgång till information

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer har tillgång till ett eller flera tydliga och transparenta verktyg för tidig varning som kan upptäcka omständigheter som kan medföra en sannolikhet för insolvens och som kan signalera till dem att det finns ett behov av att agera utan dröjsmål.

Vid tillämpning av första stycket får medlemsstaterna använda sig av aktuell it-teknik för underrättelser och kommunikation via internet.

2. Verktyg för tidig varning kan inbegripa följande:

- Varningsmekanismer när gäldenären inte har gjort vissa typer av betalningar.
- Rådgivningstjänster som tillhandahålls av offentliga eller privata organisationer.
- Incitament enligt nationell rätt för tredje parter som har relevant information om gäldenären, såsom redovisningskonsulter och skatte- och socialförsäkringsmyndigheter, att göra gäldenären uppmärksam på en negativ utveckling.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer och arbetstagarrepresentanter har tillgång till relevant och aktuell information om tillgången till verktyg för tidig varning samt till förfaranden och åtgärder rörande rekonstruktion och skuldavskrivning.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om tillgång till verktyg för tidig varning är offentligt tillgänglig via internet och att, särskilt för mikroföretag samt små och medelstora företag, denna information är lättillgänglig och att den presenteras på ett användarvänligt sätt.

5. Medlemsstaterna får ge stöd till arbetstagarrepresentanter vid deras bedömning av gäldenärens ekonomiska situation.

AVDELNING II

RAMVERK FÖR FÖREBYGGANDE REKONSTRUKTION

KAPITEL 1

Tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion

Artikel 4

Tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer, om det råder sannolikhet för insolvens, har tillgång till ett ramverk för förebyggande rekonstruktion som ger dem möjlighet att rekonstruera i syfte att undvika insolvens och säkerställa sin livskraft utan att det påverkar andra lösningar för att undvika insolvens, och på så sätt bevara arbetstillfällena och upprätthålla företagets verksamhet.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att gäldenärer som har varit föremål för en dom avseende allvarligt åsidosättande av sina redovisnings- eller bokföringsskyldigheter enligt nationell rätt inte har rätt till tillgång till ramverk för förebyggande rekonstruktion förrän de har vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda de brister som gav upphov till domen, så att borgenärerna får den information som de behöver för att kunna fatta ett beslut under rekonstruktionsförhandlingarna.
 3. Medlemsstaterna får behålla eller införa ett test avseende livskraft enligt nationell rätt, förutsatt att ett sådant test har till syfte att utesluta gäldenärer som saknar utsikter att uppnå livskraft och att det kan genomföras utan nackdel för gäldenärernas tillgångar.
 4. Medlemsstaterna får begränsa antalet gånger inom en viss period som en gäldenär kan få tillgång till en sådan ram för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv.
 5. Den ram för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i detta direktiv får bestå av ett eller flera förfaranden eller en eller flera åtgärder eller bestämmelser, varav vissa får äga rum utom rätta, utan att det påverkar andra eventuella ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt nationell rätt.
- Medlemsstaterna ska säkerställa att ramen för förebyggande rekonstruktion tillförsäkrar gäldenärer och berörda parter de rättigheter och garantier som föreskrivs i denna avdelning på ett enhetligt sätt.
6. Medlemsstaterna får införa bestämmelser som begränsar rättsliga eller administrativa myndigheters medverkan i ett ramverk för förebyggande rekonstruktion till fall där den är nödvändig och proportionell samtidigt som de säkerställer att berörda parter och relevanta intressenters rättigheter skyddas.
 7. Ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt detta direktiv ska vara tillgängliga på ansökan av gäldenären.
 8. Medlemsstaterna får även föreskriva att ramverk för förebyggande rekonstruktion enligt detta direktiv är tillgängliga på ansökan av borgenärer och arbetstagarrepresentanter, under förutsättning att gäldenären medger ansökan. Medlemsstaterna får begränsa kravet på att erhålla gäldenärens medgivande till fall angående gäldenärer som är mikroföretag och små och medelstora företag.

KAPITEL 2

Regler som syftar till att underlätta förhandlingar om förebyggande rekonstruktionsplaner

Artikel 5

Gäldenärens rådighet över sina tillgångar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer som får tillgång till förfaranden för förebyggande rekonstruktion helt, eller åtminstone delvis, behåller kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten.
2. Vid behov ska frågan huruvida en rättslig eller administrativ myndighet ska utse en förvaltare på området för rekonstruktion beslutas från fall till fall, utom under vissa omständigheter då medlemsstaterna får kräva obligatorisk utnämning av en sådan förvaltare i samtliga fall.
3. Medlemsstaterna ska föreskriva att en förvaltare på området för rekonstruktion utnämns för att bistå gäldenären och borgenärerna med att förhandla om och utarbeta planen i åtminstone följande fall:
 - a) Om ett generellt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, i enlighet med artikel 6.3, beviljas av en rättslig eller administrativ myndighet och den rättsliga eller administrativa myndigheten beslutar att en sådan förvaltare är nödvändig för att skydda parternas intressen.
 - b) Om rekonstruktionsplanen behöver fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet genom en klassöverskridande "cram-down" i enlighet med artikel 11.
 - c) Om detta begärs av gäldenären eller av en majoritet av borgenärerna, i det senare fallet under förutsättning att borgenärerna står för kostnaden för förvaltaren.

Artikel 6

Avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer kan omfattas av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder för att stödja förhandlingarna om rekonstruktionsplanen i ett ramverk för förebyggande rekonstruktion.

Medlemsstaterna får föreskriva att den rättsliga eller administrativa myndigheten kan vägra att bevilja ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder om avbrytandet inte är nödvändigt eller inte skulle uppfylla det mål som anges i första stycket.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 4 och 5 ska medlemsstaterna säkerställa att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan omfatta alla typer av fordringar, inbegripet fordringar med säkerhet och förmånsberrättigade fordringar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder kan vara generellt och omfatta samtliga borgenärer, eller begränsat och omfatta en eller flera enskilda borgenärer eller kategorier av borgenärer.

Om ett avbrytande är begränsat ska det endast gälla för borgenärer som har informerats, i enlighet med nationell rätt, om de förhandlingar om rekonstruktionsplanen som avses i punkt 1 eller om avbrytandet.

4. Medlemsstaterna får utesluta vissa fordringar eller kategorier av fordringar från verkan av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, under väldefinierade omständigheter, om ett sådant uteslutande är vederbörligen motiverat och när

- a) det inte är sannolikt att verkställigheten äventyrar rekonstruktionen av verksamheten, eller
 - b) avbrytandet på ett otillbörligt sätt skulle medföra skada för de borgenärer som har dessa fordringar.
5. Punkt 2 ska inte tillämpas på arbetstagares fordringar.

Med undantag från första stycket får medlemsstaterna tillämpa punkt 2 på arbetstagares fordringar om och i den mån medlemsstaterna säkerställer att betalningen av sådana fordringar garanteras inom ramverk för förebyggande rekonstruktion på en liknande skyddsnivå.

6. Den inledande tidsperioden för ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder ska vara begränsad till en period som inte får överstiga fyra månader.

7. Trots vad som sägs i punkt 6 får medlemsstaterna ge rättsliga eller administrativa myndigheter möjlighet att på begäran av gäldenären, en borgenär eller, i tillämpliga fall, en förvaltare på området för rekonstruktion, förlänga tidsperioden för avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder eller bevilja ett nytt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder. En sådan förlängning eller ett sådant nytt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder får endast beviljas om väldefinierade omständigheter visar att sådana förlängningar eller nya avbrytanden är vederbörligen motiverade, exempelvis att

- a) relevanta framsteg har gjorts i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen,
 - b) ett fortsatt avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen, eller
 - c) insolvensförfaranden som kan leda till likvidation av gäldenären enligt nationell rätt ännu inte har inletts gentemot gäldenären.
8. Den sammanlagda tidsperioden för avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder, inbegripet förlängningar och förnyelser, får inte överstiga tolv månader.

Om medlemsstaterna väljer att genomföra detta direktiv med hjälp av ett eller flera förfaranden eller åtgärder som inte uppfyller villkoren för anmälan enligt bilaga A till förordning (EU) 2015/848 ska den sammanlagda tidsperioden för avbrytandet enligt dessa förfaranden begränsas till högst fyra månader om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen har flyttats från en annan medlemsstat inom en tremånadersperiod före inlämnandet av en begäran om att inleda ett förfarande avseende förebyggande rekonstruktion.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan upphäva ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder i följande fall:

- a) Avbrytandet uppfyller inte längre målet att vara till stöd i förhandlingarna om rekonstruktionsplanen, till exempel om det blir uppenbart att en andel av de borgenärer som enligt nationell rätt skulle kunna förhindra antagandet av rekonstruktionsplanen inte stöder en fortsättning på förhandlingarna.
- b) Om gäldenären eller förvaltaren på området för rekonstruktion begär det.

- c) Om en eller flera borgenärer eller en eller flera klasser av borgenärer lider eller skulle lida otillbörlig skada av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, om detta föreskrivs i nationell rätt.
- d) Om avbrytandet ger upphov till en borgenärs insolvens, om detta föreskrivs i nationell rätt.

Medlemsstaterna får begränsa befogenheten enligt första stycket att upphäva avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder till situationer där borgenären inte har haft möjlighet att höras innan avbrytandet trädde i kraft eller innan en förlängning av perioden beviljades av en rättslig eller administrativ myndighet.

Medlemsstaterna får föreskriva en minimiperiod, som inte överstiger den period som avses i punkt 6, under vilken avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder inte får upphävas.

Artikel 7

Verkningar av avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder

1. Om det under den tid som enskilda verkställighetsåtgärder är avbrutna uppstår en skyldighet enligt nationell rätt för en gäldenär att ansöka om inledande av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären ska denna skyldighet upphävas för hela avbrytandeperioden.

2. Ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder i enlighet med artikel 6 ska medföra att ett inledande, på begäran av en eller flera borgenärer, av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären, upphävs för hela avbrytandeperioden.

3. Medlemsstaterna får avvika från punkterna 1 och 2 när det gäller situationer där en gäldenär inte kan betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att en rättslig eller administrativ myndighet kan besluta att avbrytandet av enskilda verkställighetsåtgärder ska fortsätta att gälla om, med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet, inledandet av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären inte skulle ligga i borgenärernas allmänna intresse.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva regler som förhindrar att borgenärer som omfattas av avbrytandet håller inne en prestation eller avslutar, påskyndar eller på annat sätt ändrar väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter till nackdel för gäldenären, med avseende på skulder som uppstod före avbrytandet, enbart på grund av den omständigheten att de inte betalades av gäldenären. *Väsentliga kontrakt med återstående skyldigheter* ska förstås som kontrakt med återstående skyldigheter som är nödvändiga för verksamhetens fortsatta dagliga drift, inbegripet kontrakt om leveranser, om företags verksamhet skulle avstanna om kontrakten upphävdes.

Första stycket ska inte hindra medlemsstaterna från att tillförsäkra sådana borgenärer lämpligt skydd i syfte att undvika att dessa borgenärer lider otillbörlig skada som en följd av det stycket.

Medlemsstaterna får föreskriva att denna punkt även ska gälla kontrakt med återstående skyldigheter som inte är väsentliga.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer inte tillåts hålla inne en prestation eller avsluta, påskynda eller på annat sätt ändra kontrakt med återstående skyldigheter till nackdel för gäldenären med stöd av en kontraktsklausul som ger rätt till sådana åtgärder, endast på grundval av

- a) en ansökan om inledande av ett förfarande för förebyggande rekonstruktion,
- b) en ansökan om avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder,
- c) att ett förfarande för förebyggande rekonstruktion inleds, eller
- d) att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som sådant beviljas.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder inte gäller för nettningssavtal, inbegripet slutavräkningsavtal, på finansmarknader, energimarknader och råvarumarknader ens under omständigheter då artikel 31.1 inte är tillämplig, om sådana avtal är verkställbara enligt nationell insolvensrätt. Avbrytandet ska dock tillämpas på en borgenärs indrivning av en fordran mot en gäldenär som uppstår till följd av genomförandet av ett nettningssavtal.

Första stycket ska inte tillämpas på avtal för tillhandahållande av varor, tjänster eller energi som är nödvändiga för driften av gäldenärens verksamhet, om inte sådana avtal är utformade som en position som handlas på en handelsplats eller någon annan marknad och som när som helst kan ersättas till det aktuella marknadsvärdet.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder som löper ut utan att en rekonstruktionsplan antas inte i sig föranleder inledandet av ett insolvensförfarande som kan leda till likvidation av gäldenären, om inte övriga villkor för ett sådant inledande enligt nationell rätt är uppfyllda.

KAPITEL 3

Rekonstruktionsplaner

Artikel 8

Rekonstruktionsplaners innehåll

1. Medlemsstaterna ska kräva att rekonstruktionsplaner som läggs fram för att antas i enlighet med artikel 9, eller för att fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet i enlighet med artikel 10, innehåller åtminstone följande information:

- a) Gäldenärens identitet.
 - b) Gäldenärens tillgångar och skulder vid tidpunkten för inlämningen av rekonstruktionsplanen, inbegripet värdet av tillgångarna, en redogörelse för gäldenärens ekonomiska situation och arbetstagarnas ställning samt en redogörelse för orsakerna till och omfattningen av gäldenärens svårigheter.
 - c) Berörda parter, oberoende av om de anges individuellt eller beskrivs genom skuldkategorier i enlighet med nationell rätt, samt deras fordringar eller intressen som omfattas av rekonstruktionsplanen.
 - d) I tillämpliga fall, de klasser som de berörda parterna har grupperats i med avseende på antagandet av rekonstruktionsplanen och de respektive värdena av fordringar och intressen i varje klass.
 - e) I tillämpliga fall, de parter, oberoende av om de anges individuellt eller beskrivs genom skuldkategorier i enlighet med nationell rätt, som inte berörs av rekonstruktionsplanen, tillsammans med en redogörelse för skälen till varför det föreslås att planen inte ska beröra dem.
 - f) I tillämpliga fall, identiteten på förvaltaren på området för rekonstruktion.
 - g) Villkoren i rekonstruktionsplanen, inbegripet i synnerhet
 - i) alla föreslagna rekonstruktionsåtgärder enligt artikel 2.1.1,
 - ii) i tillämpliga fall, den föreslagna tidsperiod under vilken föreslagna rekonstruktionsåtgärder ska gälla,
 - iii) åtgärder vad gäller information till och samråd med arbetstagarrepresentanterna i enlighet med unionsrätten och nationell rätt,
 - iv) i tillämpliga fall, övergripande konsekvenser för anställningar, till exempel uppsägningar, arrangemang för förkortad arbetstid eller liknande,
 - v) gäldenärens prognosticerade kassaflöden, om detta föreskrivs i nationell rätt, och
 - vi) varje ny finansiering som planeras som en del av rekonstruktionsplanen och skälen till varför ny finansiering är nödvändig för att genomföra den planen.
 - h) En motivering som förklarar varför rekonstruktionsplanen har rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens och säkerställa verksamhetens livskraft, inbegripet de nödvändiga förutsättningarna för att planen ska lyckas. Medlemsstaterna får kräva att motiveringen ska göras eller valideras av en utomstående expert eller av en förvaltare på området för rekonstruktion om en sådan förvaltare har utsetts.
2. Medlemsstaterna ska via internet tillhandahålla en omfattande checklista för rekonstruktionsplaner, som är anpassad till de behov som finns för mikroföretag samt små och medelstora företag. Checklistan ska innehålla praktiska riktlinjer om hur rekonstruktionsplanen ska utarbetas enligt nationell rätt.

Checklistan ska tillhandahållas på det eller de officiella språken i medlemsstaten. Medlemsstaterna ska överväga att tillhandahålla checklistan på åtminstone ett annat språk, särskilt på ett språk som används i internationella affärer.

Artikel 9

Antagande av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att gäldenärer, oavsett vem som ansöker om ett förfarande för förebyggande rekonstruktion i enlighet med artikel 4, har rätt att lägga fram rekonstruktionsplaner för antagande av de berörda parterna.

Medlemsstaterna får också föreskriva att borgenärer och förvaltare på området för rekonstruktion har rätt att lägga fram rekonstruktionsplaner och på vilka villkor de får göra detta.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda parter har rätt att rösta om antagandet av en rekonstruktionsplan.

Parter som inte berörs av en rekonstruktionsplan ska inte ha rösträtt i fråga om antagandet av planen.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna undanta följande från rätten att rösta:

- a) Andelsinnehavare.
 - b) Borgenärer vilkas fordringar har lägre rang än fordringarna tillhörande vanliga borgenärer utan säkerhet i den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation.
 - c) Varje närstående part till gäldenären eller gäldenärens verksamhet med en intressekonflikt enligt nationell rätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda parter behandlas i separata klasser som återspeglar tillräckligt enhetliga intressen baserade på kontrollerbara kriterier, i enlighet med nationell rätt. Som ett minimum ska borgenärer som har fordringar med respektive utan säkerhet behandlas i separata klasser, i syfte att anta en rekonstruktionsplan.

Medlemsstaterna får också föreskriva att arbetstagares fordringar ska behandlas i en separat klass.

Medlemsstaterna får föreskriva att gäldenärer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag kan välja att inte behandla berörda parter i separata klasser.

Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga åtgärder för att säkerställa att klassbildningen genomförs med särskild hänsyn till skyddet av utsatta borgenärer, såsom små leverantörer.

5. Rösträtt och klassbildning ska prövas av en rättslig eller administrativ myndighet när en begäran om fastställande av rekonstruktionsplanen lämnas in.

Medlemsstaterna får kräva att en rättslig eller administrativ myndighet ska pröva och bekräfta rösträtt och klassbildning i ett tidigare skede än det som avses i första stycket.

6. En rekonstruktionsplan ska antas av berörda parter under förutsättning att en majoritet uttryckt som beloppet av deras fordringar eller intressen erhålls i varje klass. Medlemsstaterna får dessutom kräva att en majoritet av antalet berörda parter erhålls i varje klass.

Medlemsstaterna ska fastställa vilka majoriteter som krävs för antagandet av en rekonstruktionsplan. Dessa majoriteter ska inte vara högre än 75 % av beloppet för fordringarna eller intressena i varje klass eller, i tillämpliga fall, av antalet berörda parter i varje klass.

7. Trots vad som sägs i punkterna 2–6 får medlemsstaterna föreskriva att en formell omröstning om antagandet av en rekonstruktionsplan kan ersättas med en överenskommelse med erforderlig majoritet.

Artikel 10

Fastställande av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att åtminstone följande rekonstruktionsplaner är bindande för parterna endast om de fastställs av en rättslig eller administrativ myndighet:

- a) Rekonstruktionsplaner som påverkar fordringar eller intressen för berörda parter som inte samtycker till planen.
- b) Rekonstruktionsplaner i vilka det föreskrivs ny finansiering.
- c) Rekonstruktionsplaner som medför en förlust av mer än 25 % av arbetsstyrkan, om en sådan förlust är tillåten enligt nationell rätt.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de villkor enligt vilka en rekonstruktionsplan kan fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet är tydligt angivna och omfattar åtminstone följande:

- a) Rekonstruktionsplanen har antagits i enlighet med artikel 9.
- b) Borgenärer med tillräckligt enhetliga intressen inom samma klass behandlas lika, på ett sätt som står i proportion till respektive fordring.
- c) Underrättelse om rekonstruktionsplanen har lämnats till alla berörda parter i enlighet med nationell rätt.
- d) Om det finns borgenärer som inte samtycker till planen: rekonstruktionsplanen klarar testet om borgenärens bästa intresse.
- e) I tillämpliga fall; varje ny finansiering är nödvändig för att genomföra rekonstruktionsplanen och skadar inte tillbörligen borgenärernas intressen.

Frågan om huruvida villkoret i första stycket d är uppfyllt ska prövas av en rättslig eller administrativ myndighet endast om en invändning görs mot rekonstruktionsplanen på den grunden.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter kan vägra att fastställa en rekonstruktionsplan om planen inte skulle ha rimliga utsikter att förhindra gäldenärens insolvens eller säkra verksamhetens livskraft.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att om en rättslig eller administrativ myndighet måste fastställa en rekonstruktionsplan för att den ska bli bindande ska beslutet fattas på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av frågan.

Artikel 11

Klassöverskridande "cram-down"

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att en rekonstruktionsplan som inte godkänns av berörda parter, såsom föreskrivs i artikel 9.6, i varje röstningsklass får fastställas av en rättslig eller administrativ myndighet på begäran av en gäldenär eller med gäldenärens samtycke, och göras bindande för röstningsklasser som inte samtycker till planen, om rekonstruktionsplanen uppfyller åtminstone följande villkor:

- a) Den uppfyller kraven i artikel 10.2 och 10.3.
- b) Den har godkänts av
 - i) en majoritet av röstningsklasserna av berörda parter, förutsatt att minst en av dessa klasser är en klass borgenärer med säkerhet eller har en högre rang än klassen av vanliga borgenärer utan säkerhet, eller, om detta inte är uppfyllt,
 - ii) minst en röstningsklass av berörda parter, eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, parter som påverkas negativt och som inte är en andelsinnehavarklass eller någon annan klass som, vid en värdering av gäldenären enligt fortlevnadsprincipen, inte skulle få någon betalning eller behålla något intresse eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, som rimligen inte kan förväntas erhålla någon betalning eller behålla något intresse, om den normala rangordningen för prioritering av fordringar i en likvidation tillämpades enligt nationell rätt.
- c) Den säkerställer att röstningsklasser av berörda borgenärer som inte samtycker till planen behandlas minst lika fördelaktigt som andra klasser med samma rang och mer fördelaktigt än klasser med lägre rang.
- d) Ingen klass av berörda parter kan, inom ramen för rekonstruktionsplanen, få eller behålla mer än det fulla värdet av sina fordringar eller intressen.

Genom avvikelser från första stycket får medlemsstaterna begränsa kravet på att erhålla gäldenärens godkännande till fall där gäldenärerna är mikroföretag eller små eller medelstora företag.

Medlemsstaterna får öka det minsta antal klasser av berörda parter eller, om detta föreskrivs i nationell rätt, av parter som påverkas negativt, som krävs för att godkänna planen enligt vad som anges i första stycket b ii.

2. Genom avvikelser från punkt 1 c får medlemsstaterna föreskriva att fordringar som innehas av berörda borgenärer i en röstningsklass som inte samtycker till planen tillgodoses fullt ut med samma eller likvärdiga metoder om en klass med lägre rang ska få någon betalning eller behålla något intresse enligt rekonstruktionsplanen.

Medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser som avviker från första stycket om de är nödvändiga för att uppnå målen med rekonstruktionsplanen och om rekonstruktionsplanen inte otillbörligt skadar några berörda parter rättigheter eller intressen.

Artikel 12

Andelsinnehavare

1. Om medlemsstaterna undantar andelsinnehavare från tillämpningen av artiklarna 9–11 ska de på andra sätt säkerställa att dessa andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för antagandet och fastställandet av en rekonstruktionsplan.
2. Medlemsstaterna ska också säkerställa att andelsinnehavare inte tillåts att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder för genomförandet av en rekonstruktionsplan.
3. Medlemsstaterna får anpassa vad som den anser vara att på ett otillbörligt sätt hindra eller skapa hinder enligt denna artikel i syfte att beakta, bland annat, om gäldenären är ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag eller om det är ett stort företag, de föreslagna rekonstruktionsåtgärder som berör andelsinnehavares rättigheter, typen av andelsinnehavare, om gäldenären är en juridisk eller fysisk person eller om partner i ett företag har begränsat eller obegränsat ansvar.

Artikel 13

Arbetstagare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att arbetstagarnas individuella och kollektiva rättigheter enligt arbetsrätt på unionsnivå och nationell nivå, däribland följande rättigheter, inte påverkas av ramen för förebyggande rekonstruktion:
 - a) Förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder.
 - b) Rätten till information och samråd i enlighet med direktiven 2002/14/EG och 2009/38/EG, särskilt
 - i) information till arbetstagarrepresentanter om den senaste och den förväntade utvecklingen av företagets eller driftställets verksamhet och ekonomiska situation, så att de till gäldenären kan framföra sina farhågor om företagets situation och om behovet av att överväga rekonstruktionsmekanismer,
 - ii) information till arbetstagarrepresentanter om förfaranden för förebyggande rekonstruktion som skulle kunna påverka anställningsfrågor, såsom arbetstagarnas förmåga att få ut sin lön samt framtida betalningar, inklusive tjänstepensioner,
 - iii) information till och samråd med arbetstagarrepresentanter om rekonstruktionsplaner innan de läggs fram för antagande i enlighet med artikel 9 eller för fastställande av en rättslig eller administrativ myndighet i enlighet med artikel 10.
 - c) De rättigheter som garanteras av direktiven 98/59/EG, 2001/23/EG och 2008/94/EG.
2. Om rekonstruktionsplanen inbegriper åtgärder som medför förändringar i arbetsorganisationen eller i avtalsförhållanden med arbetstagare ska dessa åtgärder godkännas av dessa arbetstagare om det i nationell rätt eller kollektivt avtal föreskrivs att godkännande ska ske i sådana fall.

Artikel 14

Värdering utförd av den rättsliga eller administrativa myndigheten

1. Den rättsliga eller administrativa myndigheten ska besluta om värdering av gäldenärens verksamhet endast om en invändning avseende en rekonstruktionsplan framställs av en berörd part som inte samtycker till planen på grund av antingen
 - a) ett påstående om att testet om borgenärens bästa intresse i enlighet med artikel 2.1.6 inte har uppfyllts, eller
 - b) en påstådd överträdelse av villkoren för en klassöverskridande "cram-down" i enlighet med artikel 11.1 b ii.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättsliga eller administrativa myndigheter, i syfte att besluta om en värdering i enlighet med punkt 1, får utse eller höra tillräckligt kvalificerade sakkunniga.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att en berörd part som inte samtycker till planen får framställa en invändning till den rättsliga eller administrativa myndighet som har fastställt rekonstruktionsplanen.

Medlemsstaterna får föreskriva att en sådan invändning kan framställas i samband med ett överklagande av ett beslut om fastställande av en rekonstruktionsplan.

Artikel 15

Verkningar av rekonstruktionsplaner

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att rekonstruktionsplaner som fastställs av en rättslig eller administrativ myndighet är bindande för alla berörda parter som anges eller beskrivs i enlighet med artikel 8.1 c.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att borgenärer som inte medverkar i antagandet av en rekonstruktionsplan enligt nationell rätt inte påverkas av planen.

Artikel 16

Överklaganden

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla överklaganden som är tillåtna enligt nationell rätt av ett beslut av en rättslig myndighet att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan görs till en högre rättslig myndighet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att ett överklagande av ett beslut av en administrativ myndighet att fastställa eller avslå en rekonstruktionsplan görs till en rättslig myndighet.

2. Överklaganden ska handläggas effektivt med sikte på en snabb behandling.

3. Ett överklagande av ett beslut om fastställande av en rekonstruktionsplan ska inte hindra verkställigheten av planen.

Med avvikelse från första stycket får medlemsstaterna föreskriva att rättsliga myndigheter kan skjuta upp verkställigheten av rekonstruktionsplanen eller delar av den om detta är nödvändigt och lämpligt för att skydda en parts intressen.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att om ett överklagande i enlighet med punkt 3 bifalls får den rättsliga myndigheten antingen

a) upphäva rekonstruktionsplanen, eller

b) fastställa rekonstruktionsplanen, antingen med ändringar, om så föreskrivs i nationell rätt, eller utan ändringar.

Medlemsstaterna får föreskriva att, om en plan fastställs i enlighet med första stycket b, ersättning beviljas till parter som har ådragit sig ekonomiska förluster och vars överklagande bifalls.

KAPITEL 4

Skydd för ny finansiering, tillfällig finansiering och andra transaktioner i samband med rekonstruktionen

Artikel 17

Skydd för ny finansiering och tillfällig finansiering

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ny finansiering och tillfällig finansiering skyddas på lämpligt sätt. Som ett minimum, i händelse av att gäldenären senare blir insolvent,

a) ska ny finansiering och tillfällig finansiering inte förklaras ogiltig, möjlig att förklara ogiltig eller icke verkställbar, och

- b) de som tillför sådan finansiering ska inte ådra sig civilrättsligt, administrativt eller straffrättsligt ansvar på den grunden att sådan finansiering är till skada för borgenärskollektivet, om inte andra ytterligare grunder angivna i nationell rätt föreligger.
2. Medlemsstaterna får föreskriva att punkt 1 endast ska tillämpas på ny finansiering om rekonstruktionsplanen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet och på tillfällig finansiering som har prövats på förhand.
3. Medlemsstaterna får från tillämpningen av punkt 1 undanta tillfällig finansiering som tillförts efter det att gäldenären har blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
4. Medlemsstaterna får föreskriva att de som tillför ny eller tillfällig finansiering har rätt att i ett senare insolvensförfarande erhålla betalning med prioritet i förhållande till andra borgenärer som annars skulle ha fordringar med högre eller likvärdig prioritet.

Artikel 18

Skydd för andra transaktioner i samband med rekonstruktionen

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 ska medlemsstaterna säkerställa att, i händelse av att en gäldenär senare blir insolvent, transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för förhandlingen av en rekonstruktionsplan inte förklaras ogiltiga, möjliga att förklara ogiltiga, eller icke verkställbara, på den grunden att sådana transaktioner är till skada för borgenärskollektivet, om inte även andra grunder i nationell rätt föreligger.
2. Medlemsstaterna får föreskriva att punkt 1 endast ska tillämpas om planen har fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet eller om sådana transaktioner har prövats på förhand.
3. Medlemsstaterna får från tillämpningen av punkt 1 undanta transaktioner som genomförs efter det att gäldenären har blivit oförmögen att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.
4. De transaktioner som avses i punkt 1 ska omfatta, som ett minimum,
- a) betalning av avgifter och kostnader för förhandling om och antagande eller fastställande av en rekonstruktionsplan,
 - b) betalning av avgifter och kostnader för att söka yrkesmässig rådgivning som har nära samband med rekonstruktionen,
 - c) betalning av löner till arbetstagare för redan utfört arbete, utan att det påverkar annat skydd i unionsrätt eller nationell rätt,
 - d) varje betalning och utbetalning som görs inom ramen för den löpande affärsverksamheten och som inte anges i leden a-c.
5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17 ska medlemsstaterna, i händelse av att gäldenären senare blir insolvent, säkerställa att transaktioner som är rimliga och omedelbart nödvändiga för genomförandet av en rekonstruktionsplan och som utförs i enlighet med den rekonstruktionsplan som fastställts av en rättslig eller administrativ myndighet inte förklaras ogiltiga, eller möjliga att förklara ogiltiga, eller icke verkställbara, på grund av att sådana transaktioner är till skada för borgenärskollektivet, om inte även andra grunder i nationell rätt föreligger.

KAPITEL 5

Företagsledares skyldigheter

Artikel 19

Företagsledares skyldigheter när det råder sannolikhet för insolvens

Medlemsstaterna ska säkerställa att företagsledare när det råder sannolikhet för insolvens tar vederbörlig hänsyn till i vart fall

- a) de intressen som företräds av borgenärer, andelsinnehavare och andra intressenter,
- b) behovet av att vidta åtgärder för att undvika insolvens, och
- c) behovet av att undvika uppsåtligt eller grovt oaksamt handlande som hotar företagets livskraft.

AVDELNING III

SKULDAVSKRIVNING OCH NÄRINGSFÖRBUD

Artikel 20

Tillgång till skuldavskrivning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer har tillgång till åtminstone ett förfarande som kan leda till fullständig skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv.

Medlemsstaterna får kräva att den näringsverksamhet eller affärsverksamhet eller det hantverk eller yrke som en insolvent entreprenörs skulder gäller ska ha upphört.

2. Medlemsstater i vilka fullständig skuldavskrivning är förenad med villkor om att entreprenören återbetalar delar av skulden ska säkerställa att den tillhörande återbetalningsskyldigheten bygger på entreprenörens individuella situation och framför allt står i proportion till entreprenörens utmättningsbara eller disponibla inkomst och utmättningsbara eller disponibla tillgångar under avskrivningsperioden samt beaktar borgenärernas rättmätiga intressen.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att entreprenörer vars skulder har avskrivits har tillgång till relevant och aktuell information om befintliga nationella ramverk för företagsstöd för entreprenörer samt att de kan utnyttja sådana ramverk.

Artikel 21

Skuldavskrivningsperiod

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den period efter vilken insolventa entreprenörs skulder kan avskrivas fullständigt är högst tre år räknat senast från och med dagen för antingen,

- a) i fråga om ett förfarande som omfattar en betalningsplan, en rättslig eller administrativ myndighets beslut att fastställa planen eller påbörjandet av planens genomförande, eller
- b) i fråga om alla andra förfaranden, den rättsliga eller administrativa myndighetens beslut att inleda förfarandet eller upprättandet av entreprenörens insolvensbo.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att insolventa entreprenörer som har fullgjort sina skyldigheter, om sådana skyldigheter föreligger enligt nationell rätt, ska få sina skulder avskrivna när skuldavskrivningsperioden löper ut utan att de behöver ansöka till en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda ett förfarande utöver de förfaranden som avses i punkt 1.

Utän det påverkar tillämpningen av första stycket får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som tillåter att den rättsliga eller administrativa myndigheten kontrollerar om entreprenörerna har fullgjort sina skyldigheter för att erhålla skuldavskrivning.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att en fullständig skuldavskrivning inte får innebära hinder mot att ett insolvensförfarande fortsätter som medför realisering och utdelning av en entreprenörs tillgångar som ingick i den entreprenörens insolvensbo på dagen för utgången av skuldavskrivningsperioden.

Artikel 22

Näringsförbudsperiod

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att om en insolvent entreprenör erhåller skuldavskrivning i enlighet med detta direktiv, ska varje förbud mot att starta och driva en näringsverksamhet, en affärsverksamhet, ett hantverk eller ett yrke enbart på grund av att entreprenören är insolvent upphöra att ha verkan senast vid skuldavskrivningsperiodens utgång.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de näringsförbud som avses i punkt 1 upphör att ha verkan vid skuldavskrivningsperiodens utgång utan att det är nödvändigt att ansöka hos en rättslig eller administrativ myndighet om att inleda ett förfarande utöver de som avses i artikel 21.1.

Artikel 23

Avvikelser

1. Med avvikelse från artiklarna 20–22 ska medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning eller återkallar möjligheten till skuldavskrivning eller föreskriver längre perioder för att erhålla fullständig skuldavskrivning eller längre näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören agerade ohederligt eller i ond tro enligt nationell rätt gentemot borgenärerna eller andra intressenter när denne blev skuldsatt, under insolvensförfarandet eller när skulden betalades, utan att detta påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om bevisbörd.
2. Med avvikelse från artiklarna 20–22 får medlemsstaterna behålla eller införa bestämmelser som hindrar eller begränsar tillgången till skuldavskrivning eller återkallar möjligheten till skuldavskrivning eller föreskriver längre perioder för att erhålla fullständig skuldavskrivning eller längre näringsförbudsperioder under vissa väldefinierade omständigheter och om sådana avvikelser är vederbörligen motiverade, exempelvis
 - a) om den insolventa entreprenören allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt en betalningsplan eller någon annan rättslig skyldighet som syftar till att skydda borgenärernas intressen, inbegripet skyldigheten att maximera utdelningen till borgenärerna,
 - b) om den insolventa entreprenören inte efterlever informations- eller samarbetskyldighet enligt nationell rätt eller unionsrätt,
 - c) vid otillbörliga ansökningar om skuldavskrivning,
 - d) vid en ny ansökan om skuldavskrivning inom en viss tidsperiod efter det att den insolventa entreprenören beviljades en fullständig skuldavskrivning eller nekades en fullständig skuldavskrivning på grund av en allvarlig överträdelse av informations- eller samarbetskyldigheterna,
 - e) om kostnaderna för det förfarande som leder till skuldavskrivningen inte är täckta, eller
 - f) om det behövs ett undantag för att säkerställa jämvikten mellan gäldenärens rättigheter och en eller flera borgenärs rättigheter.
3. Med avvikelse från artikel 21 får medlemsstaterna föreskriva längre skuldavskrivningsperioder i fall där
 - a) skyddsåtgärder har godkänts eller beslutats av en rättslig eller administrativ myndighet för att skydda den insolventa entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad, eller tillgångar som är av avgörande betydelse för fortsättningen av entreprenörens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke, eller
 - b) den insolventa entreprenörens, och i förekommande fall dennes familjs, stadigvarande bostad inte realiserats.
4. Medlemsstaterna får utesluta vissa skuldkategorier från skuldavskrivning eller begränsa tillgången till skuldavskrivning eller föreskriva en längre skuldavskrivningsperiod om sådan uteslutning, begränsning eller längre period är vederbörligen motiverad, till exempel avseende
 - a) skulder med säkerhet,
 - b) skulder som härrör från eller har anknytning till straffrättsliga påföljder,
 - c) skulder som härrör från utomobligatoriskt ansvar,
 - d) skulder rörande underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande,
 - e) skulder som uppkommit efter ansökan om eller inledande av det förfarande som leder till en skuldavskrivning, och
 - f) skulder som härrör från skyldigheten att betala kostnaderna för det förfarande som leder till en skuldavskrivning.
5. Med avvikelse från artikel 22 får medlemsstaterna föreskriva längre eller obestämda näringsförbudsperioder om den insolventa entreprenören utövar ett visst yrke
 - a) som omfattas av särskilda etiska regler eller särskilda regler om anseende eller sakkunskap, om entreprenören har brutit mot dessa regler, eller
 - b) som rör förvaltning av andras egendom.

Första stycket ska även tillämpas om en insolvent entreprenör begär tillträde till ett sådant yrke som avses i det stycket a eller b.

6. Detta direktiv påverkar inte nationella regler om näringsförbud som har beslutats av en annan rättslig eller administrativ myndighet än de som avses i artikel 22.

Artikel 24

Förening av förfaranden avseende företagsskulder och personliga skulder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att om insolventa entreprenörer har både företagsskulder som uppkommit inom ramen för deras näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke och personliga skulder som uppkommit utanför sådana verksamheter, och dessa inte kan skiljas åt på ett rimligt sätt, ska sådana skulder, om de är avskrivningsbara, behandlas i ett och samma förfarande i syfte att erhålla en fullständig skuldavskrivning.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att företagsskulder och personliga skulder, om dessa skulder kan skiljas åt, ska behandlas antingen i separata men samordnade förfaranden eller i ett och samma förfarande, i syfte att uppnå fullständig skuldavskrivning.

AVDELNING IV

ÅTGÄRDER FÖR ATT GÖRA FÖRFARANDEN RÖRANDE REKONSTRUKTION, INSOLVENS OCH SKULDAVSKRIVNING EFFEKTIVARE

Artikel 25

Rättsliga och administrativa myndigheter

Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i rättsväsendets uppbyggnad i unionen, säkerställa att

- a) anställda vid de rättsliga och administrativa myndigheter som handlägger förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att de ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter, och
- b) förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning handläggs på ett effektivt sätt med sikte på en snabb behandling av förfaranden.

Artikel 26

Förvaltare i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att

- a) förvaltare som utses av en rättslig eller administrativ myndighet i förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning (nedan kallade *förvaltare*) får lämplig utbildning och har den sakkunskap som krävs för att kunna fullgöra sitt ansvar,
- b) behörighetskraven samt förfarandet för hur förvaltare utses, entledigas och avgår är tydliga, förutsägbara och rättvisa,
- c) det vid utnämningen av en förvaltare i ett enskilt ärende, inbegripet ärenden med gränsöverskridande inslag, tas vederbörlig hänsyn till förvaltarens erfarenhet och sakkunskap samt till ärendets specifika egenskaper, och
- d) gäldenärer och borgenärer i syfte att undvika intressekonflikter har möjlighet att antingen invända mot valet eller utnämningen av en förvaltare eller begära att förvaltaren byts ut.

2. Kommissionen ska underlätta utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna i syfte att förbättra utbildningskvaliteten inom unionen, bland annat med hjälp av erfarenhetsutbyte och verktyg för kapacitetuppbyggnad.

Artikel 27

Tillsyn av och ersättning till förvaltare

1. Medlemsstaterna ska inrätta tillsyns- och regleringsmekanismer för att säkerställa ändamålsenlig övervakning av det arbete som förvaltare utför i syfte att säkerställa att deras tjänster tillhandahålls på ett ändamålsenligt och kompetent sätt och att de, i förhållande till de parter som är involverade, tillhandahålls opartiskt och oberoende. Dessa mekanismer ska även omfatta åtgärder för ansvarsutkrävande för förvaltare som har brutit vid fullgörandet av sina uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om de administrativa myndigheter som utövar tillsyn över förvaltare offentliggörs.
3. Medlemsstaterna får uppmontra förvaltarna att utarbeta och ansluta sig till uppförandekoder.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ersättningen till förvaltare styrs av regler som är förenliga med målet om ett effektivt avslutande av förfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga förfaranden finns tillgängliga för att lösa tvister om ersättning.

Artikel 28

Användning av elektroniska kommunikationsmedel

Medlemsstaterna ska när det gäller förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning säkerställa att parterna i förfarandet, förvaltaren och den rättsliga eller administrativa myndigheten kan utföra åtminstone följande åtgärder genom användning av elektroniska kommunikationsmedel, även i gränsöverskridande situationer:

- a) Anmälan av fordringar.
- b) Inlämnande av rekonstruktionsplaner eller betalningsplaner.
- c) Underrättelser till borgenärer.
- d) Ingivande av invändningar och överklaganden.

AVDELNING V

ÖVERVAKNING AV FÖRFARANDEN RÖRANDE REKONSTRUKTION, INSOLVENS OCH SKULDAVSKRIVNING

Artikel 29

Insamling av uppgifter

1. Medlemsstaterna ska årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om förfaranden som rör rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning, uppdelade per typ av förfarande, och som omfattar åtminstone följande aspekter:
 - a) Det antal förfaranden som var föremål för en ansökan eller som inleddes, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, och det antal förfaranden som är pågående eller har avslutats.
 - b) Förfarandenas genomsnittliga längd från inlämnande av ansökan eller från förfarandets inledande, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, till deras avslutande.
 - c) Antalet förfaranden utöver de förfaranden som krävs enligt led d, uppdelat efter utgång.
 - d) Det antal ansökningar om rekonstruktionsförfaranden som avvisades, avslogs eller återkallades innan ett förfarande inleddes.
2. Medlemsstaterna ska årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om antal gäldenärer som var föremål för rekonstruktionsförfaranden eller insolvensförfaranden och som, inom de tre åren innan ansökan lämnades in eller förfarandena inleddes, om ett sådant inledande föreskrivs i nationell rätt, hade fått en rekonstruktionsplan fastställd i ett tidigare rekonstruktionsförfarande vilket var ett genomförande av avdelning II.

3. Medlemsstaterna får årligen och på nationell nivå samla in och sammanställa uppgifter om
 - a) genomsnittliga kostnader för varje typ av förfarande,
 - b) genomsnittliga återvinningsgrader för borgenärer med säkerhet och borgenärer utan säkerhet och för andra typer av borgenärer om tillämpligt (separata uppgifter),
 - c) antal entreprenörer som efter att ha undergått ett förfarande enligt artikel 1.1 b startar en ny näringsverksamhet,
 - d) antal förlorade arbetstillfällen kopplade till rekonstruktion och insolvensförfaranden.
4. Medlemsstaterna ska dela upp de uppgifter som avses i punkt 1 a–c och, om tillämpligt och i förekommande fall, de uppgifter som avses i punkt 3 utifrån
 - a) storleken på gäldenärer som inte är fysiska personer,
 - b) om gäldenärer som är föremål för förfaranden rörande rekonstruktion eller insolvens är fysiska eller juridiska personer, och
 - c) om de förfaranden som leder till en skuldavskrivning endast rör entreprenörer eller alla fysiska personer.
5. Medlemsstaterna får samla in och sammanställa de uppgifter som avses i punkterna 1–4 med hjälp av en urvalsteknik som säkerställer att urvalet är representativt vad gäller kvantitet och mångfald.
6. Medlemsstaterna ska samla in och sammanställa de uppgifter som avses i punkterna 1, 2, 4 och, om tillämpligt, punkt 3 för hela kalenderår som avslutas den 31 december varje år, första gången för det första hela kalenderår som följer på den dag då de genomförandeakter som avses i punkt 7 börjar tillämpas. Dessa uppgifter ska meddelas kommissionen årligen på grundval av ett standardiserat meddelandeformulär för uppgiftsoverföring, senast den 31 december det kalenderår som följer på det år för vilket uppgifterna samlas in.
7. Kommissionen ska upprätta det meddelandeformulär som avses i punkt 6 i denna artikel genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 30.2.
8. Kommissionen ska på ett lättillgängligt och användarvänligt sätt offentliggöra de uppgifter som meddelats i enlighet med punkt 6 på sin webbplats.

Artikel 30

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta utkastet till genomförandeakt och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 31

Förhållande till andra akter och internationella instrument

1. Följande akter ska tillämpas utan hinder av detta direktiv:
 - a) Direktiv 98/26/EG.
 - b) Direktiv 2002/47/EG.
 - c) Förordning (EU) nr 648/2012.

2. Detta direktiv ska inte påverka de skyddskrav gällande medel för betalningsinstitut som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366⁽²⁴⁾ och för institut för elektroniska pengar som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG⁽²⁵⁾.
3. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker och dess protokoll om särskilda frågor rörande luftfartsobjekt, vilka undertecknades i Kapstaden den 16 november 2001 och i vilka vissa medlemsstater är parter vid detta direktivs antagande.

Artikel 32

Ändring av direktiv (EU) 2017/1132

I artikel 84 i direktiv (EU) 2017/1132 ska följande punkt läggas till:

"4. Medlemsstaterna ska avvika från artiklarna 58.1, 68, 72, 73, 74, 79.1 b, 80.1 och 81 i den mån och under den tid det behövs för fastställandet av de ramverk för förebyggande rekonstruktion som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023^(*).

Första stycket ska inte påverka principen om likabehandling av aktieägare.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv) (EUT L 172, 26.6.2019, s. 18)."

Artikel 33

Översynsklausul

Senast den 17 juli 2026 och därefter vart femte år, ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen och effekterna av detta direktiv, inbegripet om tillämpningen av klassbildning och omröstningsregler för utsatta borgenärer såsom arbetstagare. På grundval av denna utvärdering ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag, där ytterligare åtgärder för att konsolidera och harmonisera den rättsliga ramen för rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning övervägs.

Artikel 34

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 17 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv, med undantag för de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 a, b och c, som ska antas och offentliggöras senast den 17 juli 2024, och de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 d, som ska antas och offentliggöras senast den 17 juli 2026. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

De ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv från och med den 17 juli 2021, med undantag för de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 a, b och c, som ska tillämpas från och med den 17 juli 2024 och de bestämmelser som är nödvändiga för att följa artikel 28 d, som ska tillämpas från och med den 17 juli 2026.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaljänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7).

2. Genom avvikelse från punkt 1 ska medlemsstater som stöter på särskilda svårigheter vid genomförandet av detta direktiv kunna få en förlängning på högst ett år av den genomförandeperiod som föreskrivs i punkt 1. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om behovet av att utnyttja denna möjlighet att förlänga genomförandeperioden senast den 17 januari 2021.

3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 35

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 36

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel 20 juni 2019.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

G. CIAMBA

Ordförande

Departementsserien 2021

Kronologisk förteckning

1. Myndigheter i samverkan mot arbetslivskriminalitet. A.
2. Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen. Fi.
3. Ett oberoende tvistlösningsförfarande för kollektiva hyrestvister. Ju.
4. Kompletterande åtgärder till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA). A.
5. Genomförande av EU:s direktiv om finansiell information. Ju.
6. Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering. Ju.

Departementsserien 2021

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Myndigheter i samverkan mot arbetslivs-
kriminalitet. [1]

Kompletterande åtgärder till EU:s för-
ordning om inrättande av Europeiska
arbetsmyndigheten (ELA). [4]

Finansdepartementet

Ett bättre underlag för att bedöma
bostadsbristen. [2]

Justitiedepartementet

Ett oberoende tvistlösningsförfarande
för kollektiva hyrsvister. [3]

Genomförande av EU:s direktiv
om finansiell information. [5]

Insolvensdirektivet och reglerna
om skuldsanering. [6]

En departementspromemoria arbetas fram inom Regeringskansliet. Den publiceras i departementsserien, förkortad Ds.

Regeringskansliet

103 33 Stockholm Växel 08-405 10 00 www.regeringen.se

ISBN 978-91-525-0030-9 ISSN 0284-6012